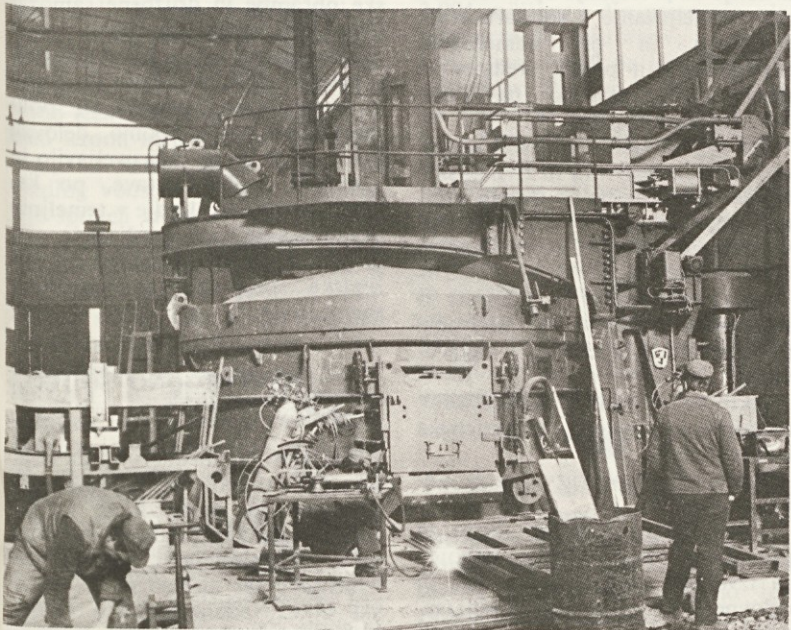

NOVA LIVARNA JEKLENE LITINE

Za nadaljnji razvoj

Z izbiro proizvodnega programa in intenzivnim razvojnim delom je Litostroj v letih od ustanovitve utrjeval svoje mesto pomembnega proizvajalca težke investicijske opreme na jugoslovanskem trgu, iz leta v leto pa je visok nivo kvalitete naših proizvodov in dognanost tehnoloških rešitev potrjeval tudi na zahtevnem tujem trgu. Pri tem je lahko izkoriščal dosežanim zahtevam na tem področju ustrezne zmogljivosti svojih strojev in naprav, ki so ob iznajdljivosti in visoki strokovnosti naših delavcev dajale največ, kar je bilo moč dobiti iz njih.

Ključni objekt nove livarne je velika 25-tonska električna obločna peč (Foto: V. Udovič)

Razvojne usmeritve na področju težke strojearhitekture v svetu pa so v zadnjem desetletju čedalje bolj težile k izgradnji velikih strojnih delov, s tem pa so se zmanjševale možnosti Litostroja za uspešno prevzemanje takih naročil. Vedno bolj se je kazalo, da postajajo ključne zmogljivosti na področju našega osnovnega programa premajhne in da jih je potrebno ustrezno povečati, če hočemo ohraniti in razširiti pridobljen položaj na svetovnem trgu. Pri tem so kot posebej izpostavljene postajale tiste zmogljivosti Litostroja, s katerimi moramo biti sposobni izdelovati posamične enote velikih tež in velikih izmer, zlasti pri proizvodnji vodnih turbin, črpalk, cementarn, žerjavov, reduktorjev in drugega.

Z odločitvijo za investicijsko izgradnjo v obdobju do leta 1985 smo delavci Litostroja enoglasno sprejeli nalogo o nadaljnji izgradnji naše tovarne, zavedajoč se potrebnosti in nujnosti take odločitve. Pri tem je prav "težki program" zaradi svoje pomembnosti in tudi finančne teže dobil svoje posebno mesto v srednjeročnih planih občine Šiška in mesta Ljubljane, pa tudi poseben pristop v Litostroju.

Rekonstrukcija jeklolivarne predstavlja prvi korak uresničitve tega programa. Upoštevajoč osnovne usmeritve za opredelitev zmogljivosti najvitalnejših agregatov glede na predvidene največje posamične enote iz litostrojskega osnovnega programa v prihodnjem obdobju, smo jo načrtovali tako, da bomo v njej lahko izdelovali tudi najzahtevnejše ulitke do 50 ton bruto teže. Najpomembnejša oprema, ki zagotavlja možnost izdelave takih ulitkov, je predvsem naslednja:

Velika 25-tonska električna obločna talilna peč s prigradenim indukcijskim mešalcem taline. Peč je dobavljena iz Sovjetske zveze. To je moderno zasnovan, obenem pa ogromen talilni agregat, v katerem bomo lahko izdelovali najkvalitetnejša jekla, ki jih potrebujemo pri ulivanju ulitkov za vodne turbine, črpalke in druge zahtevne proizvode.

Mostne žerjave nosilnosti 80/20 ton in 50/16 ton, ki smo ju izdelali v Litostroju s posebnimi zahtevami za delo v livarniških pogojih.

Portalni žerjav nosilnosti 5 ton za pomoč livarjem pri izdelovanju

in sestavljanju form. Žerjav smo izdelali v Litostroju.

Velika žarilna peč dimenzij 8 x 8 x 5 m, ki jo bo na osnovi dokumentacije Cooperhead montirala Vatrostalna. S svojimi dimenzijami predstavlja enega največjih agregatov za toplotno obdelavo v Jugoslaviji, v katerem bomo razen ulitkov žarili tudi različne vrste velikih zvarjencev.

Komorni čistilni stroj za čiščenje ulitkov z jeklenim peskom, ki ga je izdelal GOSTOL. Stroj že uporabljamo in predstavlja eno ključnih naprav pri finalizaciji ulitkov.

Stroji za obdelavo, ki bodo omogočili, da bomo velik del ulitkov grobo obdelali že v livarni. To bo predvsem pripomoglo k hitrejšemu poteku obdelave na končne mere in s tem vplivalo tudi na skrajševanje naših rokov izdelave.

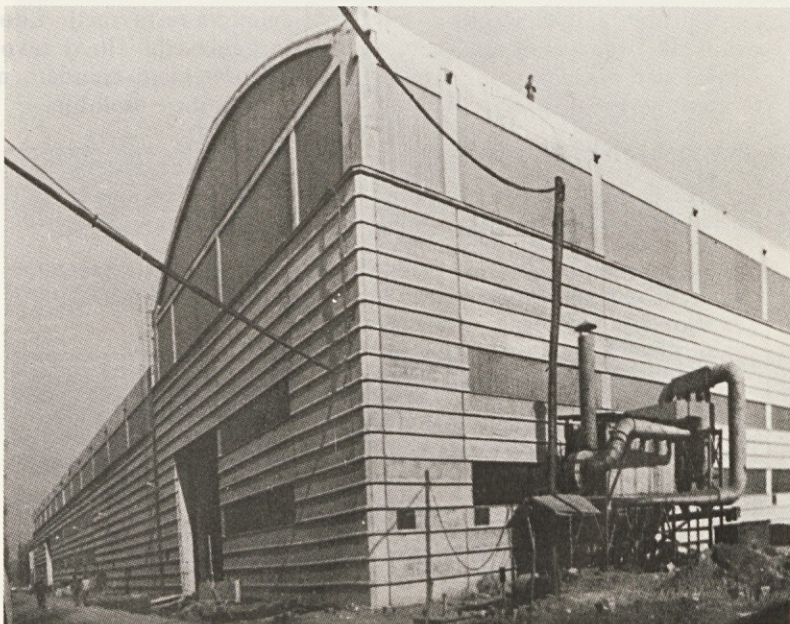
Vsa ta oprema je montirana v novih proizvodnih dvoranah, ki imajo skupno koristno površino preko 10.000 m². Z njo bomo ne samo omogočili izdelavo delov za naš težki program, ampak v veliki meri tudi nadomestili v dosedanjem obratovanju izrabljene stroje, ki so onemogočali izdelavo visoko kvalitetnih proizvodov, ki jih terja sedanja stopnja razvoja v svetu in tudi nivo kvalitete, ki ga Litostroj mora dosegati.

Prav gotovo pa je ne samo za Litostroj, temveč tudi za širšo družbeno skupnost, pomembna pridobitev naprave za zajemanje in odsesavanje dimnih plinov vseh talilnih električno obločnih peči, s čimer se bodo bistveno izboljšali delovni pogoji v livarni, močno pa se bo izboljšalo tudi varstvo okolja na širšem območju Litostroja.

Delavci Litostroja se dobro zavedamo, da je s to investicijo napravljen šele prvi korak za "težki program". Vemo, da bomo že jutri potrebovali nove zmogljivosti tudi na področju proizvodnje zvarjencev, strojne obdelave in montaže. To nam bo omogočilo, da bomo lahko sprejemali naročila največjih tež in dimenzij iz našega osnovnega programa in tako še naprej predstavljali pomembnega proizvajalca težke investicijske opreme doma in v svetu. Zato nadaljnji razvoj je in ostaja naša trajna in osnovna usmeritev.

S. Bradeško

Glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 6000 izvodov — Uredniški odbor: predsednik dipl. iur. Anton Tomažič, namestnik inž. Milan Jurjavčič in člani: prof. Hrabroslav Premelč, Jure Vulkan, Tone Erman, mag. dipl. inž. Peter Vogrič, Marjan Sigulin in uredniki: odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marijana Meglič, tehnični urednik Estera Lampič, lektorica prof. Vesna Tomc-Lamut. Telefon uredništva 556021 (n. c.) interna 202, 246 — Tiska Tiskarna Ljubljana. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Nova livarna s svojo mogočno konstrukcijo dominira v našem tovarniškem prostoru (Foto: V. Udovič)

9. KONGRES ZKS

KONGRES

Pred nami so kongresi ZK republik in 12. kongres ZKJ, na katerih bomo ocenili delo v štiriletnem obdobju med kongresi. To obdobje je čas pomembnih dogodkov v našem družbenem in gospodarskem življenju, je pomembna faza v kontinuiteti naše revolucije, čas velikih preizkušenj naše odločnosti, sposobnosti, osveščenosti in nadaljnega razvoja samoupravnih socialističnih odnosov.

V tem obdobju se je ZK v celoti potrdila kot enotna, vodilna idejna sila, ki je delovala z vsemi delovnimi ljudmi kot notranji idejni nosilec naprednih teženj. V odprtem dialogu je dajala smernice za nadaljnjo socialistično samoupravno preobrazbo. Dajala je ustrezne rešitve in znala ločevati neznanje in idejno mlačnost od prikritih in odkritih odporov do nadaljnega revolucionarnega spreminjanja položaja dela in delavcev v združenem delu.

Tudi v tem obdobju se je v praksi potrdilo, da sta naš socialistični samoupravni sistem in neuvrščena politika temeljni in trajni, med seboj povezani in vsebinsko prepleteni sestavini našega razvoja in prihodnosti. Utrdila si je zavest naših ljudi, da je socialistična samoupravna, neodvisna in neuvrščena Jugoslavija poročilo za družbeno varnost delovnih ljudi in splošni napredek vseh naših narodov in narodnosti.

Prav tako tudi naša zunanja politika vse bolj pridobiva ugled v svetu, kjer je polno zaostritev, protislovij in nasprotij, kjer se srečujemo z ekonomsko recesijo in zaostritvami v mednarodnih odnosih, novim krogom oboroževanja in naraščanja napetosti. Vse to povečuje našo odgovornost za mednarodna dogajanja in predvsem za naš lastni socialistični razvoj.

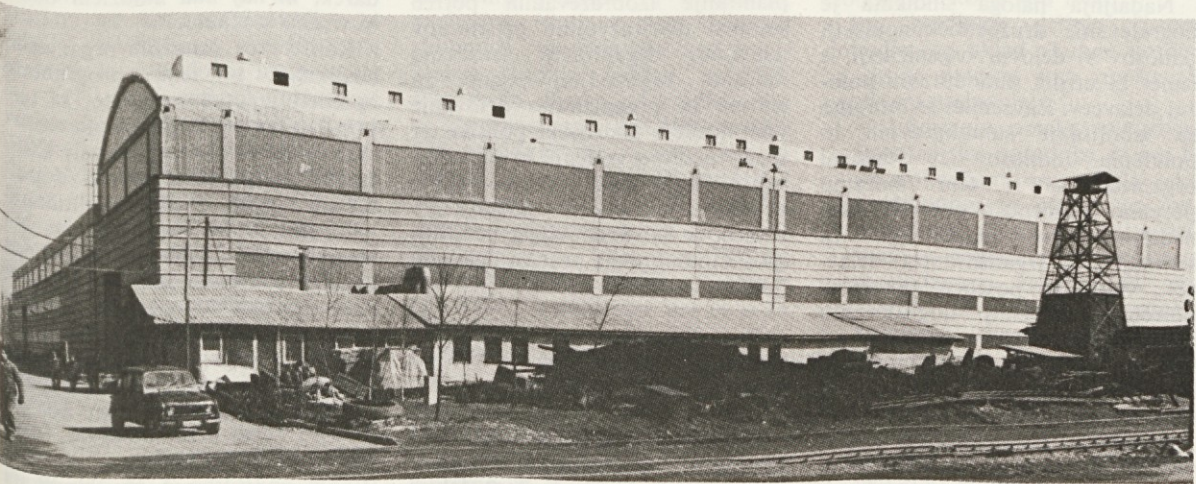
V štiriletnem obdobju je zveza komunistov skupaj z vsemi drugimi subjektivnimi silami dosegla pomembne rezultate v našem družbenem in gospodarskem razvoju. Velja pa poudariti, da kljub vsem uspehom in konkretnim premikom zaznavamo v delovanju zveze komunistov tudi številne slabosti. Opozoriti je treba predvsem na tiste pojave, ko se osebna odgovornost komunistov opravičuje z neučinkovitostjo političnih institucij. V tem se odraža nepripravljenost nekaterih komunistov, da prevzamejo kritiko za svojo pasivnost, kritiko za nespoštovanje dogovorjenih usmeritev Zveze komunistov, kritiko za dvoličnost, oportunističnost itd.

Delo in ugled zveze komunistov še vedno motijo pojavi prevelike strpnosti komunistov do nepravilnosti, ki se pojavljajo na različnih področjih delovanja.

Na kongresih zveze komunistov bo začrtana nadaljnja pot razvijanja sistema socialističnega samoupravljanja, zaostrena bo odgovornost komunistov in vseh organov zveze komunistov pri uresničevanju programa in pri spoštovanju statutarne določil. Opredeljena bo vloga in naloge zveze komunistov v zunanji politiki pri krepitevi miru v svetu in uveljavljanju politike neuvrščenosti kot pomembnega mednarodnega dejavnika pri premagovanju vseh oblik zaostritev v mednarodnih odnosih.

V času med kongresi sta nas močno prizadeli izgubi Josipa Broza-Tita in njegovega najtesnejšega sodelavca tovariša Edvarda Kardelja-Krištofa. V svojem bogatem revolucionarnem izročilu sta nam zapustila trden temelj za nadaljevanje vsega, kar smo skupaj z njima opredelili kot trajnico naše poti v socialistično in komunistično družbo. To je krepitev socialističnega samoupravljanja, bratstva in enotnosti narodov in narodnosti, svobode, samostojnosti, trdnosti in neodvisnosti socialistično, samoupravne, federativne in neuvrščene Jugoslavije.

V. Živkovič

Kljub razsežnosti novi proizvodni objekti izžarevajo eleganco arhitektonskih linij (Foto: E. L.)

KONFERENCA SINDIKATA

Sprejet program dela

10. marca 1982 je bila v sejni sobi delavske restavracije Litostroj ustanovna seja konference osnovnih organizacij sindikata delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj. Na seji so delegati konference obravnavali poročilo o delu v preteklem mandatnem obdobju, izvolili novo kolektivno vodstvo in sprejeli program dela za prihodnje obdobje.

Na podlagi razprave in poročila o delu so uspešno ocenili delo v preteklih letih ter sprejeli razrešnico stari sestavi konference. V nadaljevanju se je bilo izvoljeno novo vodstvo za predsednika konference je bil izvoljen tovariš Pavel Stupnikar, za podpredsednika konference tovariš Zdravko Hribnik, za sekretarja konference tovariš Janez Štalec, za predsednika kadrovske komisije tovariš Ludvik Gorjanc, za predsednika komisije za družbenoekonomske odnose tovariš Tomo Kadunc, za predsednika komisije za socialna vprašanja tovariš Matjaž Žužek, za predsednika komisije za šport in rekreacijo tovariš Lado Sazonov, za predsednico komisije za kulturo tovarišico Jelko Ladiha.

V nadaljevanju se je predsednik konference OOS tovariš Pavel Stupnikar podal predlog programa dela za prihodnje obdobje, ki so ga člani konference soglasno sprejeli.

Temeljne usmeritve za aktivnost in oblikovanje nalog konference osnovnih organizacij sindikata za prihodnje obdobje izhajajo iz programov dela osnovnih organizacij sindikata TOZD in DS, sklepov in stališč, ki so bila sprejeta na 9. kongresu ZSS, na 1., 2. in 3. konferenci ZSS in iz programov 3. kongresa samoupravljalcev.

Program dela dejansko zajema vse tiste naloge, ki izhajajo iz naših in družbenih potreb ter so usmerjene na naslednja področja dela in delovanja:

1. priprave na 10. kongres ZSS,
2. nadaljnje uresničevanje politike gospodarske stabilizacije,
3. uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela,
4. delegatski odnos kot podlaga za uveljavljanje družbenoekonomske in družbenopolitične ciljeve,
5. uveljavljanje sistema družbenega planiranja in izvrševanja planskih obveznosti v TOZD/DS ter v delovni organizaciji,
6. dograjevanje družbenoekonomskega odnosa v DO,
7. uresničevanje usmeritev s 3. konference ZSS,
8. uresničevanje vloge ZSS pri oblikovanju kadrovske politike,
9. samoupravno obveščanje delavcev,
10. splošna ljudska obramba in družbena samozaščita,
11. mednarodno sodelovanje,
12. proizvodno delovno tekmovanje delavcev—kovinarjev.

1. PRIPRAVE NA 10. KONGRES ZSS

Priprave na 10. kongres ZSS moramo zasnovati tako, da bodo povezane s celotno družbenopolitično aktivnostjo v letu 1982. Pri tem moramo izhajati iz stališča, da je naloga osnovnih organizacij ZSS predvsem vključiti čimveč delavcev v prizadevanja za uresničitev interesov delavskega razreda. Zato moramo v pripravi na 10. kongres ZSS upoštevati predvsem naslednje:

Preučiti in analizirati moramo sklepe 9. kongresa ZSS in izkušnje osnovnih organizacij sindikata pri uresničevanju teh sklepov in na osnovi tega odločiti, katere naloge bi bilo treba v pripravi na 10. kongres ZSS aktualizirati.

Upoštevati moramo, da bodo v letu 1982 tudi kongresi ZK in ZSMS in da so naloge tako za komuniste kot za družbo v celoti in s tem tudi za zvezo sindikatov pomembna priložnost za idejnopolitično ovrednotenje sedanjih druž-

benopolitičnih razmer in akcijske naravnosti komunistov, kot tudi konkretna potrditev pripravljenosti delovnih ljudi za sodelovanje pri oblikovanju in uresničevanju skupnih ciljev.

— Vsebinska 10. kongresa ZSS mora biti konkretna potrditev volje delovnih ljudi, da bomo premagali težave, s katerimi se srečujemo v zadnjih letih.

2. NADALJNJE URESNIČEVANJE POLITIKE GOSPODARSKE STABILIZACIJE

Konferenca OOS je v povezavi s samoupravnimi organi in z osnovnimi organizacijami sindikata TOZD/DS pripravljala in bo tudi nadaljevala aktivnosti uresničevanja ciljev gospodarske stabilizacije. Zato moramo s svojim delovanjem ustvariti take pogoje pri krepitvi materialne podlage dela smotrnemu gospodarjenju, zmanjševanju stroškov, povečanju izvoza in storitev. Zato moramo uporabiti vse oblike in metode svojega dela, da bodo delavci seznanjeni z uveljavljanjem in nujnostjo take družbenoekonomske politike v delovni organizaciji.

3. UVELJAVLJANJE NAČELA DELITVE PO DELU IN REZULTATIH DELA

Leta 1980 smo pričeli uveljavljati novi pravilnik o delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodeke, ki pa se je v praksi pokazal, da ga je potrebno dograditi, tako bo opredeljeval osnovo in merila, ki bodo spodbujala delavce k povečanju produktivnosti, večjo intenzivnost, kakovost dela in dohodka na podlagi smotrnega gospodarjenja. Uveljavljanje strokovnih podlog mora biti temelj za uresničevanje načela "za približno enak prispevek in rezultate dela — približno enak osebni dohodek" ter doslednejše vrednotenje delovnega prispevka v proizvodnem delu, delu v težjih pogojih in rezultatov ustvarjalnega dela.

4. DELEGATSKI ODNOSI KOT PODLAGA ZA UVELJAVLJANJE DRUŽBENOEKONOMSKIH IN DRUŽBENOPOLITIČNIH CILJEV

Pogoj za delovanje delegatskega sistema je razvitost samoupravnih družbenoekonomskega odnosa v organizacijah združenega dela, zato bomo svojo aktivnost usmerili v dograjevanje in razvoj delovanja delegatskega sistema ter njegovo povezovanje z delegatsko bazo, SIS družbenih dejavnosti in v SIS materialne proizvodnje. Ustvariti moramo take politične pogoje, da

delegacije ne bodo prepuščene same sebi, temveč jim mora biti na razpolago strokovna pomoč. Istočasno pa moramo zahtevati ustrezno izobraževanje delegatov oziroma primerne oblike usposabljanja. Vztrajati moramo, da delegati prejema gradivo za seje pravočasno in napisane v skrajšani in razumljivi obliki. Tako bodo lahko pravočasno dobili stališče svoje sredine.

5. UVELJAVLJANJE SISTEMA DRUŽBENEGA PLANIRANJA IN IZVRŠEVANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V TOZD/DS V DELOVNI ORGANIZACIJI

Pravica in dolžnosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela je, da planirajo družbeni in materialni razvoj svoje temeljne organizacije, ki izhaja iz ustave, zakona o združenem delu in zakona o planiranju. V zvezi s tem je bila na 11. kongresu ZKJ sprejeta naslednja opredelitev:

"Enajsti kongres Zveze komunistov Jugoslavije zavezuje komuniste, da se zavzemajo za dosledno in učinkovito delovanje, nadaljnjo graditev in uresničevanje samoupravnega sistema družbenega planiranja. To je bistveni pogoj, da bodo delavci v razmerah socialistične blagovne menjave obvladali pogoje, sredstva in rezultate svojega dela in tokove družbene reprodukcije v celoti ter da bo družbenoekonomskega razvoja države stabilnejši, bolj dinamičen in usklajen. Komunisti in vsi delovni ljudje v temeljnih organizacijah so se vztrajno bojevali za samoupravno oblikovanje sporazumov in odgovorov o temeljnih planov. V praksi je potrebno uresničevati načela stalnega, srečajočega se in hkratnega planiranja na vseh ravneh, socialnega in prostorskega načrtovanja. Pri izvajanju in izboljšanju sistema samoupravnega planiranja je treba uporabljati znanstvena spoznanja in dosežke".

V Litostroju so se v zadnjem obdobju oblikovali planski dokumenti za leto 1982, to je že drugo leto srednjeročnega plana 1981—1985. In ker zaostrene družbenoekonomske razmere zahtevajo tudi nekatere zamike in skrajitve v že sprejetih srednjeročnih planih, nas to opozarja, da moramo ponovno uskladiti naše planske akte.

6. DOGRAJEVANJE DRUŽBENOEKONOMSKIH ODNOSOV V DO

Nadaljnja naloga sindikata je dograjevanje družbenoekonomskega odnosa v delovni organizaciji, s čimer bi utrdili samoupravni položaj delavcev. Zavzemati se moramo za izboljšanje samoupravnih in političnih odnosov v delovni organizaciji. Pri tem moramo posebno pozornost posvetiti naši nadaljnji družbenopolitični in samoupravni organiziranosti delavcev. Zato je poseben poudarek potrebno nameniti dograjevanju družbenoekonomskega odnosa pri ustvarjanju in razporejanju skupnega prihodka med tozdi, da bi tako ustvarili čimveč dohodka ob racionalnem gospodarjenju s čim večjim prispevkom posameznika, kar je prvi pogoj za zagotavljanje osebnih in družbenih interesov.

7. URESNIČEVANJE USMERITVE 3. KONFERENCE ZSS

Pri uresničevanju usmeritev 3. konference ZSS bomo posebno pozornost namenili naslednjim vprašanjem:

Na področju zaposlovanja in delovnih razmerij bomo upoštevali sprejeta stališča, sodelovali pri dokončnem oblikovanju in sprejemanju zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih, pri pripravi sprememb za dopolnitev zakonodaje o zaposlovanju in zavarovanju v primerih brezposelnosti ter pri pripravi družbenega dogovora o urejanju delovnega časa.

Na področju samoupravnih družbenoekonomskega odnosa v stanovanjskem gospodarstvu se bomo zavzemali za uveljavljanje družbenega dogovora o racionalizaciji stanovanjske gradnje, v okviru občine je potrebno poenotiti kriterije za presojanje upravičenosti za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj in pri namenskem združevanju in porabi sredstev za stanovanjsko gradnjo na ravni delovne organizacije.

Pri zagotavljanju zdravih, varnih in humanih delovnih in življenjskih razmer delavcev bomo ocenili uresničevanje zakona o zdravstvenem varstvu in zakona o družbenem varstvu otrok.

Sodelovali bomo v razpravi o sistemskih rešitvah s področja pokojninsko-invalidskega zavarovanja.

Aktivno se bomo vključevali v nadaljnje uveljavljanje usmerjenega izobraževanja.

Podpirali bomo razvoj izobraževanja ob delu.

Vodili bomo politično akcijo za pravočasno zagotavljanje pogojev za izvajanje proizvodnega dela in delovne prakse ter spodbujali tesnejše sodelovanje učencev z organizacijo združenega dela že med izobraževanjem.

Sodelovali bomo pri pripravi na preobrazbo visokega šolstva in zahtevali, da bodo novi programi visokega šolstva odražali dolgoročne razvojne usmeritve združenega dela.

Spodbujali bomo razvoj množične inovacijske dejavnosti in raziskovalno dejavnost kot sestavino gospodarske stabilizacije.

Področju kulturne ustvarjalnosti bomo v delovni organizaciji še nadalje posvečali posebno pozornost.

Pri vključevanju delavcev v programe športne rekreacije bomo še naprej podpirali zanimanje za še bolj množičen razvoj športne rekreacije tako v delovni organizaciji kot izven nje.

8. URESNIČEVANJE VLOGE ZSS PRI OBLIKOVANJU KADROVSKE POLITIKE

V delovni organizaciji si moramo še naprej prizadevati, da bomo z organizirano aktivnostjo družbenopolitičnih in samoupravnih dejavnikov uresničevali družbeno dogovorjeno kadrovske politike, ki je sestavni del socialističnega samoupravnega razvoja. Pri tem je potrebno poudariti predvsem, da bo planiranje vseh družbenih potreb po kadrih in planiranje izobraževalnih potreb sestavni del razvojnih programov temeljnih organizacij. Istočasno moramo zagotavljati pogoje za enotno in organizirano delovanje vseh nosilcev kadrovske politike ter njeno načrtno vodenje in uresničevanje. Zagotavljati moramo takšne družbene razmere in možnosti, v katerih se bo uveljavljala neodtujljiva samoupravna pravica delovnih ljudi.

9. SAMOUPRAVNO OBVEŠČANJE DELAVCEV

Ustrezno obveščanje delavcev v združenem delu je pogoj za samoupravno odločanje. Iz tega lahko sklepamo, da brez ustreznega

obveščanja ni samoupravljanja, zato si bomo v delovni organizaciji prizadevali, da obstoječi sistem obveščanja dograjujemo in izpopolnjujemo. Istočasno bomo pri ustanavljanju in delovanju odbora za obveščanje pri konferenci OOS spodbujali tako samoupravno normativno ureditev tega področja, ki bo celovito opredelilo vire informacij ter usklajeno in smotrno uporabo sredstev obveščanja, natančno določilo obvezno minimalno vsebinsko obveščanje ter učinkovito samoupravno organizacijo službe za obveščanje.

10. SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite bo težišče aktivnosti organov in organizacij sindikata TOZD/DS usmerjeno predvsem v nadaljnjo krepitev in utrjevanje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kot sestavnega dela samoupravnega sistema, samoupravnih pravic in dolžnosti delovnih ljudi. Z vzgojnoizobraževalno in politično dejavnostjo bomo delovali tako, da se bo še bolj uveljavilo in uresničilo načelo ustave, po katerem so delovni ljudje v temeljnih organizacijah odločujoči dejavniki in neposredni organizatorji splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

11. MEDNARODNO SODELOVANJE

Na področju mednarodnega sodelovanja bomo nadaljevali že ustaljeno in organizirano obliko sodelovanja z naprednimi sindikalnimi organizacijami, rekreativno izmenjavo ter navezovali ekonomske stike. Nadalje bomo spremljali migracijska gibanja pri nas in v svetu ter si prizadevali, da kljub omejitvam pri zaposlovanju priskrbimo delo povratnikom z začasnega dela v tujini. V delovni organizaciji, predvsem v tozdi, naj bi na tem področju posvetili posebno pozornost pri načrtovanju svojih potreb po novih delavcih, upoštevali pa bi tudi zaposlitev določene števila povratnikov iz tujine.

12. PROIZVODNO DELOVNO TEKMOVANJE KOVINARJEV

Naš samoupravni sistem teži k popolni osebnosti delavca — ustvarjalca, vseh njegovih vrednot in delovne ustvarjalnosti. Prav zato se v letošnji program vključuje tudi proizvodna tekmovanja delavcev kot eden pomembnih prispevkov k tem načelom. Delovna tekmovanja te vrste odpirajo široke možnosti, da se proizvajalci spoznajo s sodobno organizacijo dela, tehnologijo in dosežki na posameznih področjih. Ta tekmovanja dajejo možnost večjega sodelovanja med delovnimi organizacijami posameznih občin oziroma republik in avtonomnih pokrajin. Namen teh srečanj ni samo v strokovni izmenjavi, ampak tudi v samoupravnem političnem sodelovanju proizvajalcev. Zato je potrebno v delovni organizaciji tem tekmovanjem dati poseben poudarek, ki naj ima množični odziv in visoko kvaliteto.

Konferenca osnovnih organizacij sindikata s tem programom opredeljuje predvsem tiste, ki terjajo trajno ter organizirano aktivnost organov — organizacij ZSS. Lahko pa ga bomo sproti dopolnjevali z vsemi družbenopolitičnimi nalogami, ki se bodo pojavile. Na osnovi tega okvirnega delovnega programa morajo vse komisije do prve seje izdelati operativne načrte dela za letošnje leto, ki bodo v skladu z operativnim delovnim programom konference osnovnih organizacij sindikata za leto 1982.

Predsednik konference
osn. org. sindikata
Pavel Stupnikar

Preteklo leto slabši rezultati

Ob koncu februarja smo v vseh naših temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih razpravljali o rezultatih gospodarjenja v letu 1981. Razprava je bila poglobljena in temeljita, še toliko bolj, ker vemo, da nismo v celoti izpolnili načrtanih planskih obveznosti.

Leto 1981 je bilo za Litostroj izredno zahtevno in naporno. Že rezultati, ki smo jih spremljali in ugotavljali med letom, so nakazovali, da letnega plana ne bomo mogli v celoti izpolniti. Vzrokov za tako stanje je bilo več, predvsem pa so nas pestile težave z uvozom reprodukcijskega materiala in nekaterih surovin. Pri tem je treba poudariti, da je problem pri nas samih, in sicer v našem premajhnem izvozu na tržišča s trdno valuto, od koder bi morali spričo predpisov pridobiti več pravic za uvoz.

Znatno se je v letu 1981 poslabšala tudi oskrba z materiali in surovinami z domačega trga, kar se je izredno negativno odražalo v našem proizvodnem procesu. Da bi se kljub težavam, ki so nas spremljale med letom, lažje prilagajali razmeram, so samoupravni organi na predlog vodstva delovne organizacije sprejeli vrsto ukrepov. In vendar se nekaterih pomembnih nalog ni dalo uresničiti. Seveda so tu še naše lastne slabosti, ki so se nekatere še stopnjevale zaradi splošnih težkih razmer gospodarjenja. Lahko rečemo, da je bilo vse preveč tarnanja in iskanja objektivnih razlogov in vse premalo hitrega in ustreznega prilagajanja razmeram na svetovnem, kakor tudi na domačem tržišču.

Posledice, ki so sledile neizpolnjevanju plana, so bile težke. Predvsem smo imeli težko likvidnostno stanje v drugi polovici leta in smo morali najemati dodatne neugodne kredite. Nekaterih pomembnih naročil nismo mogli dokončati, kar je negativno vplivalo na kupce, predvsem pa so se pri takih naročilih zaradi tega pojavili večji stroški proizvodnje. Vse to je še dodatno vplivalo na ekonomičnost in rentabilnost poslovanja, predvsem pa na končni rezultat.

Če navedene ugotovitve strnemo v oceno, kako smo gospodarili v preteklem letu, potem brez sramu lahko povemo, da bi kljub težkim razmeram vendarle morali več proizvesti. Predvsem so se v nekaterih temeljnih organizacijah zadovoljevali le z lastnim trenutnim dobrim rezultatom, pri tem pa so pozabili na poglobljene skupne cilje v delovni organizaciji.

To nam pove, da v delovni organizaciji za razmere in današnji čas nimamo ustreznih organiziranih številnih pomembnih funkcij. Predvsem je problematična nabava surovin, reprodukcijskih in ostalih materialov.

Organizacija in vodenje proizvodnje ob pomanjkljivi oskrbi pa bi morala biti bolj elastična in bolj učinkovita.

Če se na kratko sprehodimo skozi naše skupne rezultate, potem lahko ugotovimo, da smo dosegli:

Celotni prihodek v višini 5.464 milijonov din, kar je za 9 odstotkov več kot v letu 1980. Ta podatek je sicer dokaj ugoden, žal pa je v tem prihodku eksterne realizacije samo za 2.692 milijona din in je za 7 odstotkov pod planom. V primerjavi z letom 1980 pa je za 24 odstotkov večja. Če upoštevamo samo inflacijo leta 1981, se nujno postavlja vprašanje, da nismo s to realizacijo pokrili niti inflacije. Kje so šele rezultati večjega obsega proizvodnje kot posledica vključitve nove tovarne preoblikovalne opreme v pogon! Kje so ostali rezultati predvidene večje produktivnosti dela! Posebej je treba opozoriti tudi na izvoz, saj je ta celo za 5 odstotkov manjši kot leto poprej.

Porabljena sredstva v višini 3.994 milijonov din presegajo planirane za 17 odstotkov, v primerjavi z letom 1980 pa so večja za 32 odstotkov. Pri tem podatku je treba opozoriti predvsem dvojne dejstev. Prvo je to, da vsi stalni stroški, kot so amortizacija, režija itd., nastopajo z vso velikostjo ne glede na večjo ali manjšo proizvodnjo, zato je ob večji proizvodnji teh stroškov na enoto proizvoda manj in obratno. Drugo dejstvo pa je to da očitno vsi pozivi k smotrnejši porabi sredstev, ki je nujni sestav stabilizacijskih prizadevanj, še niso naleteli na plodna tla.

Dohodek smo dosegli v višini 1.470 milijonov din, kar je za 9 odstotkov pod planom in le 11 odstotkov več kot leto poprej. S tem seveda nikakor ne moremo biti zadovoljni. Vzrok za to je pravzaprav pojasnjen že v prvih dveh točkah. Veljalo bi dodati le še to kot dodatno pojasnilo, da so se med letom 1981 izredno povečale zaloge nedokončane proizvodnje. Zakon določa, da smemo v vrednosti zalog puščati le materialne stroške, od dohodka pa samo izdelovalne osebne dohodke. Vse ostale postavke dohodka pa je potrebno sproti realizirati. Z nizko inflacijo smo pokrili tokrat tudi del dohodka, ki pa nam bo kasneje ob finalizaciji nedovršene proizvodnje ostal kot pozitivna razlika za lastne sklade.

Obveznosti iz dohodka znašajo 601 milijon din, kar je za 22 odstotkov preko plana in celih 57 odstotkov več kot v letu 1980. Ker smo na koncu leta 1980 pri sprejemanju srednjeročnih planov SIS in drugih združenih dejavnosti na podlagi lastnih proračunov ugotavljali, da ti plani oziroma sporazumi pomenijo v budoče večjo obremenitev gospodarstva, pa smo bili takrat z več strani opozorjeni, da naši računi niso točni, oziroma da predloženi plani relativno ne povečujejo naših obveznosti. Naredimo primerjavo na podlagi podatkov iz bilance za leto 1981. Najprej za to primerjavo izločimo tiste obveznosti iz dohodka, na katere dejansko sami vplivamo. To so vračila združenih sredstev za investicije, nad minimalno stopnjo bančne in SDK storitve in obresti od kredita. Vse te obveznosti so v letu 1980 znašale 238 milijonov din, v letu 1981 pa 360 milijonov din ali 51 odstotkov več. V tem je za 15 milijonov din vračila sovlagateljem, ki ga v preteklih letih ni bilo, amortizacija nad minimalno stopnjo pa znaša v letu 1981 67 milijonov din in je za 48 odstotkov večja kot leto poprej. Najbolj so se v tem letu povečale obresti in ostali stroški bank, saj so porasle iz 101 milijon din na 169 milijonov din ali za 67 odstotkov.

Za prej omenjeno primerjavo pa moramo iz skupnih obveznosti iz dohodka izločiti še **stanovanjski**

prispevek za solidarnost in prenovo stanovanj v višini 12 milijonov din, ki se je v preteklih letih plačeval iz bruto osebnega dohodka. Sedaj je tudi stanovanjski sklad toliko manjši, brez vpliva na tisti del stanovanjskega sklada, s katerim razpolaga podjetje samo.

Slednjič moramo upoštevati tudi, da se od leta 1981 prispevek za zdravstvo plačuje iz dohodka in ne več iz osebnih dohodkov, zato moramo za našo primerjavo od prispevka 78 milijonov din odbiti 63 milijonov din, ki bi sicer nastopili v bruto osebnem dohodku, za kolikor so zato bruto osebni dohodki v letu 1981 manjši.

Upoštevaje vse našeto sledi, da smo v letu 1980 izplačali za **financiranje splošnih in družbenih potreb** 144 milijonov din, v letu 1981 pa 166 milijonov din ali za 15 odstotkov več. Glede na 11-odstotno rast dohodka to pomeni 4-odstotno povečanje obremenitve.

Čisti dohodek kot razlika med dohodkom in obveznostmi iz dohodka je dosežen v višini 869 milijonov din, kar je 78 odstotkov planiranega. Pri tem je seveda treba upoštevati vpliv vseh sistemskih sprememb, o katerih je bilo govora v predhodni točki, o izredno visokih obveznostih iz dohodka, na katere sami vplivamo s svojim poslovanjem (npr. obresti), ki občutno zmanjšujejo čisti dohodek.

Realizirani osebni dohodki to so tisti osebni dohodki, ki se nanašajo na končano proizvodnjo, znašajo 740 milijonov din, kar je 9 odstotkov več kot smo planirali, in 15 odstotkov več kot v letu 1980. Ob tem je seveda treba poudariti predvsem to, da je ta resolucijsko sicer ugodnejši podatek zgolj posledica izrednega porasta zalog nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov, saj je zaradi tega ostalo v zalogah za 276 milijonov din osebnih dohodkov v primerjavi z letom poprej, ko jih je bilo za 183 milijonov din.

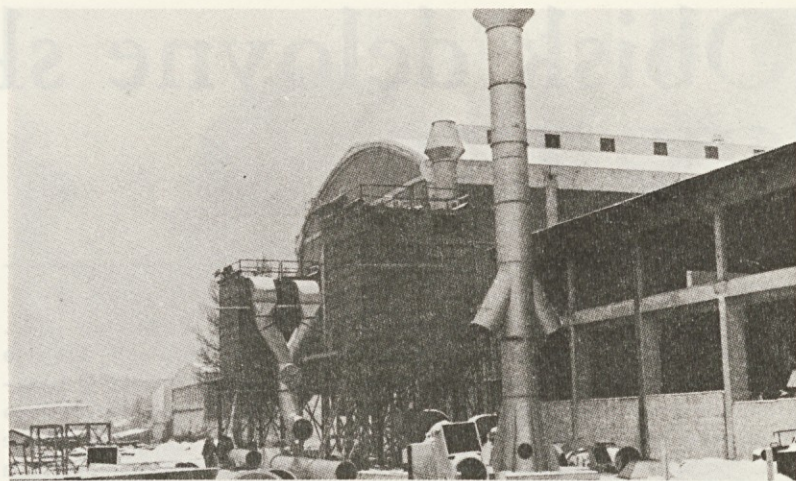
Seveda so podatki o **izplačanih osebnih dohodkih** nekoliko drugačni. Za primerjavo bomo vzeli neto OD, ker so bruto OD zaradi že prej omenjenih sistemskih sprememb slabo primerljivi. V letu 1981 smo izplačali 601 milijon din neto OD. S tem smo dosegli pri 3.949 povprečno zaposlenih ali 5-odstotnemu povečanju zaposlovanja povprečni mesečni neto OD na delavca 12.685,34 din.

V stanovanjski del sklada skupne porabe smo izločili 45 milijonov din, kar zaradi sistemske spremembe, o kateri je že bilo govora pri obveznostih iz dohodka, ni primerljivo s planom in letom poprej. V tem skladu je tistega dela, ki ostane na razpolaganje Litostroju, za 39 milijonov din, kar je za 34 odstotkov več kot v letu 1980.

Pri predlogu delitve čistega dohodka za sklad skupne porabe za druge namene smo upoštevali predvsem naslednje:

— V Litostroju poteka intenzivna investicijska izgradnja, ki naj bi po dokončanju zagotovila tako proizvodnjo in prodor na svetovni trg, da bi kljub zaostritvam v domačem in svetovnem gospodarstvu zagotavljala poslovno in osebno stabilnost kolektiva. Vsaka investicijska izgradnja pa terja veliko lastnih sredstev, ki se oblikujejo samo kot posledica dobrih rezultatov poslovanja.

— Dosežen rezultat poslovanja v letu 1981 je skromnejši, kot smo planirali, zaradi česar bodo vna-

Naprave za čiščenje in zajemanje dimnih plinov bodo izboljšale zrak v livarni in vplivale na varstvo širšega okolja Litostroja (Foto: E. L.)

Nove proizvodne prostore zahodne hale smo takoj pričeli uporabljati (Foto: V. Udovič)

prej potrebni izredni napor, da bomo nadoknadili izpad leta 1981, dobre rezultate pa nujno potrebujemo za realizacijo investicijskih planov.

— V času investicijske izgradnje tovarne je nemogoče razmišljati tudi o investiranju v družbeni standard, saj je vsak razpoložljiv dinar potrebno nameniti za dokončanje načrtanih programov razvoja tovarne.

V rezervni sklad smo izločili 34 milijonov, kar je 11 odstotkov več kot v letu 1980. Toliko je pač potrebno glede na zahtevo zakona.

V poslovni sklad za pokrivanje obveznih posojil smo izločili 32 milijonov din, kar je le 47 odstotkov v primerjavi z letom 1980 in kar pomeni glede na dejansko obveznost za leto 1981, ki znaša 46 milijonov din, da iz obstoječega poslovnega sklada formiranega v preteklosti pokrivamo 15 milijonov din. To pa seveda pomeni, da je za toliko manj prostega poslovnega sklada, ki ga uporabljamo za lastne potrebe.

Iz čistega dohodka ustvarjenega v letu 1981 smo lahko v **poslovni sklad za lastno razširitev materialne osnove dela** izločili le 7 milijonov din, kar glede na planiranih 164 milijonov din skoraj ni omembe vredno. In če k temu dodamo še iz prejšnje točke ugotovljenih 15 milijonov din, za kolikor smo posegli v že obstoječi sklad, izhaja, da je ob čistem dohodku iz leta 1981 naš poslovni sklad za lastno materialno razširitev za 8 milijonov manjši, kot je bil v začetku leta 1981. Vendar pa je le treba povedati, da to 8-milijonsko negativno akumulacijo popravlja amortizacija nad minimalno stopnjo, ki smo jo v letu 1981 formirali za 57 milijonov din in ki je v svojem bistvu enako kvalitetna, kot akumulacija iz čistega dohodka. Če pa k temu dodamo še prenos sredstev iz sklada skupne porabe iz prejšnjih let, ki je bil namenjen za investicije v družbeni standard na poslovni sklad v višini 19 milijonov din, ugotovimo, da je ob koncu leta 1981 naša materialna osnova le večja za 78 milijonov din, kar je vsaj kolikor toliko ugoden podatek.

Iz bilančnih podatkov in celot-

nega komentarja rezultatov je možno ugotoviti, da je osnovni razlog za doseganje manjših rezultatov od pričakovanih premajhen obseg končne realizacije. Vsi vplivi, ki so omejevali možnost povečanja končne realizacije, pa so nas pri prikazani stopnji povečanja vseh vrst zalog pripeljali v položaj, ko smo primorani ugotoviti, da vseh notranjih vplivov za realizacijo dohodkovne obvladamo dovolj čvrsto in uspešno. Ugotavljamo, da so izjemno in večkrat tudi nepričakovani stabilizacijski ukrepi za poboljšanje devizne bilance močno vplivali na pogoje poslovanja. Zato smo prišli do čvrstega zaključka, da mora biti tako velik konvertibilni izvoz DO Litostroj, da omogoča normalno poslovanje ob še ostrejših stabilizacijskih ukrepih in da mora istočasno omogočati uveljavljanje razvojne usmeritve Litostroja.

Nevzdržno je stanje, če ugotovimo, da je izvoz v letu 1981 manjši kot v letu 1980, da bi nam povečan izvoz dodatno omogočal poslovanje, da ob vseh teh elementih nismo znali uskladiti in poboljšati rezultata poslovanja. Iz vsega tega izhaja, da moramo pri ukrepih in zaključkih na osnovi razprave po obračunu uspeha 1981 omogočiti tako angažiranje poslovnih funkcij in samoupravnega sistema, da bomo ob skoraj nepovečanih zalogah realizirali predviden obseg eksterne realizacije po planu za leto 1982.

Če upoštevamo, da je bila v letu 1981 eksterna realizacija 2.692 milijonov din in da je za leto 1982 po planu predvidena realizacija 4.272 milijonov, je to za 58 odstotkov več, kot v letu 1981. Iz tega sledi, da je naloga vseh temeljnih organizacij, delovnih skupnosti in posameznikov doseči takšno realizacijo.

Izkušnje iz leta 1982 in začetka leta 1982 že kažejo, da ob ostrih zahtevah uspešno usklajujemo napore in funkcije posameznikov za realizacijo posameznih blagovnih skupnih proizvodov.

Za realizacijo take naloge bo potrebna stalna spremljava rezultatov, kot je bila že začeta v letu 1981, z zahtevo, da na vseh samoupravnih organih redno poročamo o izvrševanju in nadaljnjih ukrepih, najmanj ob periodičnih obračunih, če ne celo mesečno.

K. G. in T. Ž.

Obisk delovne skupine CK ZKS

Pričakujemo, da bosta 9. kongres Zveze komunistov Slovenije in 12. kongres Zveze komunistov Jugoslavije odgovorila na vprašanje, kje smo in kako naprej. Naloga je zelo pomembna, saj se s kongresnimi resolucijami ukvarja veliko ljudi. Javna razprava, ki je že stekla, pa naj vsebino dokumenta še dopolni. Od pravilne presoje sedanjega trenutka in razlage poti, po kateri smo hodili v preteklih štirih letih, je odvisna tudi trasa naslednje etape in v veliki meri tudi nadaljnji uspeh našega razvoja.

Če naj kongresi odgovorijo na ta vprašanja, mora biti na njih vse jasno in čisto. Pogoji za tak odgovor in oceno pa je dobro poznavanje razmer v vseh temeljnih okoljih. Brez jasne razprave o problemih najbrže ni mogoče začrtati odločne smeri nadaljnjega delovanja in usmerjanja akcij. Prav zato so zelo pomembne ocene z obiskov, ki so jih opravile delovne skupine v posameznih osnovnih organizacijah ZK z namenom, da se čimbolj neposredno seznanijo s problematiko, obenem pa, da se dobre in slabe strani določene problematike upoštevajo pri oblikovanju, pripravi in razpravi kongresnih dokumentov. Prav zato se je delovna skupina ob obisku v Litostroju seznanila z nekaterimi temeljnimi vprašanji uresničevanja združevanja sredstev za investicijska vlaganja, nagrajevanja po delu in rezultatih dela, raziskovalne in inventivne dejavnosti ter podala tudi oceno, ki so jo obravnavale osnovne organizacije že v fazi obravnave osnutka ter poročila o delu Zveze komunistov Slovenije v zadnjih štirih letih. V kongresnih dokumentih pa so nekatere ugotovitve in stališča iz Litostroja posebej poudarjena in opredeljena. Tako je potrebno pri ocenjevanju združevanja sredstev za investicijska vlaganja poudariti, da je delovna skupina opozorila predvsem na naslednje sklope vprašanj in jih tudi posebej obdelala:

1. Združevanje sredstev med temeljnimi organizacijami ne poteka na z zakonom o združenem delu opredeljenih osnovah, temveč predvsem po principu koncentracije sredstev njihovega usmerjanja v določen tozid in njihovega vračila skozi poslovanje tega tozida. Tudi združevanje sredstev "zunanjih" organizacij združenega dela je grajeno predvsem na kreditnih odnosih. Potrebno pa je povedati, da smo v uresničevanju tako zastavljene investicijske politike dosegli pomembne rezultate, ki se odražajo v časovno usklajeni dinamiki izgradnje objektov in v ustreznem organizacijskem pa tudi finančno uspešnem zaključevanju investicijskih izgradenj.

V razpravah o uresničevanju združevanja sredstev za investicije so bila izpostavljena tudi vprašanja uresničevanja dohodkovnih odnosov v konkretnem primeru tozida Proizvodnja transportnih vozil in naprav. Viličar, ki je končni proizvod tega tozida, je rezultat dela delavcev v TOZD Obdelava, TOZD Proizvodnja zvarjencev in odkovkov in TOZD Proizvodnja odlitkov in modelov. Med temi tozidi so vzpostavljeni dohodkovni odnosi na podlagi dela in materiala in prispevek obračunavajo ob prodaji končnega izdelka. TOZD Proizvodnja transportnih vozil in naprav vstopa v dohodkovne odnose tudi s temeljnima organizacijama združenega dela Nabava in Prodaja. Medsebojni odnosi med tozidi v DO Titovi zavodi Litostroj. V delovni organizaciji smo dosegli relativno visoko raz-

vitost dohodkovnih odnosov, ki se odražajo v ustrežno opredeljenih odnosih in njihovem uresničevanju v ustvarjanju skupnega prihodka posameznega tozida in razporejanju tako ustvarjenega prihodka, kar pa zahteva in pogojuje aktivnost v ustreznem razvijanju odnosov združevanja sredstev za investicijska vlaganja.

2. Na področju nagrajevanja po delu in rezultatih dela se temeljne značilnosti sistema odražajo v dveh dejstvih, da je osební dohodek delavca odvisen na eni strani od njegovega prispevka v delu in na drugi strani od dohodka oziroma od poslovne uspešnosti temeljne organizacije. Zato se prispevek dela delavcev, ki se ugotavlja na podlagi opredeljenih osnov in meril, izraža v relativnih vrednostih, uspešnost poslovanja pa se izraža v vrednosti točke. V delovni organizaciji imamo opredeljeno enotno vrednost točke na ravni delovne organizacije, ki ni diferencirana po posameznih tozidih in delovnih skupnostih. Vzrok za to je predvsem v dohodkovni povezanosti posameznih temeljnih organizacij, ki je posledica dela na skupnem proizvodu. V dograjevanju sistema nagrajevanja posvečamo posebno pozornost ustreznemu vrednotenju zahtevnosti dela in težavnosti delovnih pogojev. Tako se je z novim sistemom vrednotenja dela glede na prejšnja delitvena razmerja bistveno povečal maksimalni faktor sestavljenosti v neposredni proizvodnji. Zaradi tega se v praksi visoko zahtevno delo v neposredni proizvodnji ne le izenačuje s srednje strokovnim delom, pač pa se celo prekriva z višjim in visokim strokovnim delom izven neposredne proizvodnje.

Potrebno je poudariti, da so že v pripravi novega sistema vrednotenja komunisti izpostavljali nujnost zagotavljanja bolj ustreznega nagrajevanja proizvodnih delavcev in izenačevanja pogojev ob enaki uspešnosti vseh delavcev v delovni organizaciji. Vendar pa kljub temu ugotavljamo precejšnja neskladja na področju politike norm. Zato je v obravnavi osnutek normskega pravilnika, kvalitete in avtokontrole, ki naj bi konkretneje opredeljeval normative in postopke pri ugotavljanju večje kvalitete.

Za individualne poslovodne organe in delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi uporabljamo skupinski kriterij na ravni delovne organizacije in je odvisen od razmerja med količinsko in fakturirano realizacijo, na osnovi katerega se mesečno določa faktor stimulacije.

Za ostale delavce je še prisotna ocena delovne uspešnosti, ki jo bo treba čimprej nadomestiti z ustrežno opredeljenimi kriteriji in normativi za vrednotenje kreativnega dela. Na področju opredeljevanja in vrednotenja minulega dela še nimamo izoblikovanih ustreznih usmeritev.

3. Za uresničevanje raziskovalne dejavnosti v okviru delovne organizacije smo izoblikovali posebno

temeljno organizacijo, v kateri se uveljavlja največ funkcij s tega področja. Tako je ocenjeno, da razvojno raziskovalna dejavnost ni zaprta sama vase, saj delovna organizacija sodeluje z drugimi raziskovalnimi institucijami, organizacijami in univerzami, ki dopolnjujejo in nadgrajujejo raziskovalno in razvojno dejavnost. Pomembne uspehe smo dosegli na področju zmanjševanja potreb uvoznih delov, torej smo manj odvisni od tujine, prišli smo na proizvodnjo teh delov v okviru Litostroja, ali v drugih organizacijah združenega dela v republiki. Doseženi so pomembni premiki tudi v smeri povečevanja izvoza proizvodov, ki temeljijo na lastnem znanju, pa tudi samega znanja.

Del prihodka pridobivajo delavci temeljne organizacije na podlagi izvajanja del v okviru delovne organizacije, predvsem z izdelavo tehničnega dela projekta za ponudbo skozi količino potrebnega dela in po dogovorjenih cenah. Del prihodka pa pridobivajo tudi iz sklada za raziskave in razvoj, ki je oblikovan v okviru TOZD IRRP za potrebe celotne delovne organizacije. Komunisti, delavci te delovne organizacije združenega dela ocenjujejo, da so doseženi pomembni premiki v vključevanju raziskovalne dejavnosti v proizvodnjo in tudi v vzpostavljanju medsebojnih dohodkovnih odnosov med delavci v proizvodnji in delavci, ki delujejo pri raziskovalnem delu.

Med delavci v naši delovni organizaciji je precej utrjena zavest o vlogi in pomenu inventivne dejavnosti. Komunisti ocenjujemo, da so na relativno razgibano inventivno dejavnost predvsem vplivali vse bolj uveljavljeni položaj delavca v združenem delu pa tudi organizirano vključevanje celotnega umskega potenciala zaposlenih v razmišljanje o možnostih izboljšave proizvodnega procesa. Inventivna dejavnost delavcev je urejena s posebnim pravilnikom, ki smo ga sprejeli v letu 1978. Komunisti ocenjujemo, da inventivna dejavnost še ni dovolj razvita, kar je tudi posledica dejstva, da je proizvodnja v Litostroju v precejšnji meri maloserijska, individualna, kjer prihaja posebej do izraza sposobnost projektantov oziroma konstruktorjev, ki že v projektiranju iščejo optimalne variante izdelka ali konstrukcije.

Vse omenjene ocene in ugotovitve delovne skupine so dobra osnova za enotno usmerjeno delovanje vseh komunistov in subjektivnih sil v delovni organizaciji, z namenom, da še izoblikujemo posamezna odprta vprašanja in prispevamo s tem tudi svoj delež k uresničevanju sklepov kongresov. Prihajajoči kongresi pa morajo jasno začrtati naloge za doseganje novih ciljev na naši razvojni poti.

Sicer pa naloge niso sporne. Potrebno je samo okrepiti politično delovanje vseh, ki si želijo napredek v razvoju naše družbe in slehernega subjekta v njej, pa rezultati ne bodo izostali. Vsi moramo vztrajati pri izvajanju določenih dogovorjenih nalog.

Za nadaljevanje razvoja in napredka je namreč odločilno prav prizadevanje za uresničevanje dogovorjenega, ne pa samo dokumenti. Zato bomo morali vsi, ki želimo napredek, skupaj z zvezo komunistov očitno spodbuditi vse možnosti in še dosti odločneje in uspešneje aktivirati vse subjektivne sile naše družbe za nadaljnji korak razvoja naše družbe.

M. S.

25. februarja smo na referendumu sprejeli samoupravni sporazum o združitvi v SOZD ZPS in Statut SOZD ZPS. Sprejeli smo tudi spremembe statuta in spremembe samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo Litostroj. Referenduma se je udeležilo 85 odstotkov glasovalcev. ZA pa jih je glasovalo 72 odstotkov. (Foto: E. L.)

Volitve 82

Glasovanje na voliščih 11. marca 1982 je bilo zaključno dejanje predvolilnih in volilnih postopkov ter opravil, v katerih je sodelovala večina delavcev ter družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov v delovni organizaciji.

Na šestnajstih voliščih je od 4069 volilnih upravičencev glasovalo 3536 ali 86,90 odstotka. Za delavski svet SOZD Združeni proizvajalci strojne opreme smo izvolili pet delegatov in pet namestnikov ter enega delegata in enega namestnika v odbor samouprave delavske kontrole SOZD ZPS. Nadalje smo izvolili svojega predstavnika v zbor uporabnikov TOZD Izobraževalni center in 11 delegatov v svet uporabnikov TOZD IRRP. Tozdi in delovne skupnosti pa so izvolile v delavski svet delovne organizacije 77 delegatov ter po enega delegata v odbor samouprave delavske kontrole delovne organizacije in po enega delegata za notranjo arbitražo.

Prav tako pa so tozdi in delovne skupnosti izvolili svoje samoupravne organe, ki se neposredno volijo in sicer delavski svet, odbor samouprave delavske kontrole in disciplinsko komisijo. Skupno je bilo izvoljenih v samoupravne organe 476 delavcev.

Volili smo tudi delegacije v zbor združenega dela in delegate v delegacije samoupravnih interesnih skupnosti. Izvoljenih je bilo 615 delegatov.

Volilni postopki so potekali po volilnih predpisih, ki določajo posamezna volilna opravila za volitve delegacij oz. samoupravnih organov. Zaradi velikega števila delegatov in tudi glasovnic so imeli ponekod težave, vendar je končni rezultat glasovanja pokazal, da vloženi trud vseh sodelujočih ni bil zaman.

Tudi lepo okrašena volišča in litostrojski orkester, ki nas je zjutraj pozdravil pri glavnem vhodu, so prispevali k primernem volilnem vzdušju.

Volilna komisija se zahvaljuje vsem volilnim odborom (vsi skupaj so šteli kar 190 članov) za dobro opravljeno odgovorno delo, izvoljenim kandidatom pa čestita k izvolitvi in jim želi uspešno in čimbolj učinkovito delo v njihovi mandatni dobi.

V. Kreft

Priprava številnih glasovnic za volitve. Bilo jih je kar 6 krat 4000. volili pa smo na 16 voliščih v tovarni. (Foto: E. L.)

V tozdu IVET so imeli najbolj vzorno urejeno volišče, ki je zagotavljalo preglednost in tajnost glasovanja (Foto: E. L.)

Regresiranje po novem

Pred nami je sprejem Sprememb pravilnika o koriščenju sredstev skupne porabe za druge namene. Kljub temu, da so bili delavci v TOZD/DS na zborih delavcev o novih spremembah tega pravilnika delno že seznanjeni in da bodo o dokončnem predlogu sprememb naknadno razpravljali, ne bo napak, če o tozadevnih spremembah spregovorimo še enkrat in jih na kratko opišemo.

(Spremembe pravilnika o koriščenju sredstev skupne porabe za druge namene)

Predlagane spremembe izhajajo v glavnem iz pobud ter stališč predsedstva konference osnovnih organizacij sindikata Titovi zavodi Litostroj in se nanašajo na področji regresiranja letnega dopusta ter regresiranja stanarine v samskih domovih DO TZ Litostroj. Spremembe v poglavju regresiranja prehrane med delom pa temeljijo predvsem na določbah Družbenega dogovora o izdatkih za prehrano delavcev, ki so materialni stroški, objavljenega v Uradnem listu SRS št. 30/81!

Regres za letni dopust

Doslej je bila lestvica, s pomočjo katere se je določal regres za letni dopust, vezana na fiksne zneske (od 5.000,00 do 8.000 din). Glede na to, da so se razmere zaradi inflacije spremenile, je bilo potrebno vnesti v tabelo avtomatizem. Kot osnova za primerjavo je na novo vzet povprečni osebni dohodek v delovni organizaciji, zmanjšan za osebni dohodek, ki ga delavci prejema na račun nadur v preteklem letu.

Regresiranje stanarine

Glede na to, da je regresiranje stanarine v samskih domovih delavcem z minimalnimi osebnimi dohodki tudi v bodoče tako kot doslej, so bile tudi predlagane spremembe oblikovane v tem smislu.

Delavcu, stanovalcu samskega doma Litostroja, katerega povprečni neto osebni dohodek, zmanjšan za tisti del osebnega dohodka, ki ga delavec dobi za nadure, ne presegajo povprečnega osebnega dohodka vseh delavcev v DO TZ Litostroj, prav tako zmanjšane za tisti del osebnega dohodka vseh delavcev izplačanega na račun nadur pri posameznih delavcih, se regresira del stanarine iz sklada skupne porabe. Za določanje višine stanarine sta v spremembah omenjenega akta opredeljena samo dva kriterija. To sta kvaliteta samskih domov, v katerih ima Litostroj pravico uporabe in število ležišč v posamezni samski sobi. Določanje višine stanarine in ekonomski položaj stanovalcev po svoji naravi ne moreta biti vsebovani v tem pravilniku. Višina osnovne stanarine se zato vsako leto dogovori med tozdom Zunanje storitvene enote in ostalimi tozdi v skladu z resolucijskimi dokumenti, in se določi v vsakoletnem veljavnem ceniku.

Regresiranje stanarine iz sklada skupne porabe se izvaja v višini:

- 1/2 ekonomske cene stanarine, če je povprečni neto osebni dohodek delavca manjši od 80% povprečnega osebnega dohodka vseh delavcev v delovni organizaciji v preteklem letu;
- 1/4 ekonomske cene stanarine, sprejete v vsakoletnem veljavnem ceniku, če je povprečni neto osebni dohodek delavca enak oz. presega 80% povprečnega osebnega dohodka vseh delavcev v DO, je pa manjši od povprečnega OD vseh delavcev v DO v preteklem letu.

Pravice do regresiranja stanarine nimajo oz. ekonomske cene najemnine plačajo delavci, katerih povprečni neto OD je enak ali večji od povprečnega OD vseh delavcev v DO. Osnova za izračun višine re-

gresiranja stanarine v samskih domovih je povprečni osebni dohodek delavca v preteklem letu, zmanjšan za tisti del osebnega dohodka, ki je delavcu izplačan za opravljene nadure, ter povprečni osebni dohodek vseh delavcev v delovni organizaciji v preteklem letu, pri kateri izračunavi ni bil upoštevan osebni dohodek, izplačan na račun nadur pri posameznih delavcih.

Regresiranje prehrane med delom

Spremembe poglavja o regresiranju prehrane med delom določajo novo ureditev prehrane med delom za tozde materialne proizvodnje: PUM, PZO, OB, MONT, TVN, IVET, PTS, ZSE in posebej za ostale tozde in delovni skupnosti kot so IRRP, IC, PROD, NAB ter SSP in PFSR na drugi strani. Materialnim tozdom se odslej izdatki za prehrano med delom štejejo med materialne stroške in zato to ne sodi več v Pravilnik o koriščenju sredstev skupne porabe za druge namene. Pač pa se med materialne stroške ne more šteti povračilo za malico v primeru dela izven delovne organizacije, ker ne

gre za organizirano prehrano. To povračilo se regresira iz sredstev skupne porabe. Torej delavci, ki so poslani na opravke ali delo izven delovne organizacije do 15 (petnajst) km oddaljenosti od sedeža tozda, imajo za ta dan pravico le do povračila vrednosti bona za malico. Druga skupina tozdov oz. delovni skupnosti pa v pravilniku v celoti ohranijo določila o regresiranju prehrane, ker ta še vedno spada v sklad skupne porabe, le z naslednjo spremembo: delavci, ki so poslani na opravke ali delo izven delovne organizacije do 15 km oddaljenosti, imajo za ta dan pravico do povračila v višini vrednosti bona za malico in se jim prehrana ne regresira v obliki vrednostnih bonov, kot je bilo določeno doslej.

Naslednja in zadnja sprememba se loteva dietne prehrane. Delavcem, ki z zdravniškim potrdilom dokažejo, da imajo predpisano dietno prehrano, mora biti v skladu z dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982 dietna prehrana obvezno organizirana. Tako bo tudi za tiste delavce, katerim je predpisana dietna prehrana, od sedaj naprej preskrbljeno v obratih družbene prehrane TOZD ZSE.

Spremembe pravilnika o koriščenju sredstev skupne porabe za druge namene so v javni obravnavi, ki pravkar poteka po tozdih in delovnih skupnostih. Po opravljeni javni obravnavi se bomo o spremembah omenjenega akta odločili na referendumu.

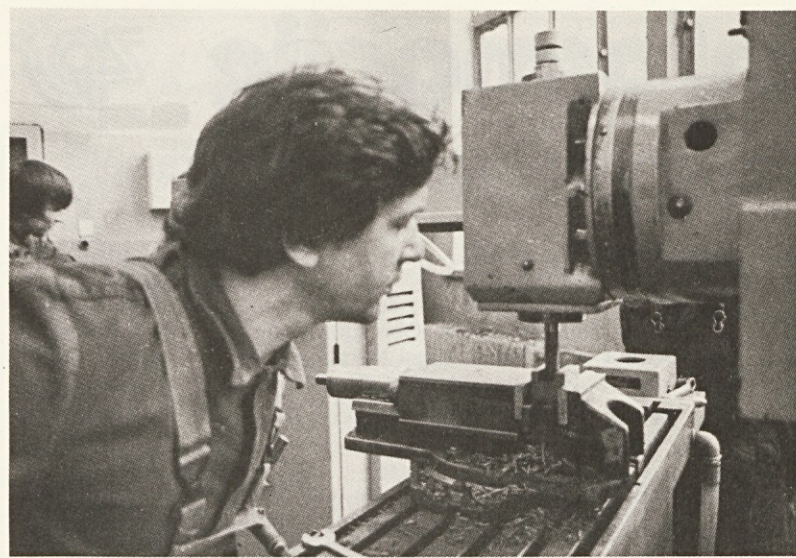
D. Krneta

V aprilu — kovinarji Ljubljane

Letošnji program proizvodno delovnega tekmovanja kovinarjev Ljubljane bo potekal v času 9. kongresa Zveze komunistov Slovenije, v letu kongresov vseh družbenopolitičnih organizacij, v letu, ko moramo še z večjimi naporji vseh delovnih ljudi izbojevati nove delovne zmage v razvoju samoupravljanja, večanju proizvodne moči in materialne osnove združenega dela, izboljšanja delovnih in življenjskih pogojev, večji humanizaciji dela, izpolnjevanju izobraževanja in razvijanju ustvarjalnih sposobnosti proizvajalcev. Vse to manifestaciji daje še poseben pomen. V času poteka tekmovanja kovinarjev bo zasedal tudi 10. kongres ZKS in gostje na kongresu si bodo ogledali tekmovanje, ki se bo odvijalo v posameznih delovnih organizacijah.

Proizvodno delovno tekmovanje kovinarjev Ljubljane, drugo po vrsti, bo od 15. do 17. aprila 1982. Delavci bodo tekmovali v trinajstih poklicih, tekmovanja pa se bodo odvijala v naslednjih delovnih organizacijah: TZ Litostroj, Avto-obnove, Institutu za varjenje, Saturnusu, Indosu, Slovenija cestne Tehnike, Rogu, Kovinarski šoli Vič in Šolskemu centru strokovnih šol. Kot gostje bodo na tekmovanju nastopili izven konkurence tudi najboljši kovinarji iz pobratenega mesta Reke. S tem želimo vzpostaviti še boljše sodelovanje med občinskim odborom sindikatov delavcev proizvodnje in predelave kovin Reke in ljubljanskimi kovinarji.

Na tekmovanju si bodo udeleženci izmenjali izkušnje in spretnosti. Srečanje kovinarjev Ljub-

Tekmovanje kovinarjev Litostroja je bilo 12. in 13. marca, to pa je posnetek iz tekmovanja rezkalcev, ki je bilo v soboto 13. marca v šolskih delavnicah (Foto: M. M.)

6. PROIZVODNO TEKMOVANJE KOVINARJEV LITOSTROJA

11. in 12. marca se je v Litostroju odvijalo 6. delovno tekmovanje kovinarjev. Pod pokroviteljstvom konference osnovnih organizacij sindikata je letos prvič tekmovanje potekalo v vseh poklicih, razen livarjev in kovačev, ki bodo merili sposobnosti v času tekmovanja kovinarjev Ljubljane, ker se bo istočasno odvijalo tekmovanje v omenjenih poklicih v Litostroju. Posamezni nosilci izvedbe tekmovanja osnovne organizacije PZO, TVN in IVET so dobro opravili svoje naloge, prav isto pričakujemo tudi od PUMA.

Prvič je letos v zaključnem delu tekmovanja sodelovalo več kot 100 kovinarjev in prav toliko tudi ostalih delavcev v posameznih komisijah, skupaj s pripravljalci materiala, orodja in strojev, kar je vsekakor velika spodbuda za prihodnje. Z enotno akcijo in skupnimi prizadevanji lahko letos še bolj množično izpeljemo tekmovanje, v nekaterih poklicih pa povečamo udeležbo, saj je potrebno pri marsikaterem delavcu premagati tekmovalno tremo.

Letošnje tekmovanje je dalo ob izhodiščih, kot so enotnost izpeljave tekmovanja, dobra organizacija, množičnost ter usklajene nagrade dobro osnovo za naslednja leta, tekmovalcem pa predvsem spodbudo za letošnja nova preverjanja na tekmovanjih mest, republik in zveze. Vse to pa je podlaga za boljše delo v prihodnosti, za akcijo slehernega letošnjega udeleženca, da pridobi nove delavce za preverjanje znanja na tekmovanju. Celotna akcija in usmeritev pa mora vplivati predvsem na boljše delovne rezultate. To pa je tudi osnovni namen tekmovanja.

M. S.

ljane bo med drugim priložnost za medsebojno spoznavanje delavcev, širjenje mnenj, spoznavanje s sredstvi in pogoji dela v drugih delovnih okoljih. Ob tej priložnosti bo odprta tudi likovna razstava kovinarjev Ljubljane in Reke.

Na podlagi doseženih rezultatov bodo najuspešnejši delavci v posameznih poklicih zastopali Ljubljano na 6. proizvodno delovnem

tekmovanju kovinarjev Slovenije, ki bo od 10. — 12. maja v Krškem, Novem mestu in Črnomlju.

Vsi sodelujoči tekmovalci in organizatorji pa bodo s svojim prispevkom in sodelovanjem obeležili potek 9. kongresa Zveze komunistov Slovenije.

M. S.

Revija pevskih zborov

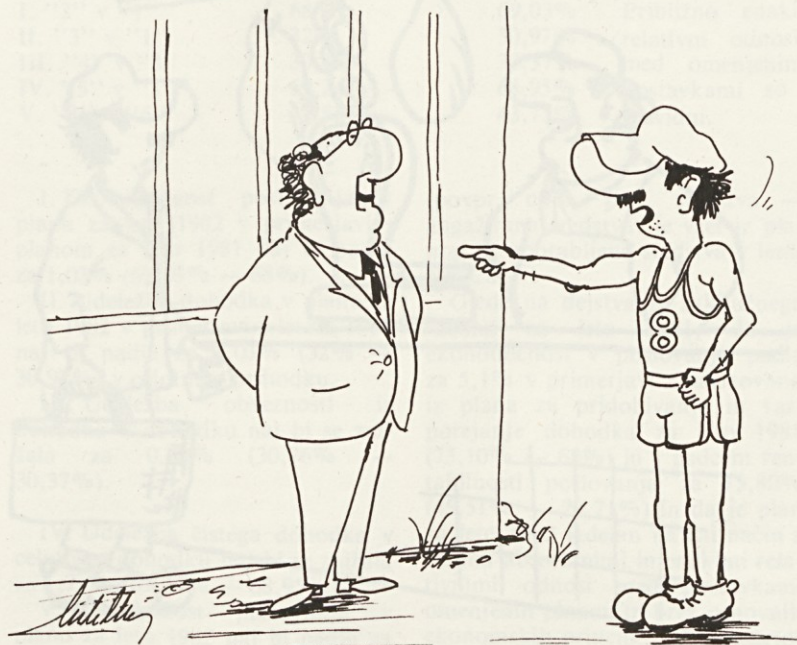
12. februarja je v trboveljskem delavskem domu zazvenela pesem iz več kot sto grl. Na prvem srečanju pevskih zborov SOZD Združenih proizvajalcev strojne opreme se je zbralo sedem pevskih zborov iz šestih slovenskih krajev. Predstavili so se moški pevski zbor Strojne tovarne Trbovlje, ženski pevski zbor DPD Žiri, moški pevski zbor Gostol iz Tolmina, nonet Vitra in kvartet Vre iz Ribnice, upokojenci mariborske Metalne in mešani pevski zbor Titovih zavodov Litostroj iz Ljubljane. Pri izvedbi programa pa so sodelovali tudi godbeniki Delavske godbe Trbovlje.

Srečanja pevskih zborov Združenih proizvajalcev strojne opreme smo si litostrojski pevci že dolgo želeli in smo si večkrat prizadevali vzbuditi zanimanje za sodelovanje med ZPS tudi na kulturnem področju. Prepričani smo, da je bil korak uspešen in da bo prav to spodbuda za organizacijo nadaljnjih srečanj.

Koncert tega prvega srečanja je bil posvečen slovenskemu kulturnemu prazniku — Prešernovemu dnevu. Zvrstile so se pesmi najrazličnejše vsebine — Zdravljica, O večerni uri, Venite rožice, Na oknu, Ko mi na Ojstrk pridemo, Udar na udar in druge, od narodnih, borbenih do umetnih. Poslušalci so izvajalce nagradili z burnim aplavzom, višek doživetja za poslušalce in izvajalce pa je bil zaključek ob izvedbi pesmi Naša zemlja in pesem o Titu, ki so jo izvedli vsi zbori ob spremljavi trboveljske Delavske godbe. Peli so vsi, tako da so se poslušalci in izvajalci zlili v združen zbor z veličastnim zaključkom.

Koncert je bil enkratno doživetje za pevce in poslušalce in prepričani smo, da se ob letu ponovno srečamo ob udeležbi še večjega števila pevcev sozda Združenih proizvajalcev strojne opreme.

M. Kreft

Ali ni tukaj tekmovanje kovinarjev?

informacije

ZPS

Informiranje v sozdu

združenih proizvajalcev strojne opreme

Nova žerjava v Uljaniku v Pulju

V ladjedelnici Uljanik v Pulju so delavci Metalne postavili dva pristaniška žerjava z nosilnostjo 25 ton. Oba sta portalno vrtljiva in sta namenjena natovarjanju ladij, pomenita pa Metalnino novost v funkcionalnosti in po zunanjem izgledu (Bilten Metalna, štev. 12).

Izvozni načrti Gostola

V novogoriškem Gostolu računajo, da bodo letos predali na tuje za 52 odstotkov več kot lani, in sicer v vrednosti 9,3 milijona dolarjev. Ta vsota bo predstavljala 27 odstotkov celotne realizacije, od tega bodo predali na konvertibilno tržišče za 3,3 milijone dolarjev svojih izdelkov, na kliriniško tržišče pa za 6 milijonov dolarjev. (Gostol — glasilo DO, december 1981, štev. 1).

Zatikanja na tržišču

Delovna organizacija Agrostroj iz Ljubljane se je lani srečala z upadanjem prodaje rastlinjakov, medtem ko so se na področju namakalnih naprav bolj kot prejšnja leta srečevali z domačo konkurenco. Sicer pa bodo vsi napori te delovne organizacije usmerjeni v izpolnjevanje planskih obveznosti. (Agrostroj, glasilo DO, december 1981, štev. 1).

Z referendumom do novih samoupravnih aktov

Delegati delavskega sveta SOZD ZPS so na svoji zadnji seji, ki je bila 25. decembra lani, med drugim sklenili, da razpišejo referendum o sprejemanju samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ZPS in o statutu SOZD ZPS. Gre za vsebinsko dopolnjene temeljne samoupravne akte, ki dosti bolje opredeljujejo cilje združevanja delovnih organizacij strojegradnje v SOZD ZPS, organizacije skupnega pomena, stopnjo odgovornosti, zlasti ko gre za nastopanje SOZD ZPS do zunanjih partnerjev, podrobneje opredeljujejo tudi zunanjetrgovinsko dejavnost ter registracijo in nenazadnje tudi institucijo notranje arbitraže. Med novostmi velja omeniti še določitev tako imenovanih programskih skupnosti, v okviru katerih bodo zainteresirane organizacije združenega dela v sestavu sozda in izven njega reševale skupne dejavnosti. Takšna programska skupnost že deluje na področju talnega transporta, pred ustanovitvijo pa je tudi programska skupnost za obdelovalne stroje. (GV, december 1981).

Pomivalni stroji iz SOP Krško

Specializirano podjetje za industrijsko opremo SOP Krško bo začelo izdelovati stroje za pomivanje steklenic, sadja in embalaže. Za te stroje se zanima zlasti domača živilska industrija, njihova pomembnost pa je tudi v tem, da sloni njihov razvoj na domačem znanju in da bodo za izdelovanje strojev uporabili domače surovine. (GV, 25. 12. 1981).

Raznovrstni viličarji iz IMP SKIP

IMP TOZD SKIP je začel izdelovati večnamenski viličar, ki ga je mogoče uporabiti za raznovrstna opravila. Tako se viličarji lahko hitro spremenijo v kleščarje za gozdarstvo, lesno in papirno industrijo, prav tako pa je lahko tudi nakladalnik ali snežni plug. Osnova tega viličarja je traktor domače proizvodnje IMT, hidravlika pa so dobili iz Prve petoletke iz Trstenika. (GV, 25. 12. 1981).

Povečan izvoz Metalne

Letos bo mariborska Metalna za kar 76 odstotkov povečala svoj izvoz, ki bo dosegel vrednost skoraj 26 milijonov dolarjev. Zanimiva je tudi struktura izvoza, ki bo dosegel 23 odstotkov celotne prodaje, saj bo kar 70 odstotkov izvoza usmerjeno na konvertibilno tržišče. (Bilten Metalne št. 1).

Sprejemanje planov DO in SOZD do konca februarja

Do konca februarja bodo v vseh 22 delovnih organizacijah SOZD ZPS sprejeli planske akte delovnih organizacij in SOZD ZPS za letošnje leto. V razpravah ob sprejemanju planskih aktov so imeli zaposleni v strojegradnji pred seboj tudi priporočila oziroma ugotovitev delavskega sveta SOZD ZPS, da so letošnja planska predvidevanja preoptimistična in da jih velja uskladiti z realnimi možnostmi, zlasti še s pomanjkanjem reprodukcijskega materiala. (GV, 24. 2. 1982).

Samoupravni akti sprejeti do sredine marca

Od lanskega decembra pa vse do sredine letošnjega marca bodo potekali v delovnih organizacijah ZPS referendumi, na katerih sprejemajo vsebinsko dopolnjene samoupravne akte SOZD ZPS. Gre za dva temeljna dokumenta, in sicer za sporazum o združitvi v SOZD ZPS in za statut SOZD ZPS. Ta dva dokumenta so doslej sprejeli že v Cevovodu, Hidrometalu, Iksu, Kovindu, Projektu, Riku, Stroju, IBL, STT in Pleskarju, v naslednjih dneh pa ju bodo sprejemali še v Agrostroju, Atmosu, Gostolu, Kladivarju, Kostroju, Litostroju, Kovinarski, Metalni, Mlinostroju in Inštitutu za turbinske stroje. (V.G., 25. 2. 1982).

Aktivna komisija za kulturo v SOZD ZPS

Letošnje leto bo za kulturno komisijo SOZD ZPS prav gotovo uspešno, saj so načrtovali precej kulturnih akcij. Tako so že izvedli revijo pevskih zborov ZPS v Trbovljah, pripravljajo izdajo zbirke proze, v začetku marca ob zaključku zimskih športnih iger ZPS pa bodo pripravili razstavo. Načrtujejo še literarni večer in pa potujočo razstavo fotografij.

V petek, 26. februarja so se na sedežu sozda Združenih proizvajalcev strojne opreme sestali uredniki glasil in organizatorji obveščanje delovnih organizacij SOZD ZPS. Na pobudo sektorja za organizacijo, informatiko in splošne zadeve delovne skupnosti skupnih služb SOZD ZPS so razpravljali o organizaciji in razvoju obveščanja na nivoju sestavljene organizacije in v delovnih organizacijah ZPS. Sestanka so se udeležili uredniki in organizatorji obveščanja nekaterih večjih delovnih organizacij in predstavniki vodstva SOZD ZPS.

V razpravi so prisotni najprej ugotovili, da je treba na nivoju sestavljene organizacije nujno organizirati in izpeljati obveščanje v skladu s cilji in usmeritvami Zveze sindikatov Slovenije. Dosedanje oblike in vsebina obveščanja delavcev sozda ne zadostuje stanju, ciljem in razvoju naše sestavljene organizacije. Eden izmed pogojev za ustrezno organizacijo obveščanja je tudi normativna ureditev tega področja v samoupravnih splošnih aktih SOZD.

Udeleženci sestanka so zato obravnavali osnutek Pravilnika o izdajanju in urejanju glasila ZPS in njegovo temeljno vsebinsko zasnovo. Razen nekaterih pripomb so podprli predlagani osnutek in temeljno vsebinsko zasnovo glasila ZPS in sklenili, da dokumente pošljejo v javno razpravo vsem delovnim organizacijam našega združenja.

Iz temeljne vsebinske zasnove lahko povzamemo osnovni namen izdajanja glasila ZPS:

1. Kot sredstvo množičnega obveščanja zagotavlja vsestransko sprotno kroženje in izmenjavo informacij o predlaganih samoupravnih odločitvah, o ocenah delavcev, najprimernejših predlogih, o sprejetih odločitvah in njihovih ciljih ter o nosilcih in rokih za njihovo uresničenje in končno o rezultatih uresničenih samoupravnih odločitev.
2. Delavce obvešča o vseh najpomembnejših zadevah skupnega pomena, ki bi lahko vplivale na njihov družbeno-ekonomski položaj in odnose znotraj SOZD ZPS, kakor tudi na odnose z drugimi skupnostmi in družbo nasploh. Glasilo je zato dolžno zagotoviti redno, objektivno, celovito, pravočasno in razumljivo obveščanje delavcev o celotnem poslovanju delovnih organizacij in ZPS kot celote. Ob delu jih mora dodatno usposablja in izobraževati za kvalitetno opravljanje delovnih nalog in jim nuditi vsa tista spoznanja, ki so jim potrebna za uresničevanje njihovih dolžnosti in pravic iz izobraževanja.
3. Kot tribuna za vsestransko medsebojno izmenjavo mnenj,

predlogov in stališč posameznikov, delovnih skupin, organizacij združenega dela, samoupravnih in drugih organov, družbenopolitičnih organizacij ter drugih zainteresiranih spodbuja osebno prizadevnost delavcev SOZD ZPS, razvija in spodbuja objektivno kritiko in goji polemike ter delavce mobilizira v tiste določene akcije, katerih uresničenje vodi k začrtanim poslovnim uspehom in k uveljavljanju samoupravnih odnosov v združenem delu.

4. Kot družbeno angažiran dejav-

nik za uveljavljanje delegatskih razmerij posveča posebno pozornost vsestranskemu in pravočasnemu obveščanju in izmenjavi informacij delegatov in delegacij oziroma uveljavljanju in izvajanju ustavnih načel.

5. Glasilo si mora prizadevati tudi za lep jezik.

Poleg razprave o novih dokumentih so se uredniki in organizatorji obveščanja dogovorili še o drugih oblikah medsebojnega obveščanja v sozdu ZPS. Tako bo sektor za organizacijo, informatiko in splošne zadeve delovne skupnosti skupnih služb sozda ZPS kot prilogo glasila ZPS vsak mesec izdal poseben bilten "INFORMACIJE ZPS", v katerem bodo objavljali informacije o vseh dogajanjih na področju poslovne politike, samoupravljanja in dela družbenopolitičnih organizacij v sozdu ZPS in druge novice iz delovnih organizacij združenih v ZPS.

K. G.

Preveliki naložbeni apetiti

Čeprav smo se tako v naši republiki kot v celotni Jugoslaviji že lani srečevali z zaostrenimi pogoji gospodarjenja in čeprav bodo takšna gibanja v letošnjem letu še bolj prisotna, pa vse kaže, da delovne organizacije v SOZD ZPS ne mislijo tako, saj za letos načrtujejo kar 17 novih naložbenih projektov v skupni vrednosti 4 milijarde 577 milijonov dinarjev, letos pa naj bi jih uresničili le slabih 28 odstotkov.

Seveda to še ni vsa investicijska "fronta", saj naj bi letos s 326 milijoni dinarjev zaključili še pet projektov, ki so jih v delovnih organizacijah začeli že prej. Vendar je ta druga skupina petih projektov še vprašljiva, ker ne vemo, če bo investitorjem uspelo zbrati vsa potrebna sredstva za zaključek investicij. Dvom v realnost načrtovane naložbene politike je še toliko bolj upravičen, če vemo, da je investicijska dokumentacija v večini primerov šele v tako imenovani pripravljalni fazi, in ker vemo, da bo morala večina naših naložbenih načrtov skozi dvostopenjski postopek. Ker komisijsko tehtanje načrtov, zbiranje potrebnih soglasij in sama izvedba natečaja trajajo kar nekaj mesecev, potem prav gotovo ne moremo pričakovati, da bomo že letos uspeli uresničiti kar 28 odstotkov načrtovanih investicij.

Podoben dvom se je očitno lotil tudi delegatov delavskega sveta

SOZD ZPS, ko so na svoji zadnji seji obravnavali planske načrte za letošnje leto in naložbene namere naših organizacij. Zato tudi razumemo njihove sklepe, v katerih so poudarili, da morajo naše delovne organizacije ponovno preveriti oziroma realneje načrtovati rast fizičnega obsega proizvodnje, saj je 20 odstotna rast prav gotovo preveč optimistična. Uskladiti morajo investicijske namere in jih prilagoditi družbenim merilom, delovne organizacije pa morajo posebno pozornost posvetiti izvoznouvojni problematiki, saj je le ta v svojih predvidevanjih v letošnjem letu v nasprotju z resolucijo naše republike o gospodarskih in družbenih gibanjih v letošnjem letu. In še eno ugotovitev velja zapisati iz omenjene razprave na delavskem svetu SOZD ZPS. Ker so se naše organizacije lani srečevale pri dobavah nekaterih vrst reprodukcijskega materiala z velikimi težavami, obeti za letos pa niso nič boljši, so menili, da bi morali preskrbo z reprodukcijskimi materiali vendarle reševati preko ustrezne službe delovne skupnosti sestavljene organizacije ZPS. Sicer pa je prevladalo trezno mišljenje, da bo treba načrte uskladiti z realnimi možnostmi in seveda še naprej, tudi v letošnjem letu, dobro gospodariti.

V. Guček

Da vas je podražitev prizadela? No, če vzamete deset dek manj, vas stane isto kot prej

Et tu Brutus?

So mnoga združenja pri nas kot forma viva, žal, v formi bolj, kot pa pri delu živa.

Predstavništva

Kaj filiale so nam dale? Skrbi velike, posle male.

Planiranje

Pogovor je tekel tokrat o planu. To je največkrat izgovorjena in napisana beseda poleg besed podražitev, vojna, ljubezen in še kaj. Pod tem pojmom razumemo načrtovanje dela, zamisel o delu na osnovi naročil, ki jih pridobimo s ponudbami naših izdelkov. Je tudi načrt, kako in koliko bomo vsi skupaj naredili, da bomo zadovoljili vse družbene potrebe in zagotovili razvoj in osebni dohodek.

Iz odgovorov, ki so jih dali posamezni delavci v DO Litostroj, lahko razberemo osnovno nit: vsi se dobro zavedamo resnosti planskih nalog, da je pristop k delu nadvse resna in odgovorna stvar, a vseeno vsako leto znova ugotavljamo, da plan ni izvršen. Analiza vzrokov za neizpolnitev tekočih planskih nalog kaže na nekatere slabosti, ki se ponavljajo vsako leto.

PLANIRANJE JE NEPOSREDNO POVEZANO Z DELOM

Ovire so različne, eno pa je gotovo: največ ovir imamo sami tu v naši delovni organizaciji. Na to bi s pravočasnim odpravljanjem napak lahko vplivali. Obstajajo tudi druge ovire, ki nastajajo zunaj naše delovne organizacije, te so težke ali pa so celo nerazrešljive, veljajo za vse gospodarstvo. Nekatere zavore tu med nami so: izostajanje od dela zaradi upravičenega bolniškega staleža, nedelavnosti, pomanjkanja odgovornosti do dela, nepravilno nagrajevanje po delu, nepravilen odnos do delavca, nespoštovanje fizičnega dela, nezadovoljivo rešeno stanovanjsko vprašanje, neustrezni delovni pogoji itd.

Po drugi strani pa imamo tudi težave, npr.: nesmotna poraba energije, pogost prazen tek strojev, ponekod neustrezen tehnološki proces, nedodelana nova tehnična dokumentacija, ki ovira hitrejši razvoj organizacije dela in je mimogrede tudi draga. Prejšnja dokumentacija je res imela nekaj pomanjkljivosti, vendar bi ob dopolnitvi že dobro preizkušene in utečene bolj enostavne dokumentacije bolje in hitreje napredovali. Imamo tudi težave s poddobavitelji, nabavo materiala, težave pri uvozu opreme, ovire zaradi raznih predpisov, stalnega dvigovanja cen in še marsikaj. Teh stvari je toliko, da vsemu vedno ne moremo biti kos, čeprav je res, da je od vodenja na najvišji ravni veliko odvisno. Toda če bomo živeli po starem, potem bodo tudi ob najboljšem vodenju splahneli vsi rezultati. Uspeh je v kolektivnem delu, v prizadevanju slehernega delavca v tovarni.

Pred nami so ukrepi, ki jih predlaga vodstvo delovne organizacije. Naloge so jasne. Brez pomisleka jih moramo vsi sprejeti in izpolniti naloge. Besede, da smo v resni situaciji, pomenijo dovolj za hud boj, med drugim tudi z različnimi ustaljenimi navadami.

Ukrepi, ki jih predlaga vodstvo, samoupravni organi in DPO delovne organizacije za realizacijo plana 1982:

1. Najvažnejša naloga, ki mora obvezovati vse tozde in delovni skupnosti je izpolnitev letnega načrta realizacije 4.270 milijonov din eksterne realizacije in najmanj 9.792 milijonov ameriških dolarjev konvertibilnega izvoza.
2. Samoupravni organi tozdvov in delovnih skupnosti naj po zahtevi zbora delavcev sprejmejo posebne programe aktivnosti za realizacijo nalog. Te bodo omogočale vse aktivnosti, ki bodo organizirane in usklajene na nivoju delovne organizacije za izpolnitev plana realizacije.
3. Za pripravo predlogov planov aktivnosti in nalog so odgovorni direktorji tozdvov in vodstvo delovne organizacije.
4. Da bodo samoupravni organi v tozdu tekoče spremljali realizacijo planskih obveznosti, naj se organizira mesečna obravnava rezultatov poslovanja in to najkasneje do 10. v mesecu za pretekli mesec z obvezno oceno izpolnjevanja obveznosti tozda in delovne skupnosti v izpolnjevanju plana eksterne realizacije.

vanja obveznosti tozda in delovne skupnosti v izpolnjevanju plana eksterne realizacije.

Istočasno z obravnavo izvrševanja nalog se mora predlagati plan nalog in ukrepov za naslednje tri mesece.

5. Na nivoju delovne organizacije se na upravnem odboru vsake tri mesece obravnavajo poročila tozdvov in delovnih skupnosti o izvajanju nalog in sprejemanje ukrepov za naslednje obdobje.

Vodstvo delovne organizacije pa mora dati poročilo o usklajevanju vseh funkcij za zagotovitev uspešnosti dela tozda in delovne skupnosti ter poročilo o realizaciji izvrševanja osnove obveznosti iz plana za leto 1982.

6. Vodstvo Litostroja in direktorji temeljnih organizacij so dolžni zbrati vse potrebne osnovne podatke, da se bo mesečno spremljanje izpolnjevanja nalog pričelo najkasneje 10. aprila.

Pri tem naj bi na prvem sestanku obravnavali rezultat poslovanja za prve tri mesece in sprejeli plan aktivnosti v tozdu za april, maj in junij.

7. Upravni odbor naj že pri obravnavi periodičnega obračuna za prvo četrtletje 1982 obravnava poročilo tozdvov in njihov program za drugo četrtletje.

8. Izpolnjevanje plana obvezuje vse delavce, predvsem pa strokovne, vodstvene in vodilne, še posebej direktorje tozdvov in vodstvo tovarne, da ob nalogah za izvajanje plana za leto 1982 zagotovijo vse potrebne osnove za kvalitetno realizacijo plana in za povečanje konvertibilnega izvoza v obsegu 16 milijonov ameriških dolarjev v letu 1983.

Vodstvo delovne organizacije mora osnutek plana za leto 1983 pripraviti za raspravo na upravnem

Iz planov za leto	1981	1982	ind 81/82
1. prihodek	5.022.682.855,00	7.288.639.821,00	68,91
2. stroški posl.	3.415.363.600,00	5.031.237.421,00	67,88
3. dohodek	1.607.319.255,00	2.257.402.400,00	71,20
4. obv. iz doh.	494.355.370,00	685.484.016,00	72,12
5. čisti doh.	1.112.963.885,00	1.556.518.384,00	71,51
6. povpr. upor. posl. sr.	3.531.969.000,00	5.159.730.000,00	68,45

(angažirana sredstva)	1981	1982	
I. "2" v "1"	68%	69,03%	Približno enaki
II. "3" v "1"	32%	30,97%	relativni odnosi
III. "4" v "3"	30,76%	30,37%	med omenjenimi
IV. "5" v "3"	69,24%	68,95%	postavkami so
V. "3" v "6"	45,51%	43,75%	razvidni.

- I. Ekonomičnost poslovanja v planu za leto 1982 v primerjavi s planom za leto 1981 naj bi padla za 1,03% (69,03% — 68%).
 - II. Udeležba dohodka v planu za leto 1982 v primerjavi z letom 1981 naj bi padla za 1,03% (32% — 30,97%) v celotnem prihodku.
 - III. Udeležba obveznosti iz dohodka v dohodku naj bi se znižala za 0,39% (30,76% — 30,37%).
 - IV. Udeležba čistega dohodka v celotnem dohodku naj bi se znižala za 1,71% (69,24% — 68,95%).
 - V. Rentabilnost poslovanja v planu za leto 1982 naj bi padla za 1,76% (45,51% — 43,75%) v primerjavi s planom za leto 1981.
- Pripomba:** Podatek iz 6. točke

odboru ob obravnavi polletnega periodičnega obračuna.

9. Izpolnjevanje obveznosti iz plana za leto 1982 mora omogočiti, da v čast 9. kongresa ZKS otvorimo rekonstruirano jeklolivarno kot prvo fazo prve etape težke strojegradnje, ki mora zagotoviti dodatne proizvodne možnosti, da bo skupen izvoz Litostroja na konvertibilno področje v letu 1986 50 milijonov ameriških dolarjev.

KAJ MENI O PLANIRANJU VODSTVO FINANČNO RAČUNOVODSKE DELOVNE SKUPNOSTI

Kako vi v računovodstvu, ki ne sodelujete v neposredni proizvodnji, gledate na naš letošnji plan dela? Kako ga ocenjujete, če ga primerjate z lanskim in kaj to finančno predstavlja za nas?

Naš plan Pridobivanja, razporejanja in delitve dohodka v letu 1982 kot finančni cilj vseh posameznih planov, kot pokazatelj doseganja v poslovanje naše delovne organizacije, s prikazovanjem osnovnih postavk (celotni prihodek, stroški poslovanja, dohodek, obveznosti iz dohodka in čisti dohodek ter razčlenitev vseh teh postavk) bi moral upoštevati več, vsebovati osnovne ekonomske principe poslovanja kot posebne cilje (porast ekonomičnosti, rentabilnosti in produktivnosti) ter imeti stabilizacijsko obeležje. Naši cilji se morajo namreč gibati v povečanju razpona prihodek — stroški poslovanja oziroma v doseganju večjega dohodka in stopnje rentabilnosti. Ta je v tesni povezavi z ekonomičnostjo v poslovanju, česar v planu ni načrtovano (relativni odnosi med posameznimi postavkami omenjenih planov so v planih 81/82 na enakem nivoju, s čimer ne moremo biti zadovoljni):

(povpr. upor. posl. sredstva — angažirana sredstva) je vzet iz planov za uporabljena sredstva v letih 1981/82.

Glede na dejstva iz zaključnega računa za leto 1981, da je ekonomičnost v poslovanju padla za 5,1% v primerjavi z načrtovano iz plana za pridobivanje in razporejanje dohodka za leto 1981 (73,10% — 68%) in s padcem rentabilnosti poslovanja za 15,80% (45,51% — 29,71%) in da je plan za leto 1982 izdelan na isti način z višjimi absolutnimi in enakimi relativnimi odnosi med postavkami omenjenih planov in brez osnovnih ekonomskih principov že v načrtovanju v primerjavi s planom za leto 1981. leto, nas slabši rezultati ne bi smeli presenetiti.

Ob 8. marcu Dnevu žena, je Konferenca za vprašanja družbenega položaja žensk Jugoslavije pri Zvezni konferenci SZDLJ poslala v imenu vseh žensk in ostalih delavcev ter občanov Jugoslavije, naslednjo poslanico:

Poslanica za mir

Ženske socialistične samoupravne in neuvrščene Titove Jugoslavije proslavljamo Mednarodni dan žensk — 8. marec v znaku nenehnega boja za osvoboditev dela in človeka v naši deželi in v svetu. Poudarjamo uspehe, ki smo jih dosegli v tem boju pri izboljševanju družbenoekonomskega in političnega položaja vseh naših delovnih ljudi — žensk in moških. Vprašanja vsestranskega razvoja naše dežele in vse probleme na tej poti rešujemo z lastnimi močmi, enotno, z angažiranjem vseh delovnih ljudi za samoupravljanje in socializem, za enakopravnost in enotnost naših narodov in narodnosti in za izvirna načela gibanja in politike neuvrščenosti. Revolucionarne spremembe jugoslovanske družbe, zajemajo tudi boj za izboljšanje položaja žensk.

Zavedamo se, da bomo te smotre in ideale uresničili samo v svobodi in miru, v sodelovanju z vsemi narodi in deželami sveta, v pravičnih mednarodnih, političnih in ekonomskih odnosih med vsemi, brez tuje dominacije in vmešavanja v notranje zadeve suverenih držav in narodov. V takih razmerah si bomo tudi mi, tako kot vse države, svobodno izbrali lastno razvojno pot, izkoriščali svoja bogastva in zmogljivosti, v povezavi z drugimi deželami, za srečo ljudi in odpravo izkoriščanja človeka in narodov. Znanje vseh ljudi bomo uporabljali za splošno srečo in napredek v svetu, ne pa za uničevanje človeških življenj, narave in stvaritev človeškega uma. Tako nas je usmerjal in nas v teh velikih humanističnih hotenjih nenehno vodil Tito, izpričani borec za mir in svobodo, za enakopravnost in vsestransko sodelovanje med državami, narodi in ljudmi.

Ženske Jugoslavije se zavzemamo za ustavitev oboroževalne tekme in za zmanjšanje splošne oborožitve, predvsem jedrske. Naša zahteva pa je: splošna in popolna razorožitev, jedrska in konvencionalna, pod dosledno mednarodno kontrolo. Tako bodo ogromna materialna in človeška bogastva preusmerjena s proizvodnje sredstev strahu in uničenja v proizvodnjo materialnih, kulturnih, duhovnih in drugih dobrin, tako zelo potrebnih vsem državam in narodom, zlasti pa tistim, ki se borijo z elementarnimi problemi obstoja in razvoja.

Tudi ob 8. marcu povzdiguje svoj glas za mir in sodelovanje v svetu. Pozdravljamo sklicanje drugega posebnega zasedanja Generalne skupščine Organizacije združenih narodov o razorožitvi in pričakujemo, da bo sprejelo vseobsežen program odločnih ukrepov za dejansko in učinkovito razorožitev, zlasti jedrsko.

Dosledno vztrajamo, da se skliče konferenca za krepitev zaupanja in razorožitve v Evropi, ki bo pomembno prispevala k popuščanju mednarodne napetosti in k vsestranskemu sodelovanju držav na vseh celinah.

Razorožitev in mir bosta omogočila vsemu svetu vsestranski razvoj in uporabo znanja in materialnih sredstev za splošni napredek. Tako bodo lahko vsi ljudje sveta, vse ženske in moški, otroci, mladina in starejši, živeli in delali v miru in svobodi, živeli človeka dostojno življenje, brez strahu za bodočnost.

UDELEŽENCI SREČANJ IN MANIFESTACIJ OB 8. MARCU

S finančnega stališča smo soočeni že na začetku leta z mnogimi težavami v financiranju osnovnih in obratnih sredstev, z izrazito izvozno usmeritvijo in s potrebami po deviznih sredstvih (dvakrat večjimi kot v lanskem letu), tudi z izraženimi načrtovanimi cilji iz plana za leto 1982. Zato bi morali že na začetku leta v načinu našega poslovanja na nivoju celotne delovne organizacije veliko spreminiti in pravočasno ukrepati.

Pogosto se srečujemo s težavami glede možnosti plačila. Kako se to odraža na naših načrtih dela in s čim imate največ težav?

Od mnogih vzrokov težke likvidne situacije naše delovne organizacije (težave glede zmožnosti plačila v zvezi s poravnavo dospelih obveznosti) bi omenil naslednje:

- I. subjektivni vzroki
 - neusklajeni prilivi in odlivi — časovno in vrednostno — ter v okviru vrednostnih strukturna neusklajenost glede potrebnih likvidnih sredstev (deviznih ali dinarskih);
 - nenamenska uporaba virov financiranja (iz virov za financiranje obratnih sredstev se financirajo osnovna sredstva);

- II. objektivni vzroki
 - nerealizirane terjatve do kupcev;
 - neadekvatno financiranje s strani finančnih inštitucij (roki financiranja, vrednostno zelo drago financiranje glede obrestnih mer, provizije);
 - pogojene dobave (devizna participacija, plačevanje celotne dobave vnaprej, avans plačevanja).
 - Negativne posledice težke likvidne situacije v TZ Litostroj so:
 - otežkočene dobave potrebnih surovin in reprodukcijskega materiala itd.,
 - nepopolna izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti,
 - zastoj v proizvodnji,
 - padec ekonomičnosti (zvišanje stroškov poslovanja — predvsem fiksnih stroškov na enoto proizvoda),
 - zvišanje zalog,
 - pritisk na finančne inštitucije za dodatno financiranje obratnih sredstev,
 - izgubljanje zaupanja pri finančnih inštitucijah in pri vseh kupcih,
 - sodna izterjava neporavnanih obveznosti z dodatnimi stroški.

(Nadaljevanje na 8. strani)

SPREMEMBE ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH

Večja disciplina

Pri postopku sprememb Zakona o delovnih razmerjih smo tokrat Litostrojčani sodelovali že od samega začetka. V lanskem letu smo sodelovali pri analizi uresničevanja zakona, ki je bil sprejet leta 1977, in podali naše izkušnje ter predloge za še boljše ureditev tega tako pomembnega področja. Ko je v začetku letošnjega leta izšel osnutek sprememb zakona, smo ugotovili, da so bile mnoge naše pripombe upoštevane, nekatere pa seveda tudi ne. V torek 2. marca smo imeli v Litostroju razgovor s člani republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, kjer smo izrekli še naše pripombe in mnenje o osnutku sprememb Zakona o delovnih razmerjih.

Uvodoma smo izrazili obžalovanje, da ni bila sprejeta naša pobuda o ustrežnejši ureditvi tako imenovanega "samovoljnega prenehanja z delom". Gre za primere, ko delavec nenadoma preneha delati in ga ni več v delovno organizacijo. Po zakonu je v takem primeru potrebno predlagati in izvesti disciplinski postopek. To pa je v praksi dokaj zapleteno, ker ponavadi delavec ne pusti niti naslova in je zelo otežkočeno po-

ljanje in vročanje vabil in drugih listin. Predlagali smo, da bi se v Zakon o delovnih razmerjih vnesla odločba, ki bi se glasila: "Šteje se, da je delavec dal izjavo, da ne želi več delati v tozdu tudi v primeru, ko brez utemeljenega razloga preneha prihajati na delo, iz okoliščin, določenih v samoupravnem splošnem aktu, pa se da nedvoumno ugotoviti, da ne želi več delati v temeljni organizaciji. Delavcu v tem primeru preneha

delovno razmerje z dnem, ko je prenehal delati v tozdu." Sestavljenci osnutka so se sicer strinjali s koristnostjo takšne odločbe, vendar menijo, da bi bilo to v nasprotju z Zakonom o združenem delu.

Njihovi argumenti pa nas niso prepričali in smo svoj predlog ponovili in nakazali možnost, naj bi se takšno določilo (republiškega) zakona oprlo na 3. odstavek 211. člena Zakona o združenem delu.

V nadaljevanju smo skupaj obdelali celotno besedilo sprememb, ki obsegajo 57 členov. Pri tem smo ugotovili, da je namen vseh sprememb popolnoma utemeljen, le konkretne rešitve v nekaterih primerih niso najustreznejše.

Prva pomembnejša skupina sprememb skuša doseči **izboljšanje izobrazbene strukture** zaposlenih delavcev, predvsem z obvezo sprejemati določeno število pripravnikov. Predvidena je celo možnost, da število in strukturo pripravnikov določi občinska skupščina, seveda če delavci tega ne bodo storili sami.

Nekoliko večje bodo tudi možnosti **razporejanja delavcev** iz enega v drug kraj (nad 30 km daleč le, če se bistveno ne poslabšajo delavčevi življenjski pogoji), pa tudi začasno v drugo temeljno organizacijo (največ za 6 mesecev).

Delo preko polnega delovnega časa (**nadure**) lahko traja samo toliko časa, kolikor je nujno potrebno, največ pa 30 ur na mesec (doslej 12 ur na teden).

Zmanjša se tudi število dni (povečanega) **dopusta**, če delavec dela v posebnih delovnih pogojih (ki negativno vplivajo na zdravstveno in delovno sposobnost delavcev), in sicer od 60 dni na 45 dni.

Novost glede dopusta je tudi v

tem, da bomo v pravilniku lahko določili primere, ko ima delavec pravico izrabit delovnega dopusta nad 12 delovnih dni najkasneje do konca februarja (mi smo predlagali namesto februarja marec).

Močan poudarek v osnutku sprememb zakona je **povečanje discipline**. Analiza uresničevanja obstoječega zakona je namreč pokazala, da je disciplina pri delu premajhna, kar pa seveda negativno vpliva tudi na samo produktivnost. Ob predpostavki, da so disciplinske komisije izrekale "premile" disciplinske ukrepe in bile zato dokaj neučinkovite, skušajo spremembe zakona prisiliti delavce v temeljnih in drugih organizacijah, da bodo bolj dosledni pri uveljavljanju odgovornosti in discipline. Pri tem pa bi nekaterim predlaganim rešitvam v osnutku sprememb lahko očitali celo poseganje na področje samoupravnega urejanja medsebojnih (delovnih) razmerij, oziroma nezaupnico samoupravnim organom.

Spremenjeni zakon naj bi določal, da se disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja v določenih primerih hujših kršitev mora izreči. Iz tega lahko sklepamo, da olajševalnih okoliščin sploh ne bo mogoče upoštevati.

Disciplinska komisija naj ne bi imela več možnosti izreči pogojnega prenehanja delovnega razmerja. Izvršitev ukrepa bo lahko odložil le delavski svet.

Vsekakor pa je na mestu določba, da so pooblaščen organi za uvedbo postopka dolžni, da vložijo zahtevo v roku 15 dni od dneva, ko so zvedeli za kršitev delovne obveznosti. Doslej so lahko kar precej časa držali predlog v predalu, delavec pa tudi ni vedel, kakšna bo njegova usoda.

Reševanje problema nezaposlenosti je vzrok tudi za zmanjšanje možnosti pogodbenega dela upokojencev.

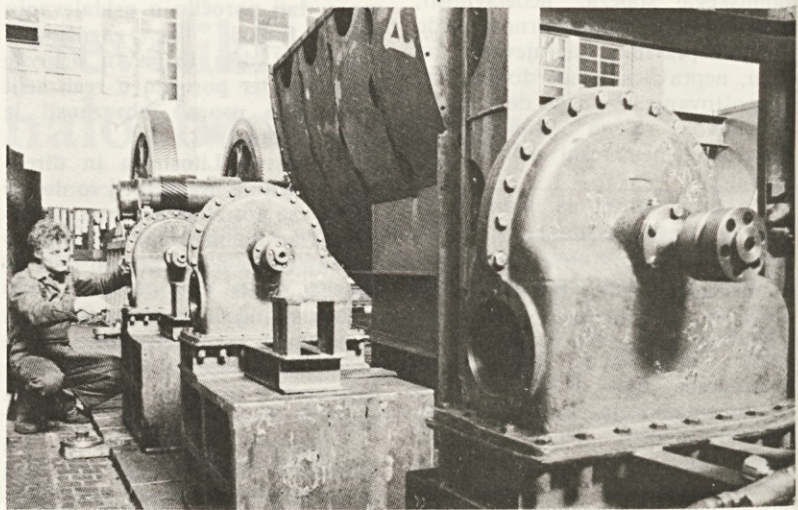
Upamo, da bodo naše pripombe upoštevane pri pripravi predloga sprememb zakona, ki ga bo sprejela republiška skupščina. Prav je, da ima združeno delo vpliv na oblikovanje tako pomembnih odnosov, kot so delovna razmerja.

Ob koncu naj pripomnimo še to, da nas po sprejemu Zakona o delovnih razmerjih (predvidoma do poletja) čaka naloga, da ustrezno spremenimo naše pravilnike o delovnih razmerjih. Predvideni rok za te uskladitve je 31. 12. 1982.

A. Tomažič

2. marca smo imeli v Litostroju pogovor s člani republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, kjer smo izrekli naše pripombe in mnenje o osnutku sprememb Zakona o delovnih razmerjih (Foto: M. M.)

Tri male Peltonove turbine za naročnika HE Senj. Zares so majhne, saj je premer gonilnika samo 0,355 metra, moč posamezne pa 24 kW. Vsaka bi zadostovala za približno pet gospodinjstev. (Foto: E. L.)

Planiranje

(Nadaljevanje s 7. strani)

Ali lahko rečete, kako se vse to odraža pri odnosih med tozdi?

Finančne težave glede zmožnosti plačila delovne organizacije so istočasno finančne težave posameznih tozdov oz. delovnih skupnosti. Lastnosti sistema delovne organizacije so tudi lastnosti podsistemov (tozdi). Način reševanja finančne problematike med tozdi je enostavnejši v primerjavi z zunanjimi uporabniki družbenih sredstev, predvsem s finančnimi institucijami, davčnimi institucijami, dobavitelji ipd.

Ko beremo finančno poročilo, v katerem strokovno razlagate pozitivne in negativne pojave v zvezi z doseženimi rezultati dela, ali se vam tedaj zdi, da vašega mnenja ne upoštevamo, ali ostane zgolj ugotovitev, ki nikogar ne obvezuje in se pri bodočem načrtovanju ne upošteva?

Na osnovi premalo izkazanega interesa v obravnavah poslovnih rezultatov (negativni in pozitivni pojavi v zvezi z doseženimi rezultati dela) s strani vseh delovnih ljudi Litostroja je neizogiben zaključek, da v glavnem ostajamo pri ugotovitvah, brez obveznosti, s premajhnim upoštevanjem v bodočem načrtovanju in izpolnjevanju načrtovanega. Delni vzrok za slab poslovni rezultat v letu 1981 v primerjavi z letom 1980 je prav v že omenjenem obnašanju vseh posameznikov.

Kaj menite, koliko delavcev v naši DO vsaj delno razume vašo razlago in ali na tej osnovi lahko naredijo primerjavo s preteklim finančnim poročilom?

Nesprejemljivo, neopravičeno in porazno je dejstvo, da svoj interes večina litostrojskih delavcev v zvezi z rezultati poslovanja kaže izključno vsakega 15. v mesecu.

Posledice nepopolne obveščenosti v zvezi s poslovnimi rezultati naše delovne organizacije in drugih aktualnih vprašanj so v neizenačenju ciljev in interesov delavcev s cilji in interesi delovne organizacije, kar povzroča slabše poslovne rezultate, nižji dohodek in tudi nižji osebni dohodek. Delovni ljudje v delovni organizaciji se morajo zavedati, da z doseganjem boljših rezultatov poslovanja in višjega dohodka kot osnovnega cilja, kar je mogoče doseči z nižjimi stroški poslovanja, s smotno uporabo delovnih sredstev in predmetov dela, z varčevanjem vsakega dinarja, ki je vložen v proizvodnjo, lahko dosežejo višji osebni dohodek in tudi višji osebni in družbeni standard.

Kakšna so vaša priporočila za letošnje leto zato, da bi vsi skupaj bolj zavzeto in odgovorno izpolnjevali načrtovane naloge?

Naši osnovni cilji v letošnjem letu bi morali biti:

— doseči čim večjo stopnjo produktivnosti (več proizvajati v časovni enoti);

— povečati stopnjo ekonomičnosti (čim nižja porabljena sredstva);

— doseči čim večjo stopnjo rentabilnosti (višji dohodek z nižjo stopnjo angažiranih sredstev).

Izhodiščne rešitve za doseganje teh ciljev bi morale biti:

— boljši način organiziranja

procesa proizvodnje, predvsem z večjo stopnjo koordiniranosti med tozdi in delovnimi skupnostmi;

— stabilizacijsko obnašanje, da ne bi razsipavali sredstev za delo in predmete dela, oz. varčevanje vsakega dinarja, stimuliranjem vseh, ki odgovorno in zavestno gospodarijo z družbenimi sredstvi oz. sankcioniranjem vsake napake in neodgovornosti;

— angažirana sredstva se morajo čim bolj racionalno uporabljati, ker je samo tako lahko doseči višji dohodek oz. opravičiti načrtovane cilje;

— zvišati koeficient obračanja zalog (gotovi proizvodi in nedokončana proizvodnja), kar je mogoče doseči s skrajšanimi cikli proizvodnje in boljšo organizacijo dela, s čimer bi se izboljšala likvidna situacija Litostroja.

Kontrolorji bi morali vsak dan ukrepati v izpolnjevanju vseh načrtovanih nalog in odstraniti vse negativne vplive. Na osnovi tako organiziranega poslovanja in z doseganjem nižje cene lastnih proizvodov zaradi konkurenčnosti z drugimi proizvajalci bi bili naši cilji na domačem in tujem trgu veliko lažje dosegljivi.

Zgradili smo tri povsem nove objekte, v katere je bilo vloženih precej sredstev. Kako se bo s finančnega stališča to v bodoče odražalo v naši DO?

Novo zgrajene investicije morajo opravičiti zelo zahtevne naloge iz investicijskih elaboratov, predvsem v doseganju izvoza in dohodka v načrtovanih zneskih, šele tako bodo vsa vlaganja s finančnega stališča tudi opravičena.

TOZD PRODAJA

Kako se TOZD PRODAJA vključuje v planske naloge?

Vključevanje Prodaje v planske naloge se prične dejansko že v samem začetku. Teoretično in statično planiranje že davno ne daje več realnih osnov za planiranje v delovnih organizacijah. Teško si je zamisliti praktično in dinamično načrtovanje brez našega sodelovanja. Menimo, da je v naši delovni organizaciji to vključevanje čedalje bolj pristno, saj bi v nasprotnem primeru delali proti lastnim interesom.

Kdaj lahko rečete, da so planske naloge tozda v celoti izpolnjene?

Planska naloga je pri nas izredno jasno izražena. Naloga je izpolnjena, ko zaključimo zadostno količino naročil ter jih plansko terminsko opredelimo.

Kje tiči vzrok, da vsako leto tarnamo, kako nismo izpolnili planskih nalog?

Morda je vzrok v tem, da smo narod "tarnačev" in je to vgrajeno že v naše mišljenje. Skozi tarnanje se razblini tudi odgovornost za neizpolnjene planske naloge.

Kaj bi bilo potrebno storiti, da bi vsaj enkrat izpolnili planska naloge?

Potrebno je delati planirano že v januarju in ne šele na koncu leta. Spoštovati moramo od vseh sprejetih gospodarskih načrt in uveljaviti sankcije za kršenje delovne discipline. Morda bo v začetku prizadetih nekaj nedolžnih, toda pričetki je potrebno. Kdo je odgovoren je pa menda vsakemu delavcu jasno.

Ali so delavci v neposredni proizvodnji dovolj seznanjeni z nalogami v zvezi s planom in ali je plan dobro postavljen?

Toliko je v naši delovni organizaciji možnosti spoznati se podrob-

neje s planom, da kdor ga ne pozna, ga verjetno ne zanima. Postavljanje plana je rezultat dolgotrajnih dogovarjanj med vsemi udeleženci v procesu in mu pač ne moremo oporekati realnosti.

Ali razraščanje birokratskega aparata (ali povečanje števila zaposlenih, ki ne delajo na proizvodnih nalogah) vpliva na izvajanje plana?

Naše poslovanje smo že tako zbirokratizirali, da ima vsa administracija veliko dela in se razrašča, kaj prida k izvajanju plana pa ne prispeva.

Kdo je predvsem odgovoren, če plana in rokov za izdelavo ne dosežemo?

Odgovornost za nedoseganje planskih obveznosti je zapisana v vseh dokumentih. Vprašanje je samo, do katere stopnice navzdol smemo iti z odgovornostjo.

Če smo čisto objektivni, je zunanjih dejavnikov, ki slabijo našo sposobnost izvrševanja nalog, čedalje več. Skoraj vsakodnevni spremenjeni pogoji gospodarjenja nam onemogočajo realno planiranje in ekonomičnost. Zunanje-trgovinski režim, politika cen, zapiranje trga v republiške meje, administriranje, to so glavni vplivi, ki slabijo sposobnost ne samo naše delovne organizacije, vendar se o teh problemih preveč piše in premalo naredi.

pripravil Alojz NOVAK

Kot se nam pogosto dogaja, je tudi tokrat celoten prispevek veliko predolg za objavo v eni številki. Zato bomo objavili mnenja tozda IRRP, Nabave, POAE in treh delavcev — neposrednih proizvajalcev, šele v naslednji številki. Torej, nadaljevanje prihodnjič!

Uredništvo

INFORMATIKA IN RAČUNALNIŠTVO

Nadgradnja proizvodne dokumentacije

Pod pojmom ponovljiv izdelek moramo razumeti izdelek, katerega naročilo se večkrat ponavlja v različnih časovnih obdobjih v proizvodnem programu TZ Litostroj. Za tak izdelek velja, da je tako konstrukcijska kot tehnološka dokumentacija z izjemo manjših sprememb ponovljiva. Izdelki iz proizvodnega programa talnih transportnih sredstev so taki, da ustrezajo zgoraj opisanim zahtevam.

Konstrukcijska in tehnološka dokumentacija za nov izdelek iz proizvodnega programa talnih transportnih sredstev nastopa v treh fazah:

1. prototipna dokumentacija
2. dokumentacija za 0. serijo
3. dokumentacija za redno proizvodnjo

Zgoraj navedene dokumentacije se ne razlikujejo po kvaliteti, saj mora vsaka ustrezati, zaradi zahtev proizvodnega organiziranja, predpisanim JUS in LIS standardom. Razlikujejo se le po stopnji končnosti oziroma zaprtosti dokumentacije. Pri izdelavi dokumentacije za nov izdelek je izrednega pomena sodelovanje konstruktorja s tehnologom, da bi dosegli čim racionalnejše rešitve pri načinu izdelave izdelka. Pregled nad nastajanjem prototipne dokumentacije potrjuje tehnolog s podpisom na originalu sestavnih risb pred kopiranjem dokumentacije za izdelavo prototipa — prototipna dokumentacija. Sprejete zahteve po konstrukcijskih izboljšavah ob nastajanju prototipa se vnesajo v konstrukcijsko dokumentacijo, ki je sedaj pripravljena za izdelavo serije O. Tehnologija za ničto serijo mora biti izdelana v skladu z zahtevami proizvodnje osvojenega izdelka. Po izdelavi ničte serije se vnesajo v konstrukcijsko in tehnološko dokumentacijo še zadnje spremembe, nastale iz spoznanj v proizvodnem procesu. Tehnolog s svojim podpisom na vsaki risbi konstrukcijske dokumentacije potrjuje racionalnost rešitve, s čimer so zadoščeni pogoji za redno mikrofilmanje dokumentacije. Konstrukcijska dokumentacija za redni izdelek je zaključena. Vsaka sprememba v takem izdelku gre po sistemu sprememb, dogovorjenem med konstrukcijo, tozdom TVN in oddelkom za mikrofilmanje.

PRIDITE PO NOVOLETNE FOTOGRAFIJE

Iz letošnjega in lanskoletnega praznovanja dedka Mraza v Litostroju je ostalo v sindikatu veliko zelo lepih fotografij. Škoda bi bilo, da bi jih pustili tam, saj bodo ostale lep spomin otrok na srečanje z dedkom Mrazom. Starše, ki bi radi dobili posnetke, obveščamo, da jih lahko dobijo kadarkoli v sindikatu. Cena dveh barvnih fotografij je 100 dinarjev.

Kdor pozna proces naročanja in priprave proizvodne dokumentacije, ve, da je postopek za ponovljiv izdelek popolnoma enak postopku za individualno naročilo. V vsako naročilo je vključena s svojim delom poleg planske službe tudi konstrukcija in tehnologija. Ko smo prej govorili o konstrukcijsko-tehnološko ponovljivi dokumentaciji za ponovljiv izdelek, se nam mora logično postavljati vprašanje, ali je tak proces potreben. Potrebno je torej iskati rešitev procesa naročanja ponovljivega izdelka, ki bi šel mimo oddelkov konstrukcije in tehnologije.

Zgoraj navedena dilema, iskanje racionalnejšega poslovanja planske službe, kot tudi vedno večje zahteve po kompletnosti informatiki o celotnem proizvodnem programu, nas sili v razmišljanje o postavitvi in vodenju računalniškega sistema banke podatkov. Glede na razpoložljive možnosti obdelave podatkov mora biti nosilec podatkov 80-kolonska kartica, celoten sistem pa se mora vključiti v redni sistem razpisa po sanirani dokumentaciji, kot tudi v ostale redne računalniške obdelave. Stalna banka podatkov ponovljivega izdelka ne more vsebovati spremenljivk, ki se nanašajo na naročilo, kot je številka naročila, številka izvedb in termin. Za prvi dve spremenljivki je rešitev enostavna, saj ju podamo ob vsakem razpisu kot konstanti v program. Nekoliko težji je problem termina. Obdelava in montaža izdelka poteka danes po standardnem rokovniku, saj so tudi naročila razpisana glede na kriterije optimalnih obdelovalnih serij več ali manj v standardnih količinah. Zaradi tega lahko postavimo za skupino naročenih materialov z istim terminom (npr.: vgradni deli za montažo) standardno šifro, ki bo predstavljala ob vsakem razpisu podan rok.

Podoben postopek velja za terminiranje operacij. Po standardnem rokovniku obdelave, katerega pogojuje predvsem število operacij, podamo prvi operaciji obdelovanca šifro standardnega roka začetka obdelave grupe obdelovancev, v katerega ta spada. Vsaki naslednji operaciji prištejete računalnik pri terminiranju en teden.

Postopek priprave banke podatkov izdelka je prikazan v prvem delu diagrama v območju nosilcev aktivnosti 1 do 2. Iz diagrama je razviden potek dokončnega opremljanja dokumentacije z vsemi potrebnimi podatki iz nadaljnjega luknjanja teh podatkov na tri računalniške kartice VK 7, VK 8 in VK 9, ki tvorijo osnovne nosilce podatkov. Ti podatki so arhivirani v planski službi, kjer je organiziran tudi celoten sistem ažuriranja sprememb. Z vključitvijo te celotne faze smo sposobni sprožiti naročilo v kateremkoli trenutku preko računalnika, kar je prikazano v blok diagramu v območju nosilcev aktivnosti 3 — Prodaja do 4 — PUM, PZO. Če zasledujemo potek naročila, vidimo, da smo po usklajevanju rokovnih obveznosti za naročilo s centralno plansko koordinacijo pripravili za računalniško pripravo naročila. Iz planske službe pošlje planer v računalniški center kartično banko podatkov izdelka s podatki za spremenljivke. Tu se formirajo preko programa dve redni kartici VK 08 in VK 09 za

sproženje naročila po rednem sistemu v tozdu Nabava. Računalniške kartice VK A, VK B in VK F tvorijo osnovne nosilce podatkov za redni razpis proizvodne dokumentacije, na koncu ostane še spisek risb, ki naj bi služil SIDOK za kopiranje risb. Pri simbolu odločitve "redno naročilo" vodi ena pot za naročilo posebnih izpisov. Tu so mišljeni izpisi, ki niso neobhodno nujni za redno naročilo:

- konstrukcijska kosovnica,
- spisek potrebnih norm ur za izdelek ali naročilo po operacijah in terminih (planiranje zmogljivosti),
- tehnična kalkulacija za sestavni del, kosovnico in izdelek,
- zbirniki materialov za posamezna obdobja,
- A B C analize,
- analize podobnih obdelovancev na podlagi klasifikacijske številke.

V predstavljenem načinu vodenja dokumentacije se vse spremembe ažurirajo v banki podatkov, zato je računalniško izpisana kosovnica edina, ki spremlja trenutno stanje dokumentacije in služi tudi konstruktorju kot operativna kosovnica. Ta sistem zahteva od oddelka za pripravo sredstev redno obnavljanje specialnega orodja za osvojen izdelek, ne oziraje se na razpisano dokumentacijo.

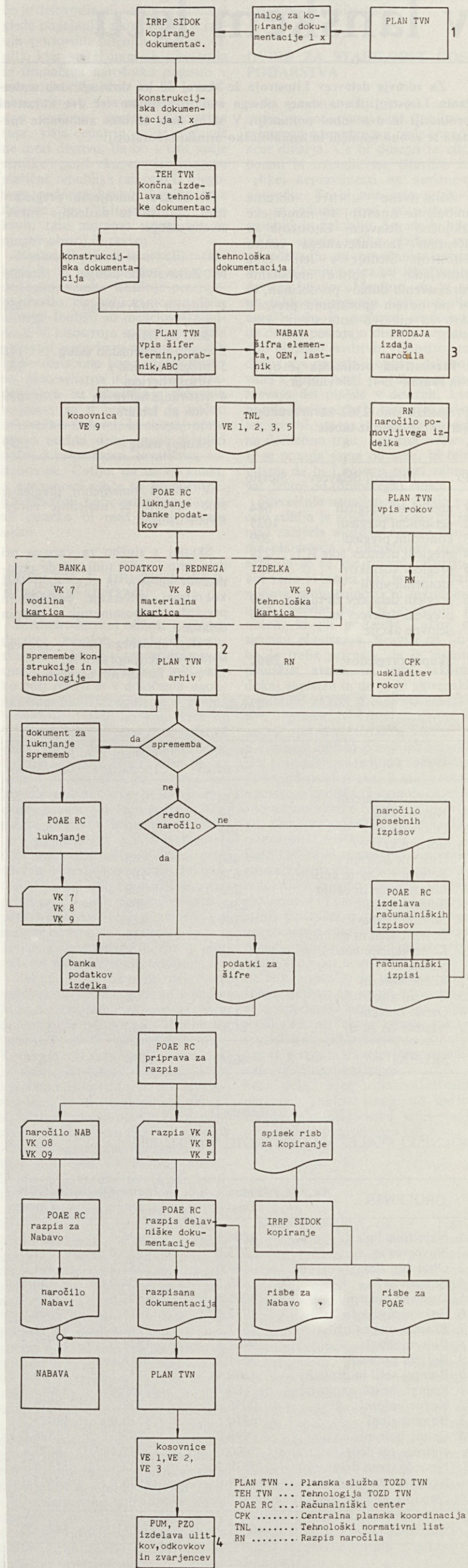
Do sedaj opisan sistem je praktično v celoti testiran na dokumentaciji viličarja V 3,5 in je zadovoljil vsem zahtevam, ki smo jih pred njega postavili. Na kratko bi še podal prednosti podanega sistema vodenja dokumentacije:

- Naročilo ponovljivega izdelka gre mimo oddelkov konstrukcije in tehnologije, zato se tudi zmanjšajo stroški poslovanja z dokumentacijo in skrajša čas naročila.
- V planski službi odpade terminiranje pozicij in operacij v kosovnicah — termini se postavijo za terminske skupine.
- V računalniškem centru ni več potrebno ročno luknjanje naročil.
- Nabava dobi naročilo direktno po poslovnica.
- Glede na zgornje prednosti se zmanjša čas za naročilo za približno tri mesece.
- Ob vsaki spremembi planskih cenikov je možna takojšnja računalniška izdelava tehnične kalkulacije za sestavni del, kosovnico ali izdelek.
- Z izhodi s potrebnimi norm urami za proizvodnji program so podani pogoji za natančnejše načrtovanje zmogljivosti.
- Banka podatkov nam omogoča celo vrsto analiz proizvodnega programa.
- informatika se urejuje za možnost prehoda na sposobnejši računalniški sistem.

V tozdu TVN smo se po posvetovanju s POAE Organiziranje in TOZD IRRP odločili za predstavljen sistem vodenja dokumentacije. Menim, da so v proizvodnih vejah dieselskih motorjev, črpalk, preoblikovalnih strojev in reduktorjev tudi taki izdelki, ki ustrezajo pogojem prvega odstavka za ponovljiv izdelek in za katere bi bilo potrebno na podoben način voditi dokumentacijo.

F. Renner

BLOK DIAGRAM PRIPRAVE BANKE PODATKOV IN RAČUNALNIŠKEGA RAZPISA NAROČILA PONOVLJIVEGA IZDELKA

POROČILO O DELU OBRATNE AMBULANTE LITOSTROJ V LETU 1981
IN NEKAJ SMERNIC ZA BODOČE DELO

Zdravje Litostroječanov v lanskem letu

Za zdravje delavcev Litostroja že skoraj 30 let skrbi obratna ambulanta Litostroj. Le-ta danes obsega eno preventivno ter dve kurativni ordinaciji in dve zobni ordinaciji. V sklop naše obratne ambulante spadata še zobno tehnični in hematološko urinski laboratorij.

Zdravstvene storitve obratne ambulante Litostroj so namenjene izključno delavcem Litostroja in učencem Izobraževalnega centra Litostroj. Slednje v letu 1982 usmerjamo v šolske ambulante zdravstvenih domov po občinah, ki so po novem sporazumu prevzele skrb za njihovo zdravstveno varstvo.

I. Preventivna ordinacija je opravila skupno 1941 delovnih ur.

Pregledali smo 2362 zavarovancev, kar je razvidno iz tabele:

Pr.	Pregledi delavcev	Število
1	predhodni pregledi	684
2	periodični pregledi	1035
3	kontrolni pregledi	209
4	pregledi učencev šole ICL	229
5	pregledi voznikov motornih vozil	135
6	pregledi delavcev za tujino	30
7	pregledi delavcev za delovne akcije	40
Skupaj pregledov:		2362

V okviru omenjenih pregledov smo opravili še naslednje zdravstvene usluge:

Nr. Zdravstvene usluge	Število
1 videnih zdravstvenih spričeval za delo na višini	269
2 malih medicinskih uslug	146
3 pregledov vida z ortoratherjem	135
4 testiranje barvnega vida po Ishiari	689
Skupaj uslug	1239

V okviru omenjenih pregledov smo opravili še naslednje zdravstvene usluge:

Skupaj s službo za varstvo pri delu smo izvršili tudi ogleds posameznih obratov in sicer pred vsakokratnim pričetkom periodičnih pregledov posameznih skupin delavcev. Poleg opisanega smo v preventivni ordinaciji opravili še: 134 prvih kurativnih pregledov

- 371 ponovnih pregledov
- 20 posvetov
- 76 predlogov za zdravniško komisijo
- 2 predloga za invalidsko komisijo
- 657 malih medicinskih uslug
- 42 izpiranj cerumna
- 17 cepitev ANATE
- 16 raznih splošnih storitev

Pripominjamo, da smo v preventivni ordinaciji v letu 1981 zaradi pomanjkanja finančnih sredstev (ki bi dodatno bremenila posamezne tozde) opustili preiskave krvi v zvezi z dejavniki tveganja pri delavcih, starih nad 40 let.

II. Obe kurativni ordinaciji sta opravili skupaj 3485 delovnih ur. V okviru teh delovnih ur je bilo pregledanih 26125 zavarovancev. Od tega je bilo opravljenih 8694 prvih in 17531 ponovnih pregledov. Poleg opisanega so izvršili še 5729 raznih medicinskih storitev, kot npr. injekcije, preveze, imobilizacije, predlogi za invalidsko komisijo, predlogi za zdravstveno komisijo, male medicinske usluge.

III. Obe zobni ordinaciji sta opravili 2970 delovnih ur in izvršili: 5224 pregledov, od tega 981 prvih in 4343 ponovnih pregledov. Plombirali smo 702 zoba z zdravljenjem in 2203 brez zdravljenja, naredili 846 ekstrakcij, 1806 drugih intervencij, 76 snemnih protez, 192 fiksnih protez in 1779 zdravljenj mehkih delov ustne votline.

IV. Hematološko-urinski laboratorij je opravil 2525 delovnih ur. V tem času je bilo 5462 sprejemov, opravljenih pa je bilo 40911 storitev (odvzem in pregled krvi, urina in blata ter odvzem materiala za obdelavo na Kliničnem centru).

Poleg že omenjenega dela je v letu 1981 litostrojska obratna ambulanta organizirala tudi tečaj iz prve pomoči (na željo delavcev), namenjen predvsem tistim delavcem v tistih obratih, kjer je možnost poškodb pogostejša.

Oglejmo si nekatere podatke o številu in po skupinah obolenj.

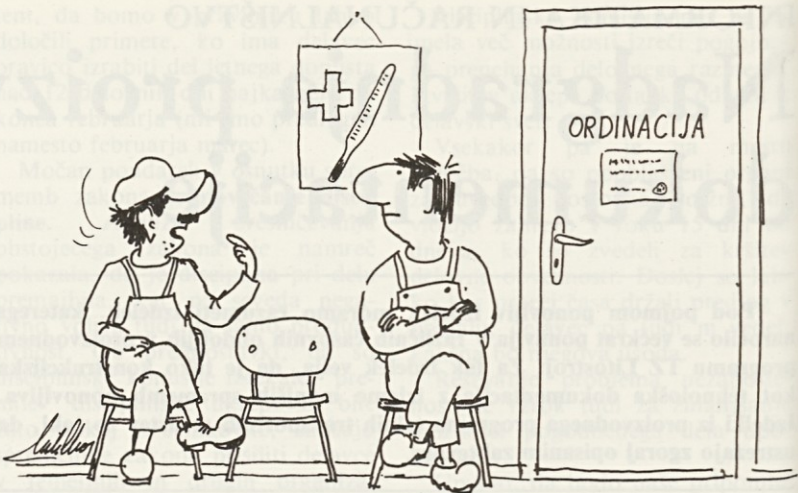
Iz tabele I je razvidno, da je bilo v DO Litostroj 8624 primerov obolenj. Na prvem mestu so obolenja dihal — 2380 primerov, od teh je bilo 204 poslanih k specialistu, 24 pa v bolnišnico. Na drugem mestu so vse nesreče (pri delu in izven dela) — 647 primerov, od katerih je bilo 210 poslanih k specialistu, 35 pa v bolnišnico. Tretje mesto zasedajo bolezni prebavil — 748 primerov, od teh je bilo k specialistu poslanih 121 primerov, 21 pa v bolnišnično oskrbo. Sledijo bolezni živcev in čutil — 638 primerov, od teh je 107 poslanih k specialistu, sedem pa v bolnišnico. Sledijo bolezni gibal, bolezni srca in ožilja itd.

Iz tabele vidimo, da je bilo od 3852 zaposlenih (brez ICL) kar 8624 obolenj, kar pomeni, da je vsak Litostroječan zbolel več kot dvakrat letno in da sta na vsakih pet Litostroječanov šla dva k specialistu.

O izgubljenih dnevih zaradi obolenj nam pove tabela II.

Iz tabele II je razvidno, da je bilo v 1981. letu zaradi obolenj izgubljenih 84291,5 delovnega dne in sicer 46385,4 v breme Litostroja in 37906,1 v breme občinske zdravstvene skupnosti.

Na prvem mestu so vzrok za izgubljene delovne dneve vse nesreče (pri delu in izven dela) — 13229,2 izgubljenega delovnega dne, sledijo bolezni dihal z 9407,4 izgubljenega delovnega dne, nadalje bolezni gibal s 6310,1 izgub-

Jaz imam pa gripo. Kaj človeka boli, če ima gripo?

Tabela III.						
BOLNIŠKI STALEŽ V LETU 1981 PO DS IN TOZD						
TOZD	V breme TZL Dnevi	%	V breme ObZS Dnevi	%	SKUPNO Dnevi	%
DS/SSP	1.727,5	2,38	2.834,3	3,92	4.562,1	6,30
SA/PFSR	761,1	2,81	2.733,0	10,11	3.494,1	12,92
IRRP	1.457,1	1,60	3.179,6	3,51	4.637,0	5,11
NAB	1.401,0	3,37	2.026,3	4,88	3.427,3	8,25
PROD	1.504,0	2,80	1.782,4	3,31	3.286,4	6,11
PTS	680,0	2,61	395,0	1,51	1.075,0	4,12
PUM	12.420,4	5,46	6.354,5	2,79	18.775,2	8,25
OBD	7.390,1	3,27	5.614,2	2,48	13.004,3	5,75
MONT	3.379,3	2,89	1.514,2	1,29	4.893,5	4,18
TVN	2.718,1	3,93	1.037,3	1,49	3.755,4	5,42
PZO	4.404,0	4,87	2.058,2	2,27	6.462,2	7,14
PPO	1.956,6	3,50	1.306,4	2,33	3.263,3	5,83
IVET	3.939,4	3,72	3.038,0	2,87	6.977,4	6,59
ZSE	2.645,6	4,56	4.031,2	6,95	6.677,1	11,51
SKUPAJ	46.385,4	3,67	37.906,1	3,01	84.291,5	6,68

Stalež zaradi poroda, komplikacij v nosečnosti, nege in spremstva svojcev ter pregledov pri specialistih je 1,30%, zaradi bolezni in nesreč pa je 5,38%. Skupaj je celoten stalež 6,68%.

Ijenega delovnega dne. Šele na četrtem mestu so bolezni prebavil, zaradi katerih je bilo izgubljeno 3631,2 delovnega dne.

Nesreče pri delu obravnava letno poročilo službe varstva pri delu. Iz tabele II vidimo, da je bilo največ delovnih dni izgubljenih zaradi obolenja dihal in gibal, predvsem v tozdu PUM. Do natančnejših podatkov bi prišli z analizo bolniškega staleža. Bolniški stalež do 30 dni, ki gre v breme Litostroja, znaša 3,67%, bolniški stalež v breme občinske zdravstvene skupnosti pa je 3,01%. V ta bolniški stalež je zajet tudi tako imenovani socialni stalež (porod, nega bolnega svojca, spremstvo bolnega otroka ali svojca k specialistu ali v bolnišnico). Skupni odstotek bolniškega staleža znaša 6,68%, brez socialnega staleža pa je 5,38%. To je odstotek, ki je nekje na sredini med organizacijami z visokim in nizkim bolniškim staležem.

Tabela III nam pokaže sestav bolniškega staleža po delovnih skupnostih in tozdihi. V oči nam pade visok bolniški stalež v DS PFSR v breme občinske zdravstvene skupnosti, ki znaša kar 10,11%. Tu gre v večini primerov za porod in nego svojca. Če to upoštevamo, se odstotek giblje približno enako kot v DS SSP. Tudi v TOZD ZSE je zelo visok bolniški stalež, ki pa ga brez natančne analize ne bi mogli razložiti.

V proizvodnih tozdihi gre v breme Litostroja še enkrat toliko izgubljenih delovnih dni, kot v breme občinske zdravstvene skupnosti.

To pomeni, da gre predvsem za krajša obolenja (viroze, prehladi), razen v TOZD PTS, PUM in PZO, kjer prednjačijo dolgotrajna obolenja dihal, gibal in poškodbe pri delu.

Iz navedenega lahko sklepamo, da bolniški stalež (5,38%) ni pretirano visok, če upoštevamo delovne pogoje v neposredni proizvodnji. Je pa že na zgornji meji in bo potrebno načrtno in organizirano izvajati ukrepe za zmanjšanje bolniškega staleža. Izboljšati bo potrebno delovne pogoje, merila za zaposlitev pa poostriiti. Pri zasedbi delovnih mest ne sme odločati nujna, ampak popolna sposobnost za opravljanje določenih del. Analizirati bo potreba vzroke obolenosti in izgube delovne sposobnosti glede na zahteve delovnih mest, starostnega sestava, poostriiti kriterije pri ocenjevanju delovne zmoglosti, zmanjšati čakalno dobo predvsem pa poglobiti sodelovanje zdravstvene službe s službo varstva pri delu, s socialno in sprejemno službo.

Sredstva za zdravstveno varstvo za leto 1982 so zmanjšana, kar bo vplivalo tudi na naše bodoče delo, zato vam v originalu posredujem pojasnilo k 18. členu samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela za obdobje 1981 — 1985, sklenjenem med uporabniki in izvajalci petih temeljnih organizacij združenega dela ZD Ljubljana. Priporočamo, da ga prebere vsak zavarovanec.

dr. Marjeta Ferjan

Tabela I.			
Skupine obolenj	Število primerov	Poslani k specialistu	Poslani v bolnišnico
1. Nalezljive bolezni	536	123	1
2. Novotvorbe	19	6	—
3. Obolenja žlez	65	30	—
4. Bolezni krvi	71	—	—
5. Duševne bolezni	480	48	2
6. Bolezni živcev in čutil	638	109	7
7. Bolezni srca in ožilja	251	88	2
8. Bolezni dihal	2380	204	24
9. Bolezni prebavil	748	121	21
10. Bolezni sečil in genitalij	161	38	2
11. Komplikacije nosečnosti in porod	42	8	16
12. Kožne bolezni	291	41	2
13. Bolezni gibal	633	72	—
14. Ostale bolezni	139	21	—
Nesreče (A in B)	2170	647	35
SKUPAJ	8624	1556	112

Tabela II.			
BOLNIŠKI STALEŽ V LITOSTROJU V LETU 1981			
OBOLENJA	V breme TZL Dnevi	V breme ObZS Dnevi	SKUPNO Dnevi
1. Nalezljive bolezni	2684,1	436,0	3120,1
2. Novotvorbe	173,0	538,0	711,0
3. Obolenja žlez	144,0	257,2	401,2
4. Bolezni krvi	96,6	54,0	150,6
5. Duševne bolezni	1095,5	1393,6	2489,4
6. Bolezni živcev in čutil	1732,5	1115,2	2848,0
7. Bolezni srca in ožilja	1512,3	1198,6	2711,2
8. Bolezni dihal	9407,4	1828,0	11235,4
9. Bolezni prebavil	3631,2	2118,1	5749,3
10. Bolezni sečil in genitalij	1568,4	1137,2	2705,6
11. Kompl. noseč. in porod	866,4	12150,6	13017,3
12. Kožne bolezni	2056,0	722,1	2778,1
13. Bolezni gibal	6310,1	4715,0	11025,1
14. Ostale bolezni	998,2	887,5	1886,0
A Nesreče pri delu	5690,0	2945,1	8635,1
B Nesreče izven dela	7539,2	3832,1	11371,3
Nega, spremstvo in spec. pregl.	879,0	2576,3	3455,3
SKUPAJ	46385,4	37906,1	84291,5

Opomba: Bolniške ure in možen fond delovnih ur je preračunan v dneve po sedem ur, decimalke so ure.

Gospodarski vidiki mednarodnostnih odnosov

Na letošnjem znanstvenem posvetovanju "Misel in revolucionarno delo Edvarda Kardelja", ki je bilo v Mariboru 27. in 28. januarja 1982 in ki je prvenstveno obravnavalo družbenoekonomske vidike mednarodnostnih odnosov, smo predstavili tudi praktične izkušnje, ki jih ima na tem področju Litostroj. V razpravi za okroglo mizo, katere so se udeležili tudi najvišji družbenopolitični delavci na čelu s predstavnikom Sergejem Kraigherjem, smo prebrali tudi naš referat, katerega povzetek objavljamo. Med udeleženci posvetovanja in v sredstvih javnega obveščanja je bil naš prispevek, in iz njega izhajajoče izkušnje, ugodno ocenjen.

ČISTI RAČUNI — DOBRI PRIJATELJI

V našem referatu smo prikazali, kako se odnosi med narodi izražajo v delovni organizaciji, ki je že od samega nastanka zveznega pomena in tudi danes po svoji strukturi predstavlja Jugoslavijo v malem. Prikazali smo, da ti odnosi v delovni organizaciji sami pa tudi pri njenem nastopanju na enotnem jugoslovanskem trgu niso neobstoječa stvar, temveč danost, pogojena prav z ekonomskimi pogoji in odnosi. Naše izkušnje kažejo, da tam, kjer so med posamezniki ali skupinami različnih narodnosti na ustrezen način urejeni gospodarski odnosi (čisti računi), tam so dobri prijatelji. Pri tem je treba seveda takoj poudariti, da tu ne gre le za strogo enakovrednost ter preračunljive čiste račune, temveč je tu nujno vključena vzajemnost in solidarnost.

SEKUNDARNOST MEDNARODNOSTNIH ODNOSOV

Za Litostroj je že od samega začetka značilna izredno visoka stopnja vraščanja v jugoslovanski trg. To se kaže po eni strani v surovinski bazi

(železarne in dobavitelji drugih surovin), po drugi pa po prodaji izdelkov, za katere bi bila Slovenija daleč premajhen trg. Temu je treba dodati še tesno in stalno sodelovanje s tistimi velikimi jugoslovanskimi proizvajalci, katerih proizvodi so po sami naravi komplementarni z litostrojskimi (npr. Rade Končar za elektroopremo).

Tako kot se je večalo število poslovnih partnerjev Litostroja v vseh republikah in pokrajinah, tako so od tu prihajali tudi delavci (sedaj jih je v delovni organizaciji 31,87 odstotka) in se vklapljali v ta delovni kolektiv, ki je tako postal na znotraj in na zunaj prežet z odnosi, katere lahko imenujemo mednarodnostne. Skušali pa bomo prikazati, da so ti odnosi mednarodnostni le sekundarno, medtem ko so primarno gospodarski. V gospodarstvu so mednarodnostni odnosi nebitveni, prepuščeni so drugim področjem (politiki, kulturi itd.). Lahko rečemo, da takšno vzdušje prevladuje tudi v Litostroju. Zanimivo pa je, da pri tem lahko pridemo do dialektične ugotovitve, da takšna sekundarnost mednarodnostnih odnosov in njihova podreditev gospodarskim, krepi prav tisto, kar je v naši družbi najpotrebnejše in najdragocenejše — zavest o bratstvu in eno-

tnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, katere je v Litostroju na zelo visoki ravni.

Ob naši ugotovitvi, da so v gospodarstvu gospodarski odnosi primarni, mednarodnostni pa sekundarni, je seveda treba posebej poudariti, da to velja v primeru, če so gospodarski odnosi urejeni na pravičen način. Dejal bi lahko, da temeljijo na zdravih dohodkovnih odnosih, na združevanju dela in sredstev itd. Če pa je stanje drugačno, mednarodnostni odnosi stopijo v ospredje, takoj dobijo svoje zagovornike, oživijo najrazličnejše ideje, združitveni procesi se lahko izvršijo le prisilno, administrativni posegi se pojavljajo kot nujnost in kar je najhujša posledica — zavest o bratstvu in enotnosti se nikakor ne krepí.

Te naše trditve veljajo seveda tako za "notranje" — mednarodnostne odnose znotraj delovne organizacije, kot tudi za "zunanje" — odnose z drugimi gospodarskimi organizacijami na jugoslovanskem trgu.

IZKUŠNJE V LITOSTROJU

Z nekaj primeri smo ilustrirali, kako v Litostroju prevladuje gospodarski vidik pred narodnostnim. Prvi dokaz je že v tem, da ob obstoju narodnostni strukturi ni še nikoli prišlo do kakšnih večjih izpadov ali problemov, ki bi bili narodnostno obarvani, prav tako pa ni nihče (niti družbenopolitične organizacije) zasledil kakšnih resnih pritožb delavcev ene ali druge narodnosti, ki bi se čutili neenakopravne. Z gotovostjo lahko sklepamo, da bi ob tako velikem številu delavcev brez dvoma prišlo do pritožb in problemov, če bi narodnostne odnose kakorkoli umetno vnašali med gospodarske.

Našo trditev potrjuje v praksi tudi zanimiv (in ne tako redek) primer, ko gre delavec druge narodnosti za dalj časa na terensko delo v svojo matično republiko ali pokrajino (npr. pri montaži turbinske opreme). Ta delavec ima lahko tudi precejšnje pristojnosti (predvsem, če je delovodja ali vodja gradbišča) glede pogajanj z naročnikom o raznih poslovnih pogojih (tudi o ceni!), kjer sta si interesa Litostroja in domačega naročnika pogosto v nasprotju. Značilno je, da v takšnem primeru delavec vedno dosledno zastopa interese Litostroja (npr. višja cena) in da ga prav nič ne moti dejstvo, da bo s tem večje stroške nosil kupec iz njegove matične republike (ali celo iz njegovega rodnega kraja). Logika tega delavca je: "Litostroj mi daje kruh, zato moramo storiti vse za njegov obstoj in razvoj".

Naslednji primer je nekoliko rekejši in bi ga statistično ne mogli dokazati, vendar izkušnje potrjujejo pravilo. Čim težji so pogoji dela, tesnejši (boljši) so medčloveški odnosi! V Litostroju so nekatera dela po svoji naravi res takšna, da jih lahko označimo kot najtežja (livarne, pločevinarna itd.). Kljub prizadevanjem za izboljšanje delovnih pogojev, so ti ponekod še vedno zelo težki. Delavci, ki skupaj opravljajo takšna dela, imajo izreden občutek pripadnosti, tovarštva, solidarnosti. Čutijo, da so vsi enaki, o narodnosti nihče ne premišljuje. Kakršnokoli nacionalistično čustvo ali opazko bi med njimi zaman iskali.

PROBLEM V DRUŽBENOEKONOMSKEM SISTEMU

Mednarodnostni odnosi v gospodarstvu nasploh (makroekonomsko) pa so lahko v zgoraj opisanem smislu sekundarni in kot taki veliko bolj zdravi le v določenih ugodnih pogojih. Ti pogoji se v praksi pojavljajo v dveh oblikah. Prvi so v obstoječem, z ustavo in zakoni določenem družbenoekonomskem sistemu. Pogoji druge vrste pa se kažejo v objektivnem stanju na jugoslovanskem trgu in družbenoekonomskem položaju nasploh. To stanje seveda ni le posledica ukrepov gospodarske politike, temveč tudi delovanja bolj ali manj (ne) obvladljivih gospodarskih zakonitosti. Skušali smo opozoriti na tiste probleme iz obeh skupin, ki nam v praksi delajo največ težav, ter po našem mnenju ne pospešujejo izboljšanja gospodarskih (in s tem tudi mednarodnostnih) odnosov.

Zakon o združenem delu ter nekaj poznejših zakonov so v načelu zelo izboljšali možnosti za čiste dohodkovne odnose ter "demokratizacijo" med gospodarstveniki. Koraka nazaj si tu sploh ni mogoče zamisliti. Zavirajoč element je tu kvečjemu nedoslednost pri izvajanju idej, ki so jih ti zakoni prinesli. Ta nedoslednost se je žal prenesla od gospodarske baze do najvišjih upravnih in zakonodajnih struktur (ali celo v obratni smeri). Skoro nalašč za to pripravljeni podzakonski predpisi in vse pogostejši administrativni posegi so dokaj ohromili nekatera dobro zamišljena sistemska področja. Neizprosnost gospodarska logika je prisilila mnogo gospodarstvenikov, da ne sledijo več le smotrom, ki jih pripravi določeni zakon, temveč iščejo "luknje", ki so še ostale med poznejšimi uredbami, odloki, dogovori itd. Ob tem mnoga sredstva povsem izgubijo svojo pravo naravo (npr. samoupravni sporazum, zamišljen kot neka višja oblika sodelovanja, postane primitivno sredstvo izsiljevanja za pridobitev deviz), nastaja pa tudi direktna škoda (npr. opuščanje konjunktturnih izdelkov zaradi zamrzitve cen, nepotrebno in drago uvajanje "novih" izdelkov itd.) Po našem mnenju pravilno zastavljen, a ne dovolj dosledno razdelan in uresničevan družbenoekonomski sistem, pa že pogojuje trenutno stanje na jugoslovanskem trgu z vsemi problemi, katere skušamo odpraviti s stabilizacijo. Rešitve torej sploh ni mogoče pričakovati čez noč ali z nekimi magičnimi idejami oziroma zakoni, temveč z vztrajanjem na doslednem uresničevanju že sprejetih sistemskih zakonov in počasnem odpravljanju administrativnih ukrepov ter njihovim nadomeščanjem z gospodarskimi zakonitostmi.

OVIRE ZA STABILNOST GOSPODARSTVA

Na prvem mestu je po našem mnenju kot pogoj za stabilnost celotnega gospodarstva realna vrednost dinarja. Če bi dosegli ta cilj, potem bi odpadle vse (številine in velike) nepravilnosti na deviznem področju. To bi bilo zelo pozitivno za odnose med gospodarstvi republik in pokrajin. Seveda bi bilo takšno stanje velika olajšava pri prizadevanju za povečanje izvoza in zmanjšanje uvoza ter izboljšanje devizne bilance. Menimo, da bi se ob takšnem razvoju tudi ustavila naraščajoča in nevarna tendenca, da devize postajajo dinarju vzporedno plačilno sredstvo. (Litostroj to doživlja v naslednji obliki: oskrbovalci s surovinami — železarne zahtevajo del plačila v devizah, kar bi bilo logično, če bi Litostroj izdelal izvozil, ne pa, če ga bo prodal na domačem trgu. Logična rešitev, ki se ponuja sama od sebe, bi bila v tem, da bi Litostroj zopet zahteval devize od (domačega) kupca...).

Precejšnja neurejenost, včasih pa celo stihija je posledica tega, da še niso zaživela sredstva novega sistema planiranja. Gospodarske organizacije se še vse preveč rešujejo, kot vedo in znajo, kar je sicer izraz njihove samostojnosti in avtonomnosti, vendar nič kaj v skladu z načeli, ki jih postavlja Zakon o sistemu planiranja. Resnici na ljubo je treba priznati, da je sistem planskih aktov iz tega zakona dokaj zapleten in da je že slovenski republiški zakon precej poenostavljen v primerjavi s prvim, kar je v praksi vsekakor zelo dobrodošlo.

Administrativni posegi so s stališča gospodarstva najbolj boleči na področju sistema cen. Z makroekonomskega stališča (kateremu je merilo uresničevanje resolucije in drugih planskih aktov) so seveda takšni posegi lahko logični in se pojavljajo kot nujni, z mikroekonomskega stališča pa so lahko izredno nerazumljivi in celo krivični. Razne zamrzitve in neuspešno iskanje soglasij praktično lahko izničijo vse gospodarske zakonitosti, vključno s prizadevanjem po večji produktivnosti. Hitre in učinkovite rešitve si na tem področju še najtežje zamislamo, dejstvo pa je, da bodo zdravi gospodarski pogoji vladali šele tedaj, ko bo zopet oživel zakon ponudbe in povpraševanja, izboljšal le s samoupravnim sporazumevanjem in dogovarjanjem v združenem delu, brez administrativnih ukrepov. Takšno stanje bo imelo seveda zelo blagodejen vpliv tudi na enotnost jugoslovanskega trga.

ZAKLJUČEK

Kljub ugotovitvi, da so v Litostroju notranji gospodarski odnosi urejeni, mednarodnostni pa (zato) dobri, se zavedamo, da na tem področju nikoli ne moremo biti preveč zadovoljni. Zato ne smemo popustiti nenehnega negovanja tega, kar se izraža v ideji bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Pri tem negovanju nam bodo brez dvoma dobrodošli tudi rezultati, ki jih je dalo to posvetovanje, posebno še tisti, ki so nas zopet opozorili, da moramo iskati prave rešitve na tem področju v delih in idejah našega velikega misleca Edvarda Kardelja, ki bo naš učitelj še dolgo v bodočnosti. Hkrati upamo, da bo tudi naš prispevek koristno prispeval k osvetlitvi družbenoekonomskih vidikov mednarodnostnih odnosov v Jugoslaviji.

A. Tomažič

18. člen

POJASNILO K 18. ČLENU SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O SVOBODNI MENJAVI DELA ZA OBDOBJE 1981 — 1985 NA PODROČJU OSNOVNE ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI V LJUBLJANI

Samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela za obdobje 1981—1985, ki so ga sklenili uporabniki petih občinskih zdravstvenih skupnosti v Ljubljani in izvajalci petih temeljnih organizacij združenega dela zdravstvenega doma Ljubljana, opredeljuje v svojem 18. členu odnos skupnosti, v kateri se združujejo sredstva za zadovoljevanje potreb uporabnikov do neposrednih odnosov med izvajalci in uporabniki. Ta člen določa, da si uporabniki z izvajalci zagotavljajo posebne potrebe po zdravstvenih storitvah v ambulantah, zdravstvenih postajah ali v drugih zdravstvenih organizacijah s tem, da ko izvajajo programe zdravstvenih storitev na podlagi neposredne menjave dela, ne smejo zoževati ali onemogočati zadovoljevanje potreb in interesov po zdravstvenih storitvah v obsegu, o katerem so se izvajalci in uporabniki dogovorili v občinski zdravstveni skupnosti.

V drugem odstavku 18. člena omenjenega sporazuma pa je določeno, kako se plačujejo zobozdravstvene storitve in storitve splošne medicine, ki so predmet neposredne menjave dela.

1. točka tega odstavka govori o zobozdravstvenih storitvah, za katere dobijo izvajalci plačilo direkt-

no od uporabnikov, ki so z njimi v neposrednem odnosu. Uporabniki kasneje dobijo za del teh storitev, opravljenih v neposredni menjavi dela, plačilo od občinske zdravstvene skupnosti, v kateri uporabniki združujejo sredstva za zdravstveno varstvo. 1. točka 2. odst. 18. člena sporazuma pravi, da se plačajo zobozdravstvene storitve iz sredstev občinske zdravstvene skupnosti v višini povprečnega zneska na uporabnika v Ljubljani, izračunanega za preteklo leto in valoriziranega za tekoče leto, pomnoženega s številom uporabnikov, ki bodo v tem letu deležni zobozdravstvenih storitev v teh zdravstvenih enotah.

Povprečen znesek na uporabnika za leto 1981 se izračuna, če število faktorjev F, ki znaša za leto 1981 11,03 din, pomnožimo s ceno. Vrednost faktorja se vsako leto valorizira.

Če pa ta storitev po ceniku stane manj, kot znaša znesek, ki smo ga zračunali na podlagi števila faktorjev in njegove vrednosti, jo plačamo po dejanski ceni.

Za uporabnika, ki uresničuje varstvo v teh zdravstvenih enotah, se šteje tisti, ki je v tem letu vsaj enkrat koristil zobozdravstvene usluge v zdravstveni enoti.

Ko tako izračunani znesek pomnožimo s številom uporabnikov, ki so vsaj enkrat v tekočem letu koristili zobozdravstvene usluge, dobimo znesek, ki ga bo občinska zdravstvena skupnost plačala uporabnikom iz svojih sredstev. Kar je nad tem zneskom plačajo uporabniki iz sredstev organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti, kjer so zaposleni (iz sklada skupne porabe) izvajalcem, s katerimi so v neposrednem odnosu. V neposredni menjavi dela zadovoljujejo uporabniki svoje potrebe, ki

so zanje povsem specifične in so nad standardom, dogovorjenim v občinski zdravstveni skupnosti.

2. točka 2. odstavka 18. člena govori o storitvah splošne medicine, ki se plačajo iz sredstev občinske zdravstvene skupnosti in sicer v višini zneska za obseg, kakšen gre po normativih na uporabnika v občinski zdravstveni skupnosti in se uresničuje v posameznih zdravstvenih enotah.

Znesek za obseg, ki gre po normativih na enega uporabnika v občinski zdravstveni skupnosti, kjer združuje uporabnik sredstva za uresničevanje zdravstvenega varstva, izračunamo tako, da število faktorjev F, ki odpadejo na enega uporabnika (le-ta znaša 63 F), pomnožimo z vrednostjo faktorja za leto 1981, ki znaša 7,05 din. Vrednost faktorja se vsako tekoče leto valorizira.

Če storitev po ceniku stane manj kot znaša znesek, ki smo ga na prejšnjem način izračunali, se storitev plača po dejanski vrednosti. Znesek, ki ga tako dobimo, pomnožimo s številom uporabnikov, ki so uresničevali zdravstveno varstvo v zdravstvenih postajah in drugih enotah in dobimo znesek, ki ga bo občinska zdravstvena skupnost plačala uporabnikom iz svojih sredstev. Kar je nad tem zneskom, uporabniki zopet plačajo storitve iz svojih sredstev, ker gre tu za večjo možnost uresničevanja zdravstvenega varstva, kot ga imajo ostali uporabniki, ki ga uresničujejo v ambulantah splošne medicine in dispanzerjih.

Zdravstvene temeljne organizacije, ki uresničujejo neposredne odnose z uporabniki, morajo imeti ustrezne evidence o tem, koliko uporabnikov uresničuje na ta način svobodno menjavo dela in sicer za vsako leto posebej.

Otvoritev 8. zimskih športnih iger SOZD ZPS (Foto: V. Udovič)

Litostroj zmagovalec

Za nami so zdaj že 8. zimske športne igre delavcev SOZD ZPS, ki so bile 6. marca na Soriški planini. Organizator letošnjih iger je bil Litostroj, udeležilo pa se jih je okrog 500 tekmovalcev iz 23 delovnih organizacij, združenih v sozdu ZPS.

Priznati moramo, da je to že velik uspeh, saj je na prvih igrah sodelovalo le okrog 100 tekmovalcev iz 12 delovnih organizacij. Število pa se je z novimi članicami iz leta v leto večalo. Tako zdaj že ni več tako enostavno organizirati množičnega tekmovanja, zato lahko prevzamejo organizacijo le večje delovne organizacije ali več manjših skupaj.

Organizator letošnjih iger je bil torej Litostroj. Priprave so se začele že pred novim letom z izdajo biltenov, ustanovitvi najrazličnejših organov in komisij in celo vrsto drugih organizacijskih priprav. Ureditve in postavitve prog je prevzela DO Šport in rekreacija iz Škofje Loke.

Tako smo že pred tekmovanjem izdali dva biltena, kjer so bili objavljeni organi tekmovanja, razpis in pravila, žreb startnih paketov, maketa Soriške planine s tekmovalnimi programi ter urnik tekmovanja in urnik startov.

Dan pred uradnim začetkom tekmovanja — 5. marca — je bil sestanek vodij ekip, na katerem so se dogovorili še o zadnjih podrobnostih in razdelili tekmovalne številke.

Navsezgodaj naslednjega dne pa so avtobusi odpeljali tekmovalce na Soriško planino. Kazalo je bolj slabo, saj je prejšnji dan močno snežilo, kljub temu pa je bila cesta odlično pripravljena. Bila je sveže spluzena in posuta in tako je pot minila brez kakršnihkoli težav. Kmalu je bila planina polna tekmovalcev, koča še bolj, in ob 8.30 je predsednik organizacijskega odbora Lado SAZONOV pozdravil vse tekmovalne ekipe in ostale obiskovalce. 8. športne igre SOZD ZPS pa je otvoril predsednik koordinacijskega odbora sindikata ZPS tov. Vukoslav ŽIVKOVIČ.

Ob 9.30 se je začelo tekmovanje s prvim startom veleslalom. Tekmovanje je potekalo v več starostnih skupinah za moške in dveh ženskih skupinah. Pogoji tekmovanja niso bili najbolj lahki, saj je tekmovalce oviral zelo močan veter in mraz. Skoraj nemogoče je bilo voziti brez oči in kape, kljub temu pa ni prišlo do nobene poškodbe na smučišču. Proge so bile odlično pripravljene, zato tudi ni bilo nobenih pritožb nad pogoji tekmovanja.

Drugi del tekmovanja — tek na smučeh — se je začel ob 12.30. Tudi tu so tekmovali moški v več starostnih skupinah in ženske v dveh, enako kot pri veleslalomu.

Okrog 15. ure je bilo tekmovanje zaključeno in precej premrazeni tekmovalci so se sicer zelo gostoljubno Soriške planine odpeljali v delavsko restavracijo Litostroja.

Mrzlično čakanje na rezultate ekipne uvrstitve je bilo olajšano z dobrim kosilom, s katerim so se

naši kuharji in strežnice zares izkazali. Veliko krivico pa bi naredili tudi vsemu osebju na Soric, s kuharico Martino na čelu, če ne bi pohvalili odlično pripravljenega golaža in njihovega truda, da so pripravili tako velike količine hrane za vse tekmovalce.

In potem je prišel najbolj razburljiv dogodek dneva. Na odru se je prikazal naš smučarski veteran in vodja letošnjega tekmovanja tovariš Tone ERMAN, ki je takole pozdravil tekmovalce:

”Tako, naš zimski praznik je mimo...”

Razšli smo se vsak v svoj kraj in se vtirili v stare delovne kolesnice. Sunki vetra so pometli planino in zabrisali sledove smučin, zoranih v športnem boju.

Zares je bila vredna občudovanja tekmovalna borbenost udeležencev. To niso bili 'nedeljski' smučarji, ampak pravi borci na belih poljanah. Čutiti je bilo, kako vsak želi prispevati k čim boljšemu uspehu svoje delovne skupnosti in mu zato ni vseeno, kako se bo odrezal. Tu ni bilo ločitve na ročne in umske delavce, na šefe in podrejene, zabrisane so bile razlike v izobrazbi, šolski stopnji in položajih — vse je prevel le enoten borbeni duh. Zato bodo VIII. zimske igre ZPS prav gotovo ostale zapisane s svetlimi črkami v kroniki naših iger tudi še takrat, ko bodo imena zmagovalcev že davno pozabljena.

Ponovno smo ob tej priložnosti začutili pravo vsebino naših športnih srečanj, ki niso le sama sebi namen, ampak naj vedno bolj združujejo in krepijo k postavljenim ciljem.”

Sledila je razglasitev rezultatov. Objavljamo le uvrstitve prvih treh iz vsake discipline in kategorije ter ostale uvrstitve Litostrojanov, saj je za vse premalo prostora.

Rezultati tekmovanja:

VELESALOM:

Moški 29 let in manj:

	čas
1. Lado ŽAKELJ (Kladivar)	46,49
2. Poldi JERE (STT)	48,18
3. Anton MALOVRH (Lit.)	48,80
8. Stevo GLUMPAK (Lit.)	49,88
19. Branko ŠKOFLEK (Lit.)	51,14
Vilo MAJDIČ (Lit.)	odstopil

V tej kategoriji je nastopilo skupno 75 tekmovalcev.

Moški od 30 do 39 let:

	čas
1. Srečko FORTE (STT)	46,68
2. Miran BRATUŽ (Gostol)	48,70
3. Janez KALAN (Lit.)	49,16
6. Lado SAZONOV (Lit.)	49,77
16. Lojze RUPNIK (Lit.)	52,10
Ignac GIACOMELLI (Lit.)	odst.

V tej kategoriji je nastopilo skupno 73 tekmovalcev.

Moški od 40 do 49 let:

	čas
1. Peter PREZELJ (Lit.)	41,51
2. Branko SRŠEN (Lit.)	42,07
3. Stane GUZELJ (Lit.)	43,67
9. Marjan KLEMEN (Lit.)	44,37

Tu so se Litostrojčani izvrstno izkazali — čestitamo! Sicer pa je v tej kategoriji tekmovalo 56 tekmovalcev.

Moški 50 let in več:

	čas
1. Mirko LOVRE (Stroj)	45,72
2. Vlado JANKOVIČ (Lit.)	45,77
3. Jože SORE (STT)	45,94
8. Ludvik ŠARF (Lit.)	50,74
11. Ludvik ZORE (Lit.)	51,72
15. Ivan VAZZAZ (Lit.)	54,84

Skupno je v tej kategoriji tekmovalo 27 tekmovalcev.

Ženske 29 let in manj:

	čas
1. Joži SAVŠEK (STT)	45,70
2. Irena Medvešek (STT)	48,53
3. Zdenka PLAZOVNIK (Stroj)	48,58
11. Meta STEGENŠEK (Lit.)	52,60
15. Lidija JERMAN (Lit.)	54,34
22. Jožica MIHELICH (Lit.)	56,56
33. Marijana MEGLIČ (Litostroj)	108,53

Skupno je v tej kategoriji tekmovalo 39 tekmovalk.

Dan pred uradnim začetkom tekmovanja so se v zimskem vrtu v Iliriji sestali vodje tekmovalnih ekip (Foto: M. M.)

Veleslalom je ob odlični organizaciji in urejenih progah potekal brez zastojev (Foto: V. Udovič)

Vodja litostrojske ekipe Marjan Klemen s ponosom prevzema prehodni pokal, ki so si ga priborili litostrojski smučarji (Foto: V. Udovič)

Tile pokali pripadajo vsi Litostrojčanom. V ospredju je prehodni pokal, steklenica Merlota v ozadju pa je seveda za zmagovalce. (Foto: V. Udovič)

Ženske 30 let in več:

	čas
1. Nada KOGLOT (Gostol)	46,73
2. Mira ŠČEK (Lit.)	47,31
3. Marija OBERSTAR (Lit.)	47,68
16. Boža ŠKARABOT (Lit.)	53,25
Vika MIKLAVČIČ (Lit.)	odst.

V tej kategoriji je skupno tekmovalo 49 tekmovalk.

Ekipna uvrstitev v veleslalomu: 1. Litostroj (1.073,20 točk), 2. STT (1.062,79 točk), 3. Metalna (844,12 točk)

(Nadaljevanje na 13. strani)

LETNA KONFERENCA IGD LITOSTROJ

Uspešno delo gasilcev

Čeprav ni nikjer gorelo, se je v petek 19. februarja zbralo nenavadno veliko število gasilcev Industrijskega gasilskega društva. Sestali so se na redni letni konferenci, ki pa so jo letos precej množično obiskali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij Litostroja, predstavniki številnih drugih gasilskih društev in drugi gostje. To je bila dobra podlaga za plodno in učinkovito delo konference.

Konferenco je odprl predsednik gasilskega društva France Kolar, ki je podal poročilo o delu Industrijskega gasilskega društva Litostroj v

lanskem letu, ki je bilo dokaj uspešno. Glavni poudarek je bil na preventivni dejavnosti in varovanju lastnine pred požari, zelo dobra pa

Doslej najbolj množično obiskana letna konferenca gasilskega društva (Foto: M. M.)

Predsednik društva v IGD Litostroj Franc Kolar poroča o delu v preteklem letu (Foto: M. M.)

je bila tudi povezava med poklicno gasilsko enoto in društvom. Med 16 začetnimi požari v lanskem letu so jih večino pogasili že delavci sami, štirje pa bi lahko povzročili veliko materialno škodo. To so bili požari v skladiščih goriva, v transformatorski postaji, pri talilni peči v jeklolivarni in na žerjavu v čistilni jeklolivarni. Prostovoljni in poklicni gasilci so imeli skupaj več vaj, udeležili pa so se tudi več tekmovanj. Posebej pohvalno je, da imamo sedaj tudi žensko ekipo, kar je velik uspeh gasilskega društva.

Tovariš Kolar pa je ocenil še dve pomanjkljivosti — in sicer nezadostno vključevanje mladih članov in pomanjkanje primernega prostora, ki ga sedaj prostovoljni gasilci sploh nimajo. Gostujejo namreč v prostorih poklicnih gasilcev.

Poročilu tovariša Kolarja je sledilo še poročilo poveljnika društva Vinka Klemenčiča. Povedal je, kje vse so v lanskem letu gasilci tekmovali in kakšne uvrstitve so dosegli, nato pa prisotne seznanil še s programom za letošnje leto (delo operativne enote, sodelovanje na tekmovanjih, pridobivanje članstva, izobraževanje članstva in nabava opreme ter ureditev poslovanja društva). Na koncu pa je tovariš Ivan Maričič podal še poročilo nadzornega odbora.

V razpravo se je vključilo veliko število prisotnih. Nekateri so člane konference le pozdravili, nekateri — med njimi vodja KSS tovariš Stane Vogelnik — pa so dali kar konkretne predloge, kako pridobiti potrebne prostore za delovanje društva. Skupno vsem razpravljalcem družbenopolitičnih organizacij je bilo, da so članom gasilskega društva obljubili vso pomoč pri pridobitvi društvenih prostorov, pri nabavi nujne gasilske opreme in pri razreševanju tekočih problemov.

Konference se je udeležil tudi ustanovni predsednik IGD Litostroj, zdaj upokojeni Ciril Venika, ki je izrazil veliko zadovoljstvo nad tolikšnim številom udeležencev, takoj za tem pa začudenje nad tem, da društvo še vedno nima svojih prostorov. Kljub temu pa je menil, da je viden velik napredek pri delovanju tako prostovoljnih kot poklicnih gasilcev, zato je obojim iskreno čestital in jim zaželel še

RAZSTAVA EKSLIBRISA
(lastniških oznak v knjigah)
bo od 12. do 16. aprila 1982
v okviru kulturne dejavnosti
KOOS Litostroj v govorilnici
pri glavnem vходу.

KAJ JE Z DIETNO PREHRANO

Februarja je prišlo na naslov našega uredništva naslednje vprašanje:

7. TOČKA

Doda se nov člen 11d, ki se glasi:
Za delavce, ki z zdravniškim potrdilom dokažejo, da imajo dietno prehrano, pa takšne prehrane ni mogoče zagotoviti v obratu družbene prehrane TOZD ZSE, delavski svet TOZD lahko odobri regresiranje prehrane v obliki vrednostnih bonov iz sredstev skupne porabe, in sicer v višini izdatkov za prehrano delavcev med delom, ki štejejo med materialne stroške.

Na zboru delavcev sem vprašal o tem členu, ki govori o dietni prehrani. Kljub izvidu zdravnika specialista in denarja, ki sem ga v ta namen porabil, nisem dobil odgovora.

Zato sprašujem, kdaj se bomo zresnili in upoštevali bolne delavce?

Resno se sprašujem, ali je mnenje oziroma prošnja navedenega delavca sploh pomembna, končno — kdaj bomo začeli delati tako, kot smo se dogovorili?

Avgust Šmajdek

Odgovor bomo skušali dobiti do naslednje izdaje.

veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

IGD Litostroj bo letos septembra praznovalo 30-letnico delovanja. V čast praznovanja bodo naši gasilci tudi gostitelji tekmovanja industrijskih gasilskih društev sozda ZPS, ki bo septembra v Litostroju.

M. M.

(Nadaljevanje z 12. strani)

TEKI NA SMUČEH

Moški 29 let in manj:

	čas
1. Srečko PIRMAN (Lit.)	12.40,99
2. Filip GRILJ (Mlinostroj)	13.16,67
3. Marjan JAMŠEK (STT)	14.49,29
4. Branko ŠKOFLEK (Litostroj)	14.54,50

Naš najboljši tekač v starostni skupini pod 29 let Litostrojec Srečko Pirman (Foto: V. Udovič)

6. Marjan JANČIČ (Lit.)	15.26,15
17. Simon JERAJ (Lit.)	16.39,63
Skupno je tekmovalo 45 tekmovalcev.	

Moški 30 do 39 let:

	čas
1. Janez KALAN (Lit.)	14.04,03
2. Lado SAZONOV (Lit.)	14.32,78
3. Lojze RUPNIK (Lit.)	14.47,17
15. Dušan ŠKARABOT (Litostroj)	17.25,04

Čestitamo za vsa tri prva mesta! Skupaj je tekmovalo v tej kategoriji 41 tekmovalcev.

Moški 40 do 49 let:

	čas
1. Branko SRŠEN (Lit.)	6.42,43
2. Marjan KLEMEN (Lit.)	6.56,27
3. Andrej GROM (Lit.)	7.29,60
4. Janez GROM (Lit.)	7.34,76

Moramo priznati, da smo se dobro odrezali, ali ne? Skupaj je tekmovalo 35 tekmovalcev.

Moški nad 50 let:

	čas
1. Srečko GROŠELJ (Lit.)	7.35,24
2. Vlado MLAKAR (Kostroj)	8.54,22
3. Janez ZUPANČIČ (Kladivar)	9.11,22
5. Dušan TOMŠIČ (Lit.)	9.43,25
6. tone ERMAN (Lit.)	9.47,34
7. Ivan VAZZAZ (Lit.)	9.57,28

Skupaj je tekmovalo 19 tekmovalcev.

Ženske pod 29 let:

	čas
1. Metoda POTRPIN (STT)	8.54,47
2. Mateja PEROVŠEK (Indos)	9.06,05
3. Tatjana SMOLIČ (STT)	9.15,37
16. Jožica MIHELIČ (Lit.)	16.04,04

Skupaj je tekmovalo 16 tekmovalk.

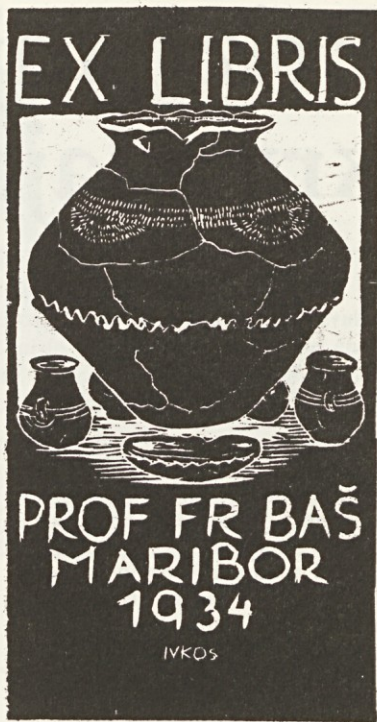
Ženske nad 30 let:

	čas
1. Marija OBERSTAR (Litostroj)	9.39,39
2. Mira ŠČEK (Lit.)	9.43,47
3. Majda VAVPOTIČ (Metalna)	10.08,76

Skupno je v tej kategoriji tekmovalo 10 tekmovalk.

V prijetnem vzdušju so tekmovalci zaključili letošnje tekmovanje, ob zvočnih ansambli 12. nadstropje pa so se lahko tudi zavrteli (Foto: M. M.)

EKSLIBRIS — KNJIŽNI ZNAK

Resnični ljubitelji knjig svoje knjige varujejo in jih želijo obdržati na svojih knjižnih policah. Dobro pa vemo, kako radi pozabijo prijatelji vrniti knjigo, katero smo jim posodili. Zato se pogosto v knjigo podpisemo in s tem označimo, kdo je njen lastnik.

Podpis v knjigi ni poseben okras. Zato imajo tisti, ki so jim knjige resnično pri srcu, svoj ekslibris. Tega nalepijo na notranjo stran sprednjih knjižnih platnic in s tem označijo, čigava je knjiga. In kaj je to ekslibris? To je majhen listek, na katerem je napisano ime lastnika. Na ekslibrisu je tudi latinski napis "ex libris", kar pomeni "iz knjižnice". To se pravi, da v knjigo nalepljeni ekslibris pove naslednje: knjiga je last tistega, katerega ime je na ekslibrisu.

Glavni namen ekslibrisa je torej opozorilo, čigava je knjiga. Zato pravimo, da je ekslibris lastniški knjižni znak. S tem, kar smo povedali, še nismo dosegli prav nič več, kot če bi se v knjigo podpisali. Vendar je neka bistvena razlika med ekslibrisom in podpisom. Dober ekslibris je tisti, ki je okrašen z lepo risbo. Ni pa vseeno, kaj je narisano na ekslibrisu. Če je le mogoče, naj risba na nek način označi lastnika ekslibrisa. Recimo, če je lastnik ekslibrisa navdušen zbiralec znamk, je na ekslibrisu lahko narisana znamka. Če radi hodi v hribe, bo na ekslibrisu zanimiva gora. Če je delavec, bo morda narisana tovarna. Morda bo na ekslibrisu motiv iz kraja, kjer živi. Nešteto je možnosti za motive, s katerimi nekoliko spoznamo nekaj značilnega iz življenja lastnika ekslibrisa. Seveda so lepi tudi tisti ekslibrisi, ki so okrašeni s cvetjem ali drugimi motivi, ki nimajo nobene povezave z lastnikom ekslibrisa. Ekslibrise izdelujejo umetniki, samouki pa tudi sami si jih lahko naredimo. Umetnikov ekslibris bo seveda posebno lep in zanimiv, če umetnik naredi ekslibris v kateri od grafičnih tehnik, recimo v lesorezu, linorezu ali bakrorezu. Takšen ekslibris ne pove samo imena lastnika knjige, ampak knjigo tudi okraši. V tem je bistvena razlika med podpisom in ekslibrisom.

Večina naših večjih umetnikov je izdelala ekslibrise svojim znancem, naročnikom ali sebi. Zelo veliko ekslibrisov je naredil Miha Maleš, izredno nežni so ekslibrisi Božidarja Jakca, lepo oblikovane ekslibrise je delal arhitekt Jože Plečnik pa še bi lahko naštevali.

Mednarodna razstava ekslibrisov, ki jo je pripravilo Društvo Exlibris Sloveniae, je silno majhen izsek iz velikanskega sveta lastniških znakov. Razstava bo od 12. do 16. aprila 1982 v Titovih zavodih Litostroj.

Rajko Pavlovec

Priznanja krvodajalcem

S skoraj enoletno zamudo so se 27. februarja 1982 v mali jedilnici delavske restavracije zbrali litostrojski krvodajalci, katerim so bila podeljena priznanja za 5, 10, 15, 20 in 25-krat darovano kri. Kljub zamudi, ki je nastala iz objektivnih vzrokov, tradicija ni bila prekinjena in odziv je bil zelo razveseljiv.

O pomenu krvodajalstva in humanosti, ko daje krvodajalec del samega sebe, je nekaj besed spregovoril predsednik občinske komisije za organizacijo krvodajalstva tovariš Ante Burič. Vse navzoče je pozdravil tudi predsednik konference osnovnih organizacij sindikata tovariš Pavle Stopnikar in se jim zahvalil za njihovo humanost ter jim čestital za prejeta priznanja.

Priznanja so prejeli:

za petkrat darovano kri

TOZD OB — Jože Bartolj, Alojz Longar, Zoran Selan, Andrej Zupančič,
TOZD PUM — Martin Blatnik, Jože Novak, Anton Pečjak, Ivan Svetin, Stanislav Strnišnik, Demetri Vozel,
TOZD IVET — Stanko Papež, Ciril Mihelčič,

TOZD PZO — Milan Dernulovec, Nada Kodran, Cveto Kos,
TOZD PRODAJA — Silvana Lekše,
DS SSP — Magda Kreft, Milan Jurjavčič,
TOZD TVN — Božo Smud

za 10-krat darovano kri

TOZD TVN — Drago Plot
TOZD OB — Anton Hrovat, Franc Krajnik, Srečko Pirman, Matija Škoflek,
TOZD PUM — Anton Adamič, Anton Hajšen,
TOZD MONT — Ilija Stankovič
DS SSP — Iva Nered

za 15-krat darovano kri

TOZD PUM — Franc Kotnik, Jože Kršinar, Stanko Banko, Anton Muha, Jože Vidmar,
TOZD OB — Franc Trtnik,
TOZD NABAVA — Božena Novak, Janko Kopač,
DS SSP — Lilijana Turk, Anton Tomažič,
DS PFSR — Rajko Grden

za 20-krat darovano kri

TOZD PZO — Pavel Fradel,
TOZD PUM — Stanko Banko,

Priznanje Ivanu Maričiču za 25-krat darovano kri (Foto: M. M.)

za 25-krat darovano kri

TOZD PUM — Ivan Capuder, Ivan Maričič,
TOZD OB — Milan Kovačič

V imenu krvodajalcev se je za prejeta priznanja zahvalil Ivan Maričič in zaželel, da bi reka litostrojskih krvodajalcev ne usahnila.

Vsem slavlencem se še enkrat zahvaljujemo za njihovo humanost in jim iskreno čestitamo.

M. Kreft

Veterani odhajajo

Konec februarja je odšel v zaslužni pokoj — po 35 letih dela v Litostroju — naš sodelavec Tone SMOLEJ. Kar težko je opisati njegovo življenjsko in delovno pot, saj je bila bogata in plodna. Z Litostrojem se je srečal že zelo zgodaj. Že tedaj, ko je ta naš velikan še rasel iz zemlje, ko še nismo niti slutili, kako velika in znana tovarna bo postal. Tone je bil zaposlen še v jeseniški železnici, ko je na začetku avgusta 1947 prišel tja na obisk Franc Leskošek-Luka. Prišel je z namenom, da za bodoči Litostroj dobi enega šamotarja in enega topilca. In takrat je izbral tovariša Kozmosa in Toneta. Vse je bilo hitro urejeno in 4. avgusta je postal Tone delavec v tovarni, ki je bila še v izgradnji. Zapustil je gorenjske planine in se zapisal ravnini — Ljubljani in Litostroju. Za razmišljanje ni bilo kaj dosti časa, saj se je hitro bližal dan otvoritve nove tovarne ... Za vse nas je bil to velik dan, saj nas je tedaj obiskal maršal Tito, Tone pa je opravil prvi prehod takratne kupolke in steklo je prvo železo v naši livarni. Rojena je bila tovarna Litostroj.

Od takrat pa do sedaj je bilo v 35 letih vlitih na tisoče ton jeklene in sive litine. Tonetov delež pri uspehih v livarnah pa je velik. Skupaj s Kozmosom sta pripravila obe elektro peči tako, da je bil odtit 17-tonski turbinski pokrov za HE Medvode. Ta podvig je zapisan v zgodovini razvoja naše povojne Jugoslavije kot iznajdljivost in odločenost delavcev, da iz borne ali nikakršne dediščine naredimo čim več ali nemogoče.

Tone pa je bil aktiven tudi na družbenopolitičnem področju. Bil je predsednik sindikata, na športnem področju pa je v kegljanju trkal na reprezentančna vrata in bil zelo dober v boks. Ker pa za treninge ni bilo časa, je to prepuštil drugim. Na žalost pa je to aktivnost prekinila bolezen. Spremenila je celotno Tonetovo življenje. Bilo je konec s športnimi aktivnostmi, pomenila pa je tudi spremembo delovnega mesta. Težko je bilo na novo začeti z delom, ki ga ne poznaš, toda Tonetu je to z njegovo gorenjsko naravo in primerno zagrizenostjo uspelo, da se je povsod vživel in prilagodil ter uspešno opravljal naloge, ki so mu bile zaupane.

V pokoj je odšel iz računskega centra. Najbrž je bilo to zadnje delovno mesto, na katerega bi lahko pomislil, ko je pred davnimi leti prišel v Litostroj. Sodelavci smo ga imeli radi in smo ga spoštovali. In zato mu zdaj želimo, da pokoj preživi tako, kot si to sam najbolj želi in tako, kot si prej v tistih težkih časih ni mogel privoščiti. Če pa nas bo kdaj obiskal, nam bo vedno ljub in drag gost.

Sodelavec

Vstaja Slovencev

Bilo sedemindvajsetega je aprila,
smo šteli leto štirinajst narobe,
ko stali smo na pragu nove dobe
in ura je Slovincem zadnja bila.

Pred nas je mrka, kruta smrt stopila,
srce pa je močnejše od trohnobe.
In v temni čas prinesli smo svetlobe,
ne smrt, ljubezen nas je vse združila.

Ne v sužnost — v boj in novim dnem naproti
smo šli — ne hlapci, ampak narod pravi,
kovat si usodo s svojimi rokami.

In nihče ni ustavil nas na poti,
a kdo poslej lahko nas še ustavi?
Le zmag velika žetev je pred nami.

F. U.

ZAHVALE • ZAHVALE • ZAHVALE • ZA

Sodelavcem iz tozda IVET — Transport se ob smrti mojega očeta Jožeta Kastelica zahvaljujem za cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Franc Kastelic

Ob smrti našega očeta Jožeta Kastelica se lepo zahvaljujem litostrojski godbi, enako tudi sindikalni organizaciji tozda PUM za podarjeno cvetje.

Sorodstvo Kastelic

Nekdanjim sodelavcem TOZD IVET — Transportni obrat se najtopleje zahvaljujem za najlepše želje, praktično darilo, čudovito cvetje ter obisk na domu ob dnevu žena. Vsem želim veliko trdnega zdravja in delovnih uspehov.

Marija Drugovič

Ob smrti mojega očeta Franca PERKA se iskreno zahvaljujem TOZD ZSE in TOZD TVN za venco in izrečeno sožalje.

Rozalija ŠUŠTERŠIČ

Sodelavcem v tozdu PUM in OO sindikalne organizacije v sivi livarni se zahvaljujem za obisk na domu in za denarno pomoč. Želim jim še mnogo uspehov v nadaljnjem delu.

Upokojenec Rajko Coren

Hvala vsem sodelavcem, ki so ob izgubi moje mame sočustvovali z menoj, hvala tudi za podarjeno cvetje. Še posebna zahvala naj velja pevcem Litostroja.

hči Olga Jerončič
z bratom Andrejem Bombačem

Zahvaljujem se vsem sodelavcem iz tozdov POAE in PUM, kakor tudi OOS DS SSP za lepe želje ob moji upokojitvi in za darila, ki mi bodo drag spomin.

Posebno zahvalo sem dolžan tovarišu inž. Jožetu Kušarju, tovarišu dipl. inž. Stanislavu Bradešku in tovarišu Riku Lorbeku, ki so tako lepo obudili spomine na mojo prehojeno pot v Litostroju.

Da, resnično sem videl, kako je priteklo prvo železo iz naše kupolke. Od tedaj bo letos minilo že 35 let. Ni mi žal teh let. Takrat smo še tekmovali, kdo izmed nas bo imel več udarniških ur (ne nadur). Lepo je bilo! In lepo mi je sedaj, ko odhajam z zavestjo, da sem vendarle po svojih močeh tudi nekaj prispeval za naš Litostroj.

Prav gotovo bom pogrešal vse vas. Vendar pa je prav, da starejši damo prostor mladim, ki naj nadaljujejo naše delo in pot v socializem.

Še enkrat vsem skupaj iskrena hvala!

Vsem v delovni organizaciji pa še naprej želim mnogo uspehov.

Anton Smolej

Vsakoletna srečanja krvodajalcev s podelitvami priznanj so le simboličen način zahvale za humano pomoč (Foto: M. M.)

Odšli so v pokoj

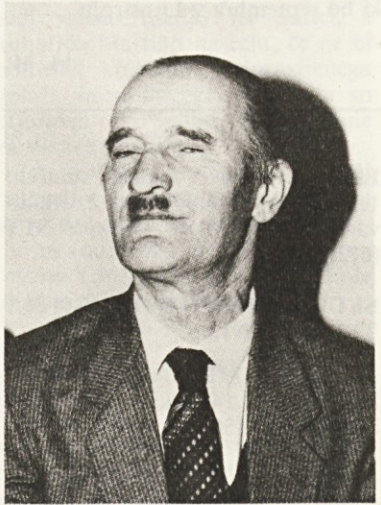
31. decembra 1981 smo se poslovili od našega sodelavca tovariša Antona TRAVNIKA, ki je odšel v pokoj.

Med nami je bil od leta 1969 in je bil večji del svoje delovne dobe navezovalcev v dieselski proizvodnji.

Svoje delo je vestno opravljal. Med sodelavci je bil priljubljen, zato se ga bomo še dolgo spominjali.

Za njegov trud in požrtvovalno delo se mu še enkrat zahvaljujemo. Želimo mu, da bi živel še mnogo zdravih in zadovoljnih let v družinskem krogu.

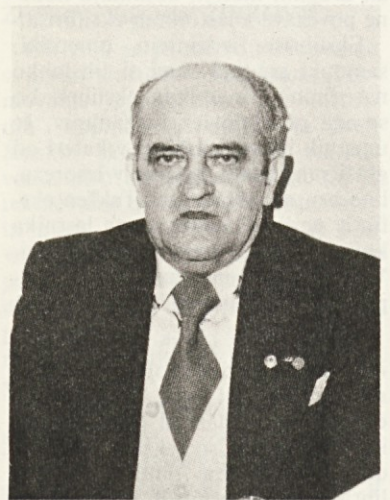
Sodelavci
TOZD MONTAŽA

da sta precej časa delala tudi skupaj.

Vsa ta leta sta svoje delovne naloge in opravila opravljala z veseljem in veliko mero odgovornosti. Želimo jima še veliko zdravih in veselih let v krogu njunih družin in prijateljev!

Sodelavci

Ob koncu januarja sta odšla v pokoj naša sodelavca Mirko KUZMA in Dominik BREŽIČ. Tovariš Kuzma se je zaposlil v Litostroju 1. maja 1961 in je delal ves čas kot karist, tovariš Brežič pa 27. januarja 1965 in je delal kot transportni delavec. Obadva sta bila ves čas zaposlena v tozdu IVET v transportnem oddelku, zanimivo pa je,

Kje bomo letovali in po koliko

Čeprav smo še daleč do poletja, pa verjetno vsak izmed nas že premišljuje, kje in kako bo preživel letošnji dopust. Da bi se lažje odločili, vam oddelek počitniških domov nudi letošnji program letovanja.

V letošnjem letu smo še nekoliko popestrili našo ponudbo. Poleg že standardnih možnosti letovanja v Fiesi, Vrsarju, Pulju in Soriški planini vam letos nudimo še letovanje na Krku, Kukljici in Murterju pri Šibeniku. Ker naša ponudba obsega tako planinski del kakor severni, srednji in južni Jadran, upamo, da bo vsak Litostroječan našel kraj, kjer bo lahko preživel svoj dopust.

Fiesa
kljub nekajletnim obljubam o novem domu v Fiesi bomo tudi letos naš dopust preživali pod staro streho. Delno smo jo popravili, tako da bo lahko nudila določeno ugodje.

Skupno imamo 90 ležišč ter dodatnih 30 pri sosedu Modicu.

Fiesa bo odprta od 10. 6. do 18. 9. 1982

Cena:
ekonomska: 350, — din
regresirana 210, — din

Vrsar — kamp Funtana:
v Funtani bo ostalo nespremenjeno število prikolic — to je štiriinajst (14).

Vse prikolice so za štiri (4) osebe.

Prikolice IMV imajo pred prikolico baldahine, prikolice TRE-SKA pa so prekrile s platneno streho. Prikolice bodo na razpolago že od 20. 4. 1982 dalje. Prednost pri prikolicah bo letos zaradi velikega zanimanja poleg ostalih kriterijev število članov družine, zato prikolico v juliju in avgustu ne bomo oddajali dvema osebama.

Cena: ekonomska: 300, — din
regresirana: 180, — din

Pulj — kam Stupice:
v kampu imamo pet (5) prikolic, ki so postavljene v bližini morja. V letošnjem letu bomo uredili še predprostore prikolic.

Prikolice so za 4 + 1 osebo.

Cena in pogoji isti kot v Funtani.

Soriška planina:
dom na Soriški planini je odprt vse leto. Na razpolago imamo 39 ležišč v sobah in 16 skupnih ležišč.

Soriška planina je prijetna izletniška točka, kjer so pozimi idealni smučarski tereni, poleti pa nepozabna rekreacija v zeleni svežini planinskih gozdov in travnikov.

Cena: ekonomska: 350, — din
regresirana: 210, — din

Malinska — otok Krk:
bungalovi pri hotelu Malin. Skupno smo najeli 20 bungalfov z dvema ležiščema v sobi 3 x 3 s sanitarijama in tušem.

Bungalovi so v gozdičku, v senci, 30 m oddaljeni od morja.

Hrana je v hotelu Malin, ki je oddaljen 50 m.

Malinska je znano letovišče v romantičnem zalivu, zaščiteno od vetra, z bogato vegetacijo in je zelo ugodno za oddih v jeseni ali v zgodnjem poletju. Bungalove smo najeli od sredine junija do konca septembra.

Cena: ekonomska: 550, — din
regresirana: 330, — din

Murter pri Šibeniku:
v letošnji sezoni nudimo novo možnost letovanja.

Mestece Murter leži na istoimenskem otoku, od Šibenika je oddaljeno 42 km. Murter obkrožajo lepe peščene plaže, od katerih je najlepša Slanica. Na voljo imamo zasebne sobe in prehrano v restavraciji Kornat.

Skupno je 30 ležišč.

Oddaljenost iz Ljubljane okoli 400 km.

Možnost letovanja v mesecu juliju in avgustu.

Cena: ekonomska: 550, — din
regresirana: 330, — din

Kukljica
je ribiško mesto na otoku Ugljanu, oddaljeno od Zadra 10 minut vožnje s trajektom. Je idealno mesto za oddih in kopanje, kjer je polno sonca in lepih plaž. Bivanje je urejeno v bližnjih zasebnih sobah, hrana pa je v restavraciji. Najeli smo 20 ležišč v mesecu juliju in avgustu. Možnost letovanja pa je v predsezoni in po sezoni.

Cena: ekonomska: 500, — din
regresirana: 300, — din

ČSSR:
tudi v letošnjem letu bomo lahko potovali v ČSSR.

Organizirali smo izmenjavo z ZVVZ iz Milevskega, Julijem Fučikom iz Brna in ČKD Blansko.

Cena 7-dnevnega dopusta v ČSSR znaša skupno z vožnjo: ekonomska 4500, — din
regresirana: 2700, — din

Termini:
1. od 25. 4. do 2. 5. 1982 — en avtobus ČKD Blansko.
2. od 27. 6. do 3. 7. 1982 — en avtobus ZVVZ Karlowy Vari.
3. od 18. 9. do 25. 9. 1982 — en avtobus ČKD Blansko.

Vse skupine bodo imele organizirane ogledne znamenitosti in izdelan celoten program:

KAKO BODO POTEKALE IZMENE LETOVANJ:

1. izmena od 10. 6. do 20. 6. 1982
2. izmena od 20. 6. do 30. 6. 1982
3. izmena od 30. 6. do 10. 7. 1982
4. izmena od 10. 7. do 20. 7. 1982

5. izmena od 20. 7. do 30. 7. 1982
6. izmena od 30. 7. do 9. 8. 1982
7. izmena od 9. 8. do 19. 8. 1982
8. izmena od 19. 8. do 29. 8. 1982
9. izmena od 29. 8. do 8. 9. 1982
10. izmena od 8. 9. do 18. 9. 1982

PREDNOST PRI RAZPOREDITVI IMAJO NASLEDNJI PRIJAVLJENCI:

a) zaposleni, ki delajo na zdravstveno ogroženih delovnih mestih,
b) prijavitelji, ki dalj časa niso izrabili regresa v naših počitniških domovih,

c) zaposleni, ki imajo kolektivni dopust,

d) starši, ki imajo šoloobvezne otroke,

e) pri enakih pogojih se upošteva tudi čas zaposlitve v DO Litostroj.

KDO JE UPRAVIČEN DO REGRESIRANE CENE?

Do regresirane cene so upravičeni vsi člani kolektiva, upoko-jenci, nezaposlene žene-možje, otroci.

Regresirana cena lahko velja največ 10 dni, upravičenci pa jo lahko koristijo za letovanje na morju, Sorici ali v ČSSR.

ROK PRIJAVE JE DO 20. 4. 1982

Po tem datumu prispele prijave se upoštevajo le, če bo v domovih še prostor.

Za prevoz na počitnice in nazaj skrbi vsak sam, razen v ČSSR.

Napotnica velja le za tiste osebe, ki so napisane na njej.

V ceno penziona ni vključena turistična taksa, zato se zaračunava posebej.

Vsa letovanja bodo morala biti vplačana mesec dni pred odhodom. Prosim, da to upoštevate in se držite rokov.

Če gost samovoljno prekine letovanje in tako ne izkoristi vseh plačanih penzionov, nima pravice do povračila za neizkoriščene dneve.

Obvestila o razporeditvi bo TOZD ZSE vročila interesentom do 20. 5. 1982.

Prijavnice za dopust so dobili vsi člani kolektiva v Internih informacijah.

Vse prijavnice morajo biti izpolnjene natančno, ker jih v nasprotnem primeru ne bomo mogli upoštevati.

L. Klemenčič

V deželo kranjsko prišla je pomlad

Vsako leto začneta, še predno začutimo prvo pomlad. Zgodaj pa morata začeti zato, da do prve pomladi počistita in uredita vse zelenice in nasade v Litostroju, ki jih res ni malo. Vedno poskrbita, da je naše okolje čim lepše urejeno in da nam vse leto cvetijo rožice. To sta Vikica in Tonček. (Foto: E. L.)

Končno v novih stanovanjih

18. februarja se je 56 Litostroječanov najprej pošteno prestrašilo, potem pa razveselilo obvestila oziroma brzojavke, da lahko prevzamejo ključke novih stanovanj v Draveljski gmajni. Tako so lahko tisti, ki so imeli stanovanja plačana, ključke dobili že naslednji dan, drugi pa v naslednjih dneh. Po prvem razburjenju novih lastnikov so se začela preurejanja stanovanj in prve vselitve. Zdaj, dober mesec po tem, so že vsa stanovanja vseljena.

56 litostrojskih prosilcev (od tega 12 zakoncev) se je tako vselilo v 44 novih stanovanj. Struktura stanovanj je naslednja:

13 trosobnih stanovanj površine 75,48 m² po ceni od 1.900.000 do 1.950.000 din

20 dvosobnih stanovanj površine 59,15 m² po ceni od 1.550.000 do 1.580.000 din

5 enosobnih stanovanj površine 45,48 m² po ceni okrog 1.210.000 din

3 enosobna stanovanja površine 30,99 m² po ceni okrog 960.000 din

3 garsonjere površine 27,95 m² po ceni okrog 780.000 din

Skupna površina vseh stanovanj, ki so jih Litostroječani zdaj kupili, pa je kar 2568 kvadratnih metrov.

Teh novih blokov v Šiški nikakor ni težko najti. To sta tista dva pobarvanca, ki že od daleč opozarjata nase — prvi z vsemi mogočnimi odtenki modre barve in drugi ves roza (ki že ima ime Pinki).

Na nova stanovanja pa čaka še 50 prosilcev, ki bodo kupili skupno 45 stanovanj. Po predpogodbi bi morala biti ta stanovanja vseljiva 15. maja, kar pa prav gotovo ne bo držalo. Verjetno bodo v marcu kupci podpisali šele pogodbe in potem držali pesti, da bi čim prej dobili stanovanja. Litostroječani kupujejo še tri štirisobna stanovanja, 10 trisobnih, 15 dvosobnih, 11 enoinpolsobnih stanovanj, eno enosobno in 5 garsonjer. In če pomislimo, da je bila že zdaj cena enega kvadratnega metra približno , bodo tudi ta stanovanja presneto draga — dovolj, da bi bila lahko vsaj v roku vseljiva in solidno izdelana.

M. M.

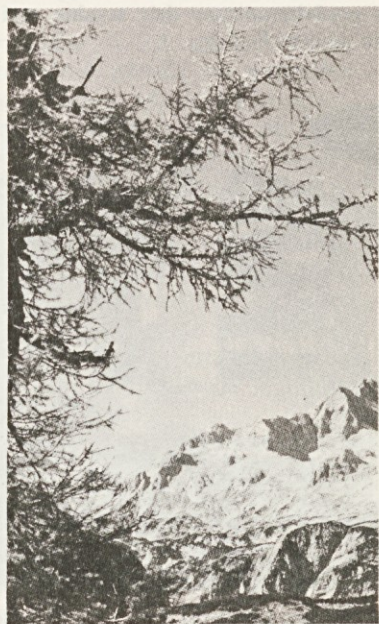
Letno srečanje planincev

Vabilo z opisom izletov za leto 1982 me je kot navdušeno planinko privedlo na občni zbor Planinskega društva LITOSTROJ.

4. marca 1982 smo se zbrali mladi in stari, da se pogovorimo o našem preteklem delu in o nalogah, ki nas čakajo v prihodnje. Zbor je vodil naš nekdanji dolgoletni sodelavec ing. Anton LEVSTEK, ki pa je še vedno aktiven član planinskega društva. Poročila pa so prebrali predsednik društva tovarš Janez SOKLIČ, vodja odsekov, gospodar, markacist; blagajničarka in še nadzorni odbor.

Sledila je razrešnica staremu odboru in volitve novega odbora. Za predsednika društva smo ponovno izvolili Janeza SOKLIČA.

Kot vsako leto nam je tudi letos najlepše govoril o gorah naš propagandist Tone — ETOERMAN. Njegove besede moraš poslušati in o njih premišljevati. Pripovedoval nam je o lepoti gora, o nevarnostih v gorah, na žalost o vse prepogostejših nesrečah in še o nečem — o nečistoči, ki jo srečujemo na naših poteh. Zakaj onesnažujemo prelepo naravo? Zakaj? Gore, te čudovite gore, obsijane s soncem, s stezami, ki nas vodijo k svetlobi in sreči — zakaj ne pazimo nanje? Še enkrat apeliram — planinci in planinke! ČUVAJTE GORSKI SVET, čuvajte še tako majhen droben cvet, ki tvori v družbi mahu ali travice prečudovito celoto. Pustite, naj cvetje raste in nas osrečuje tako spomladi kot pozno v jeseni, ko se razbesne v vrhovih gora

viharji, saj gore so lepe tudi takrat, vedno. Pripravljen pa moraš biti na njih, ko radodarno sipljejo radost in kadar se jeze. Izkušenj ni nikdar preveč!

Zahvaljujemo se predstavnikom drugih planinskih društev, ki so nas obiskali in nam povedali spodbudne besede za prihodnost. Hvala tovaršu Oskarju Dolencu za prikaz čudovitih diapozitivov, s katerimi nas je tako popeljal v svet gora. Navdušeni smo odhajali z občnega zbora z željo, da pridobimo še več mladih Litostroječanov v naše vrste.

TE-MA

VESTI IZ PROIZVODNE

Napeti vse sile

V letu 1980 smo s sovjetskim naročnikom Metalurgoimport podpisali pogodbo o izdelavi sklopov za reduktorje v skupni teži preko 600 ton.

Prvih 12 sklopov s težo 82 ton smo uspeli odposlati v mesecu marcu. To naročilo predstavlja skupno s polarnimi žerjavi, katere izdelujemo prav tako za Sovjetsko zvezo, eno glavnih planskih zadolžitvev na področju žerjavov in reduktorjev v tekočem planskem letu.

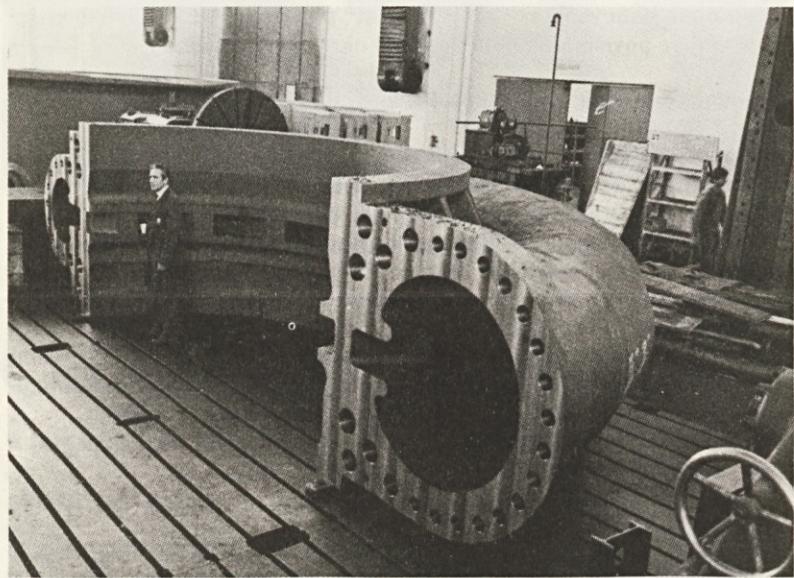
Največji problem nam trenutno povzroča dobava odkovkov, ki jih dobivamo iz železarne Zenica. K nam bi morali prispeti že v letu 1981, če bi hoteli realizirati kompletno dobavo sklopov v letu, ki je še pred nami. Ker ne moremo v celoti izvesti ozobljenja v letošnjem letu ne bomo mogli dokončati naročila, kljub temu da delo poteka v troizmenskem ciklusu. Omenjene zmogljivosti bodo ostale neizkoriščene zaradi nepravčasne dobave odkovkov, kljub dejstvu, da imamo naročil za ozobljenje v tem času za dve leti naprej.

Problem odkovkov se v zadnjem času pojavlja pri vseh naročilih, kar nam onemogoča izpolnjevanje planskih obveznosti, poleg ostalih problemov, ki se pojavljajo pri tem.

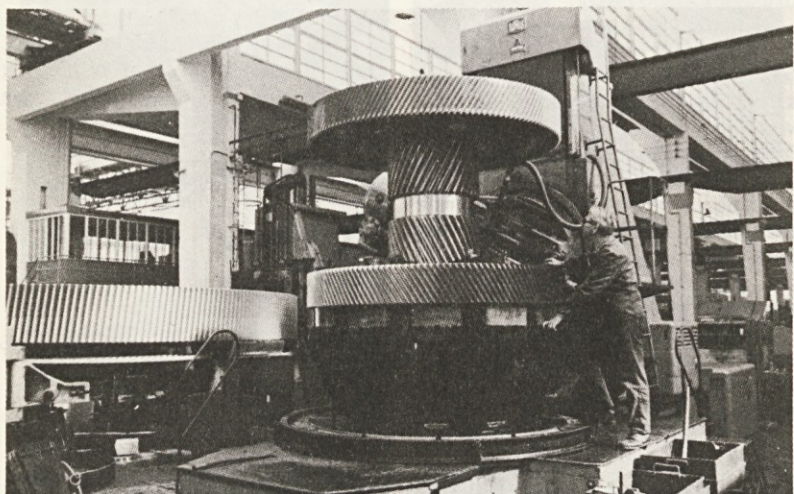
Pri omenjenem problemu se vprašamo, ali smo se pri takih naročilih dovolj pravočasno pripravili. Ne samo v tozdu NABAVA, ampak vsi, ki sodelujemo pri skupnem proizvodu? Ali bomo v bodoče pri sprejemanju takih naročil tudi tako ravnali in prepuščali probleme samo enemu članu v verigi sodelujočih?

Prisluhniti bomo morali problemom vsakega posameznika in jih s skupnimi prizadevanji vseh rešiti, če se hočemo približati produktivnim planskim zadolžitvam in finančnim obveznostim, ki jih imamo do naše družbe in do posameznika.

I. Pogačar

Dvodelna spirala za črpalno turbino za HE Obrovac čaka na obdelavo. Še neobdelana spirala tehta celih 110 ton, medtem ko bo že obdelana tehtala 77 ton, njena moč pa bo 140.000 kW. Doslej smo na to gradbišče poslali že predvbetonirane dele sesalne cevi in mostno dvigalo zmogljivosti 250 ton. (Foto: E. L.)

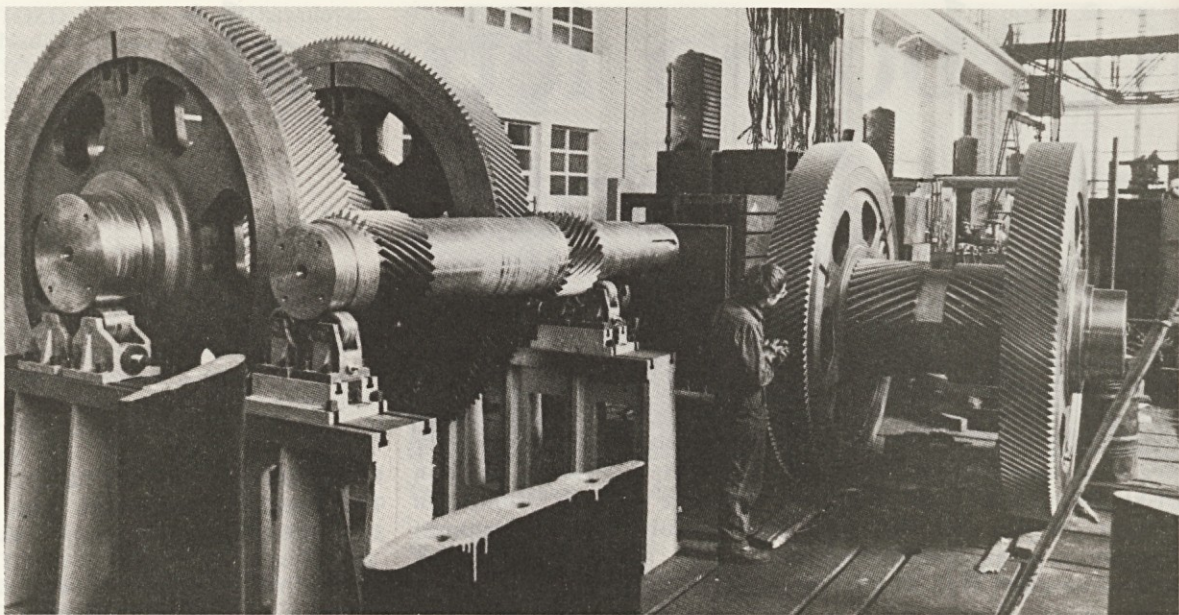

Ozobljenje enega od zobnikov iz serije za Sovjetsko zvezo (Foto: E. L.)

ČESTITKE

V aprilu se bodo srečali z Abrahamom naši dolgoletni sodelavci Slavko Penko, Jože Južna, Henrik Magolič in Alojz Maver — vsi iz obrata livarne sive litine.

Ob tem lepem jubileju jim vsi sodelavci iz TOZD PUM — LIVARNE iskreno čestitamo in jim želimo še enkrat toliko zdravih in srečnih let!

Kontrola tehničnih zahtev na zobnikih za reduktorje (Foto: E. L.)

Množično na volitvah

S četrtkovimi volitvami 11. marca v temeljnih organizacijah združena dela in delovnih skupnostih ter nedeljskimi volitvami 14. marca v krajevnih skupnostih smo opravili pomembno samoupravljalno in družbeno dejanje. Izvolili smo veliko število novih delegatov in tako izoblikovali množično kadrovske osnovo za tretje delegatsko obdobje. Iz nje bo z uveljavljanjem delegatskih razmerij zrasla v naslednjih dneh celovita zgradba sporazumevanja in odločanja.

Udeležba na volitvah je ponovno potrdila visoko osveščenost naših delovnih ljudi in njihovo pripravljenost, da še naprej vztrajno gradimo in razvijamo našo samoupravno skupnost. Ti rezultati imajo še posebno vrednost, saj smo volitve pripravljali v zahtevnih družbenopolitičnih in družbeno-ekonomskih razmerah. Nihče ni skrival slabosti in težav, s katerimi se soočamo v tem času. Udeležba na volitvah zato znova pomeni zavestno množično odločitev za samoupravljanje in za njegove demokratične institucije. Je odraz zaupanja v delegatski sistem, samoupravljanje ter odločanje v naši družbi. Ljudje si brez samoupravljanja in svojih delegacij sploh ne morejo več zamišljati našega sistema. Mnogo takih mnenj smo slišali v teh dneh in prepričani smo, da niso bile samo priložnostne. Zato mora vsak posameznik, zlasti če je na odgovorni dolžnosti, ter vsak organ na katerikoli ravni računati s tem, da bo slej ko prej prišel v nasprotje s težnjami ljudi, če bo z njimi manipuliral ali odločal zunaj zgrajenega sistema samoupravne demokracije in odgovornosti. V osmih letih delovanja delegatskega sistema smo marsikaj spoznali in se marsičesa naučili. Ni in ne bo šlo vse gladko. Tega se novoizvoljeni delegati morajo zavedati. Vendar pa za vsebino in funkcioniranje delegatskega sistema ne morejo biti odgovorni sami. Mnogokrat smo samo kritizirali delegatsko delo, nikoli pa se nismo pogovarjali, kako vsi skupaj zagotavljamo družbene pogoje za učinkovitost delegatskega sistema.

Vsi organi in organizacije, strokovne službe in vsi drugi bi morali večkrat preveriti svojo aktivnost in ravnanje tudi z že omenjenega vidika. Izpolnjenih mora biti več pogojev, da bi vsaj delavci preko svojih delegatov mogli in hoteli prevzemati odgovornost za oblikovanje delegatskih stališč ter demokratično sprejetih odločitev v družbi.

Priprave na volitve so bile dolgotrajne, kadrovske in vsebinske zahtevne. Ne bi bile tako uspešne, če jih ne bi vodili in organizirali ljudje sami. Volilno dejanje je tako samo zaokrožilo večmesečno družbenopolitično aktivnost, ki smo jo po vsebini tesno povezovali s pripravi na kongrese zveze komunistov in zveze sindikatov. Pred nami pa je sedaj nova naloga, da delegate ne prepustimo stihiji, temveč da se načrtno lotimo družbenopolitičnega usposabljanja. Le tako bomo zagotovili enake pogoje vsem, predvsem pa kvalitetno ter enakopravno delo, in to ne samo zaradi delegatov, temveč zaradi nalog, s katerimi se bodo srečali. Šele z uresničevanjem načrtnega usposabljanja vseh delegacij bomo lahko rekli, da smo dokončno opravili vse dolžnosti v zvezi z letošnjimi volitvami in tudi konkretnije opredelili odgovornost tistih, ki so zadolženi za zagotavljanje pogojev za delovanje našega političnega sistema in samih delegatov. Le tako bo vsako novo štiriletno delegatsko obdobje še uspešnejše.

M. S.

Kljub velikemu številu glasovnic so volitve uspešno potekale (Foto E. L.)

UBOGI DELEGATI

Ob pogledu na to zajetno goro papirja se slehernemu delegatu milo stori, še posebno, ko pomisli, da bo zopet moral prebirati kakih 60 do 70 strani delegatskega gradiva.

Za ta kup delegatskega gradiva, ki meri v višino samo en meter in pol je v februarju poskrbela Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ljubljana-Šiška. Poslali so nam 73 kuvert, v katerih je bilo blizu 90 listov gradiva, tako da je ena kuverta tehtala skoraj pol kilograma.

V vsaki kuverti je bilo šest pomembnih dokumentov s stanovanjskega področja, in sicer:

- Statut stanovanjske skupnosti SRS
- Statut stanovanjske skupnosti mesta Ljubljane
- Statut stanovanjske skupnosti občine Lj. Šiška
- Samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti SRS
- Samoupravni sporazum o ustanovitvi skupnosti samoupravnih stanovanjskih skupnosti v Ljubljani in
- Samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljubljana-Šiška.

Kaj lahko rečemo ob tem?

Tako zajetnih delegatskih gradiv si ne želimo. Zakaj pri nas zmanjkuje papirja, tudi ne bi razglabljali, koliko je stal ta kup papirja bomo izvedeli, ko nam bodo pri stanovanjski skupnosti odgovorili na delegatsko vprašanje.

Koliko delavci dajemo za stanovanjsko izgradnjo približno vemo.

Kako smotrno je uporabljen ta naš skupni stanovanjski dinar, tega pa ne vemo. Morda pa je le preveč papirja in premalo stanovanj.

K. G.